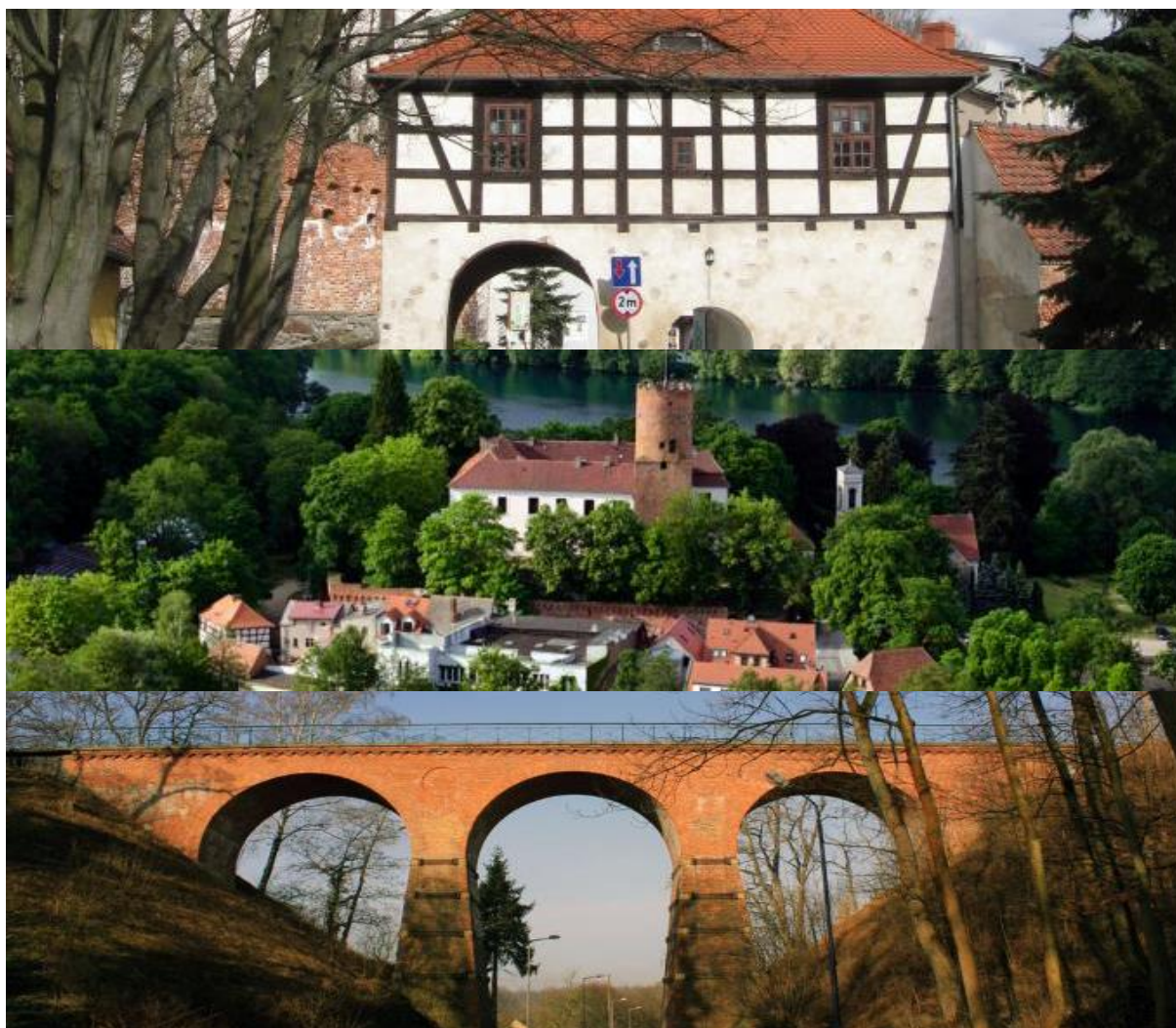

Raport o stanie Gminy Łagów

za rok 2018

Załącznik do Zarządzenia Nr 25.2019 Wójta Gminy Łagów z dnia 31 maja 2019 r.

Urząd Gminy Łagów

maj 2019 rok

W ostatnich latach udało się nam zrealizować bardzo dużo różnych inwestycji, przy niewielkim wzroście zadłużenie gminy. To bardzo istotne. Oprócz wybudowania nowych dróg w gminie przygotowujemy się do przebudowy parku przyzamkowego, oraz parkingu przy głównej ulicy w Łagowie.

Na chwilę obecną możemy pochwalić się budową kanalizacji w Żelechowie, oczekiwaną przez wiele lat przebudową ulicy Słonecznej i Szkolnej w Łagowie, ulic w Toporowie, chodnika w Łagowie, Sieniawie i Toporowie, zakupu pojazdu dla OSP w Toporowie. To jedne z wielu przedsięwzięć, które udało nam się wykonać w 2018 r. Priorytetem dla mnie jest kontynuowanie prac związanych z budową sieci kanalizacyjnej w gminie, dróg. Wszystkie inwestycje są kosztowne, dlatego będziemy się starać o ich dofinansowania ze środków unijnych.

Gmina to nie tylko inwestycje. Od lat stawiamy na młodych, przedsiębiorczych ludzi. Wspieramy działalność organizacji pozarządowych działających na terenie gminy poprzez dofinansowanie realizowanych przez nie projektów. Wsparcie od nas dostają organizacje wyłonione w wyniku konkursu ofert, które potem otrzymują konkretne kwoty na określone przedsięwzięcia.

Cieszy fakt, że nasze imprezy, cykliczne pikniki, festyny oraz festiwale przyciągają mieszkańców i turystów. W 2018 r. sezon był wyjątkowo udany. Szacunkowo Łagów odwiedziło ok. 100 tys. turystów. Dzięki naszym wspólnym staraniom, mam nadzieję, w przyszłym roku będzie jeszcze lepiej.

Pamiętamy o najmłodszych. Podejmowane Inicjatywy kulturalne, edukacyjne, sportowe i rekreacyjne ułatwią naszym dzieciom, naszej młodzieży rozwijać swoje zainteresowania i spełniać aspiracje edukacyjne.

Chciałbym, aby każdy mieszkaniec gminy w sposób wyważony mógł zająć stanowisko w sprawach dotyczących nie tylko swoich własnych potrzeb, ale także gminy i powiatu.

Chciałbym gorąco podziękować wszystkim za dobrą i profesjonalną działalność społeczną na rzecz wspólnoty samorządowej. Bardzo dziękuję i zachęcam do współpracy dla dobra mieszkańców naszej gminy.

Czesław Kalbarczyk

Wójt Gminy Łagów

Spis treści

Wstęp	5
ROZDZIAŁ 1.....	6
Informacje ogólne	6
1.1 Zarządzanie gminą.....	6
1.1.1 Władze gminy	7
1.1.2 Rada Gminy	7
1.1.3 Jednostki organizacyjne Gminy Łagów	9
1.1.4 Jednostki pomocnicze Gminy Łagów	10
1.1.5 Urząd Gminy	11
1.1.6 Struktura organizacyjna Urzędu Gminy Łagów	12
1.1.7 Schemat organizacyjny organów, jednostek pomocniczych Gminy Łagów	13
1.2 Demografia	14
ROZDZIAŁ 2.....	16
Finanse Gminy	16
2.1 Dochody i wydatki Gminy Łagów	16
2.3 Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych	25
2.4 Środki zewnętrzne	32
2.5 Informacja o kształtowaniu się Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Łagów za 2018 rok	34
ROZDZIAŁ 3.....	37
Informacje o stanie mienia komunalnego	37
ROZDZIAŁ 4.....	46
Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	46
4.1 Strategia Rozwoju Gminy	46
4.2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Przestrzennego Zagospodarowania Gminy	48
4.3 Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy	50
4.4 Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości.....	51
4.5 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.....	53
4.6 Program Ochrony Środowiska.....	54
4.7 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	57
4.8 Gminny Program Wspierania Rodziny	65
4.9 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania	

Narkomanii.....	67
4.10 Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.....	71
4.11 Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny.....	73
ROZDZIAŁ 5.....	75
Realizacja uchwał Rady Gminy	75
ROZDZIAŁ 6.....	80
Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	80
6.1 Porozumienia międzygminne	80
6.2 Inne formy współdziałania	81
6.3 Współpraca międzynarodowa	83
ROZDZIAŁ 7.....	84
Inne	84
7.1 Kultura.....	84
7.2 Oświata i wychowanie.....	85
7.3 Zarządzanie informacją	90
7.4 Nagrody dla Gminy	91
7.5 Gospodarka odpadami komunalnymi.....	92
7.6 Usuwanie wyrobów zawierających azbest.....	98
7.7 Edukacja ekologiczna	98
7.8 Infrastruktura techniczna	100
7.9 Organizacja imprez gminnych.....	101
7.10 Realizacja Budżetu Obywatelskiego.....	105
ROZDZIAŁ 8.....	109
Podsumowanie.....	109

Wstęp

Raport przedstawia informacje o stanie Gminy Łagów w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku. Dokument został sporządzony na podstawie Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990 Nr 16, poz. 95, z późn. zm.). Zgodnie z art. 28aa. ust. 2, Raport obejmuje podsumowanie działalności Wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

ROZDZIAŁ 1.

Informacje ogólne

1.1 Zarządzanie gminą

Gmina prowadzi działalność określoną w art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 506). Celem działania gminy jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Gmina realizuje zadania własne, zlecone lub powierzone. Do zadań własnych Gminy należą w szczególności sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- działalności w zakresie telekomunikacji,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy gminnych,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,

- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej,
- promocji gminy,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r., poz. 450, 650, 723 i 1365 oraz z 2019 r. poz. 37),
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Gmina wykonuje swoje zadania za pośrednictwem organów:

- Wójta – organu wykonawczego,
- Rady – organu stanowiącego i kontrolnego.

1.1.1 Władze gminy

Wójt jest organem wykonawczym. Wykonuje zadania i kompetencje określone przepisami ustaw i statutem Gminy Łagów.

Do zadań Wójta należy w szczególności:

- przedkładanie Radzie sprawozdań z realizacji wieloletnich programów i strategii rozwoju gminy oraz prowadzonej działalności promującej Gminę,
- przedkładanie radnym sprawozdań z działalności międzysesyjnej,
- reprezentowanie Gminy i Urzędu na zewnątrz,
- kierowanie bieżącymi sprawami Gminy i Urzędu.

Funkcję Wójta Gminy Łagów sprawuje Czesław Jan Kalbarczyk.

Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Gminy jest sprawowany przez Wójta przy pomocy referatów i właściwych samodzielnych stanowisk.

1.1.2 Rada Gminy

Rada Gminy Łagów jest organem stanowiącym i kontrolnym. Działa na sesjach oraz poprzez swoje komisje. Powołuje następujące stałe komisje:

- Rewizyjną,

- Skarg, Wniosków i Petycji,
- Planu Budżetu, Gospodarki i Rolnictwa,
- Ogólnospołeczną i Ochrony Środowiska

i wybiera ze swego grona przewodniczącego i jednego wiceprzewodniczącego bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym.

Do zadań Przewodniczącego należy w szczególności:

- zwoływanie sesji i przewodniczenie jej obradom,
- podpisywanie uchwał, protokołów z sesji oraz odpowiedzi na pisma kierowane do Rady po uprzednim zajęciu stanowiska przez Radę,
- przeprowadzanie głosowania,
- dokonywanie analizy oświadczeń majątkowych radnych,
- Przewodniczący Rady w związku z realizacją swoich obowiązków ma prawo wydawać polecenia służbowe pracownikom urzędu gminy, o ile związane jest to z funkcjonowaniem rady gminy i pracy jej Komisji.

Rada Gminy Łagów - Kadencja 2014-2018

Radę Gminy w Łagowie tworzyło 15 osób. W skład Rady wchodził:

- Przewodniczący Rady - Drob Stanisław,
- Wiceprzewodniczący Rady - Świerkowski Dariusz,
- Radni:
 - Graczyk Alfred,
 - Gomółka Krzysztof,
 - Krasucka Aleksandra,
 - Lewandowski Marek,
 - Malinowski Leszek,
 - Marszałek Anna,
 - Ogrodnik Marek,
 - Piniuta Czesław,
 - Roguszka Justyna,
 - Sudnik Aleksander,
 - Szymczak Marian,
 - Wysocki Krzysztof,
 - Wysocki Zenon.

Rada Gminy Łagów – Nowa kadencja 2018-2023 (od 21.11.2018 r.)

W skład Rady wchodzi:

- Przewodniczący Rady - Mariusz Klebieko,
- Wiceprzewodniczący Rady - Drob Stanisław,
- Radni:
 - Ciapcia Władysław,
 - Graczyk Alfred,
 - Gryko Marta,
 - Jakóbowska Ewelina,
 - Krey Jan,
 - Kruk Krzysztof,
 - Lebiotkowska Katarzyna,
 - Pasińska Magdalena,
 - Sudnik Aleksander,
 - Szymczak Mateusz,
 - Wysocki Krzysztof,
 - Zdanowicz Mirosław.

1.1.3 Jednostki organizacyjne Gminy Łagów

W celu wykonywania swoich zadań gmina tworzy jednostki organizacyjne. W Gminie Łagów funkcjonują następujące jednostki organizacyjne:

1. Urząd Gminy Łagów,
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Łagowie,
Kierownik biblioteki: Ewa Zawiślak,
w tym:
Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Toporowie,
Pracownik biblioteki: Genowefa Smolińska,
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,
Kierownik: Joanna Gilewicz,
Ośrodek realizuje zadania pomocy społecznej zlecone i własne gminy zgodnie z ustaleniami przekazanymi odpowiednio przez Wojewodę i Radę Gminy.
4. Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie,
Dyrektor: Iwona Mucha,
5. Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny im. Janusza Korczaka w Toporowie,
Dyrektor: mgr Małgorzata Kubiak,

6. Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy,
Dyrektor: Dariusz Rutkowski,
7. Samorządowe Przedszkole,
Dyrektor: Iwona Wasiak,
8. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gronowie 1,
Kierownik Zakładu: Jacek Cybulski.

1.1.4 Jednostki pomocnicze Gminy Łagów

O utworzeniu, połączeniu, zniesieniu i podziale jednostki pomocniczej Gminy, a także zmianie jej granic rozstrzyga Rada w drodze uchwały, z uwzględnieniem zasad wykazanych w § 4. 1. Statutu Gminy Łagów.

Jednostki pomocnicze prowadzą gospodarkę finansową w ramach budżetu gminy i podlegają nadzorowi i kontroli organów gminy na zasadach określonych w statutach tych jednostek.

W Gminie Łagów funkcjonuje 12 sołectw:

1. Gronów,
2. Jemiołów,
3. Kłodnica - Troszki,
4. Kosobudz,
5. Łagów,
6. Łagówek,
7. Niedźwiedź,
8. Poźrzadło,
9. Sieniawa,
10. Stok,
11. Toporów,
12. Żelechów.

Wykaz Sołtysów wybranych na kadencję 2015 – 2019:

	Sołectwo	Sołtys
1.	Gronów	Henryk Łyskawa
2.	Jemiołów	Stanisław Mucha
3.	Kłodnica - Troszki	Krzysztof Gomółka
4.	Kosobudz	Renata Borysewicz

5.	Łagów	Czesław Piniuta
6.	Łagówek	Robert Graczyk
7.	Niedźwiedź	Renata Walkowiak
8.	Pórzadło	Sylwia Kaszuba
9.	Sieniawa	Maria Tylińczak
10.	Stok	Zenon Wysocki
11.	Toporów	Alina Jabłońska
12.	Żelechów	Józef Szymczak

1.1.5 Urząd Gminy

Urząd jest jednostką organizacyjną Gminy, przy pomocy, której Wójt wykonuje zadania Gminy z zakresu administracji publicznej, wynikające z zadań własnych Gminy, zadań własnych powiatu, zadań z zakresu administracji rządowej zleconych z mocy ustaw lub przejętych przez Gminę w wyniku porozumień z właściwymi organami.

Urząd działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa, Statutu Gminy Łagów, Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Łagów oraz aktów prawnych wydanych przez Radę oraz Wójta Gminy. Siedzibą Urzędu jest miejscowość Łagów.

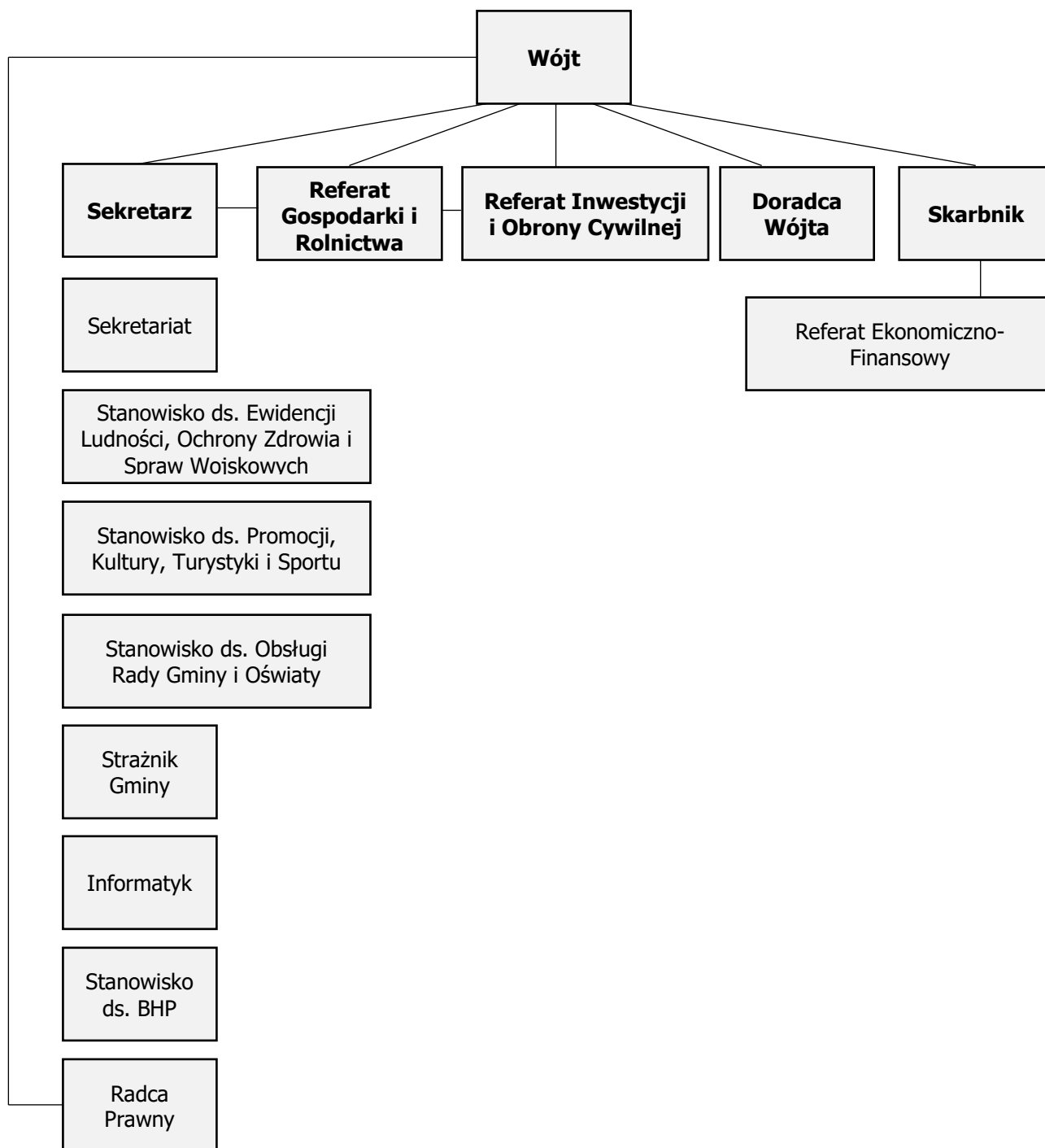
Kierownikiem Urzędu jest Wójt, który kieruje Urzędem poprzez wydawanie zarządzeń i pism ogólnych oraz poleceń służbowych.

Urząd jako gminna jednostka organizacyjna realizuje zadania należące do samorządu gminy i działa w oparciu o przyjęte dokumenty programowe:

- Strategia Rozwoju Gminy Łagów do roku 2023,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Łagów na lata 2018-2025,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łagów,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łagów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łagów,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018,
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020,
- Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2016-2018,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Łagów,

- Roczny program współpracy Gminy Łagów na rok 2018 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

1.1.6 Struktura organizacyjna Urzędu Gminy Łagów

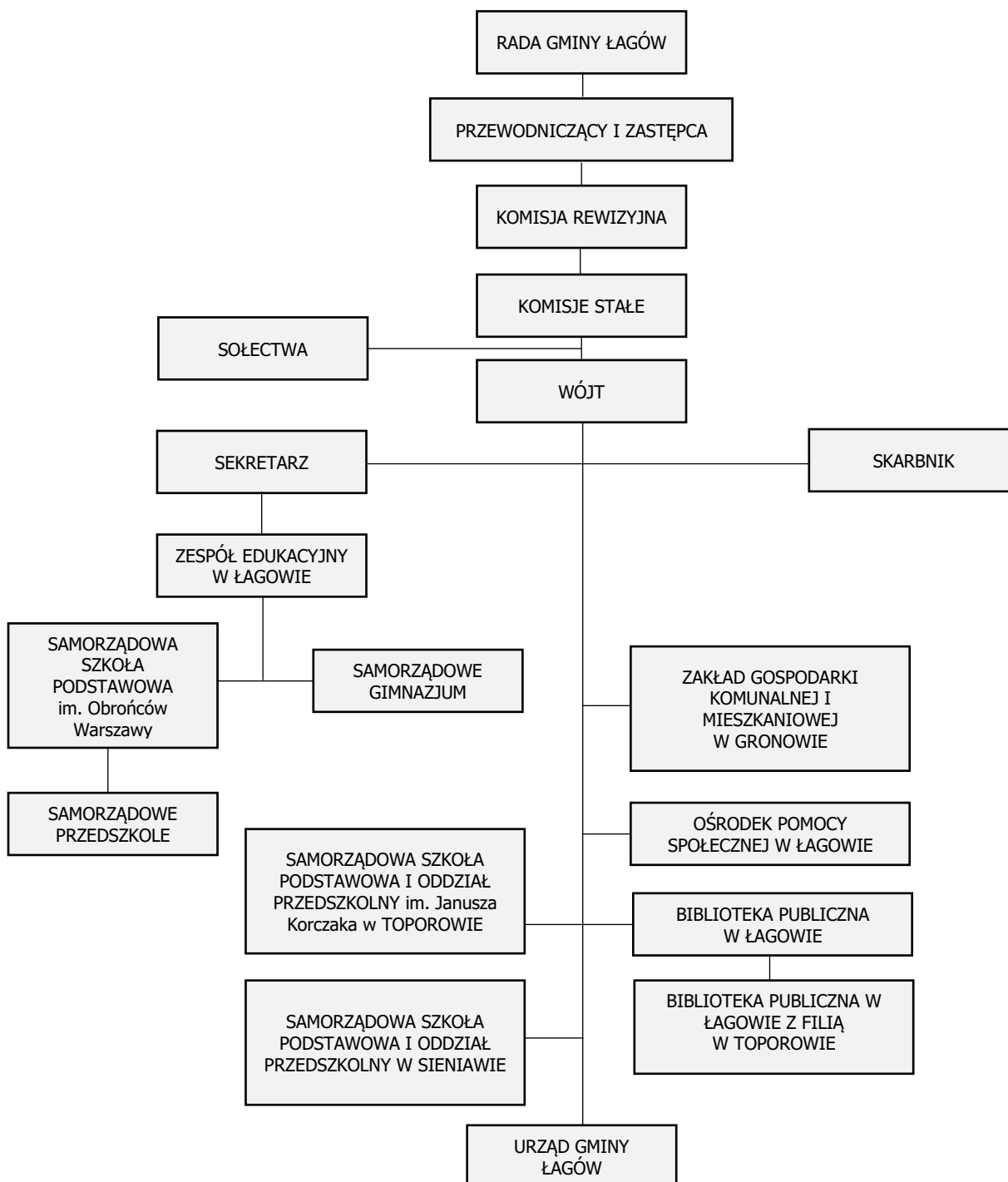

Źródło: Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Wójta Gminy Łagów Nr 40/11 z dnia 31.10.2011

Na czele Referatów stoją Kierownicy, za wyjątkiem Referatu Ekonomiczno-Finansowego, którym kieruje Skarbnik.

Pracownicy na stanowiskach samodzielnych, pomocniczych i obsługi podlegają bezpośrednio Sekretarzowi Gminy.

1.1.7 Schemat organizacyjny organów, jednostek pomocniczych Gminy Łagów

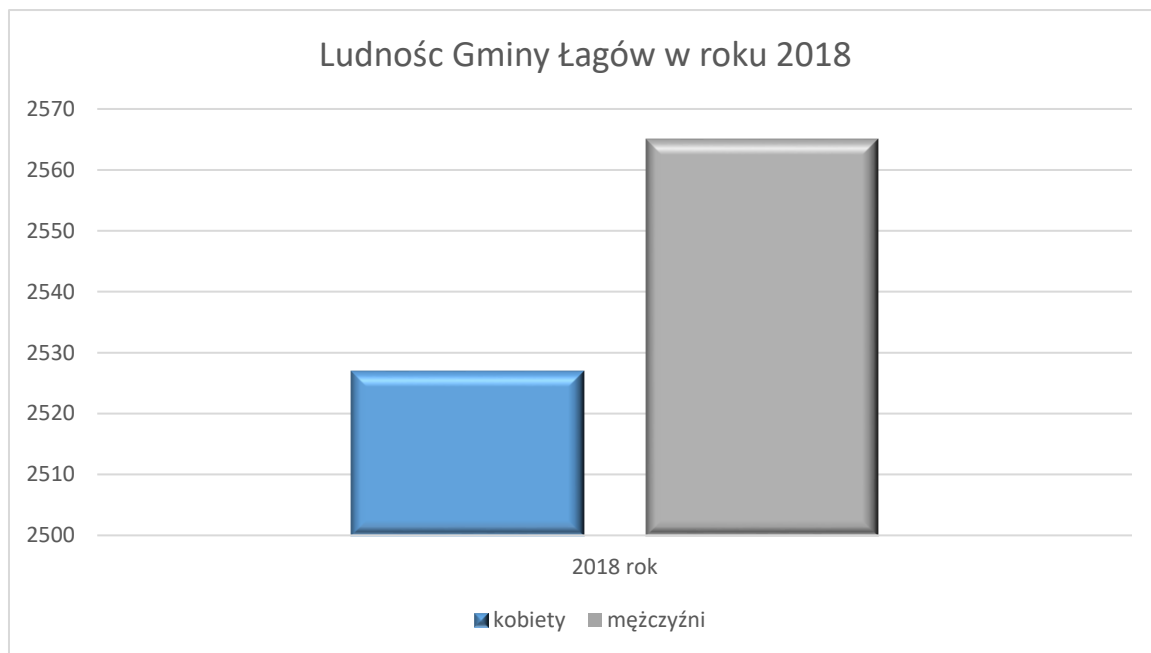

Źródło: Załącznik Nr 2/09 do Zarządzenia Wójta Gminy Łagów Nr 30/09 z dnia 14.07.2009 r.

1.2 Demografia

Zgodnie z danymi z bazy Rejestru Mieszkańców w Gminie Łagów na dzień 31.12.2018 roku zamieszkiwało 5.102 osób (zameldowania), w tym 2.527 kobiet i 2.565 mężczyzn.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć (stan na 31.12.2018 r.)

W Gminie Łagów w 2018 urodziło się 50 dzieci oraz odnotowano 69 zgonów.

Wykres 2. Liczba urodzonych dzieci oraz liczba zgonów (stan na 31.12.2018 r.)

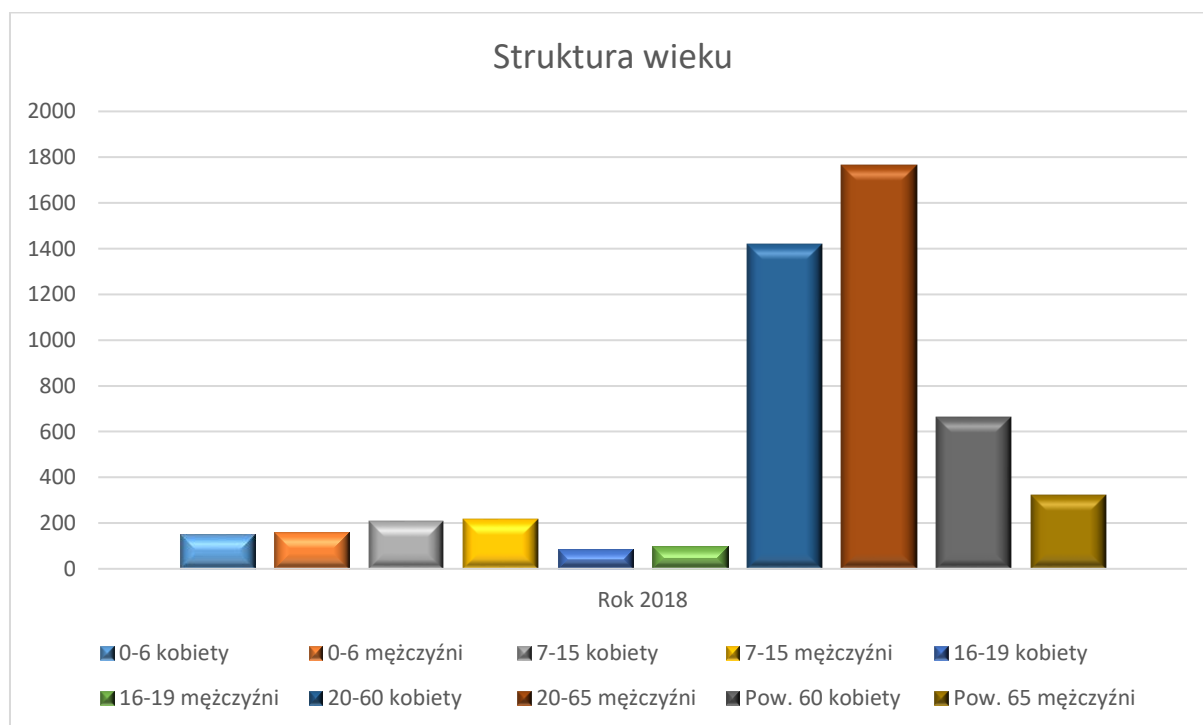

W Gminie Łągów w roku 2018 przeważali mężczyźni w wieku 20-65 lat – 1.763 mężczyzn oraz kobiety w wieku 20-60 lat – 1.418 kobiet. Liczba dorosłych wyniosła 4.270, a liczba osób poniżej 18 roku życia – 830.

Struktura wieku w Gminie Łągów zgodnie z zameldowaniem (stan na 31.12.2018 roku) przedstawia się następująco:

	Razem	Wiek < 18 lat	Dorośli	0-6		7-15		16-19		20-60	20-65	Pow. 60	Pow. 65	Razem	
				K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Rok 2018	5.102	830	4.270	152	161	207	217	85	101	1.418	1.763	665	323	2.527	2.565

Wykres 3. Struktura wieku (stan na dzień 31.12.2018 r.)

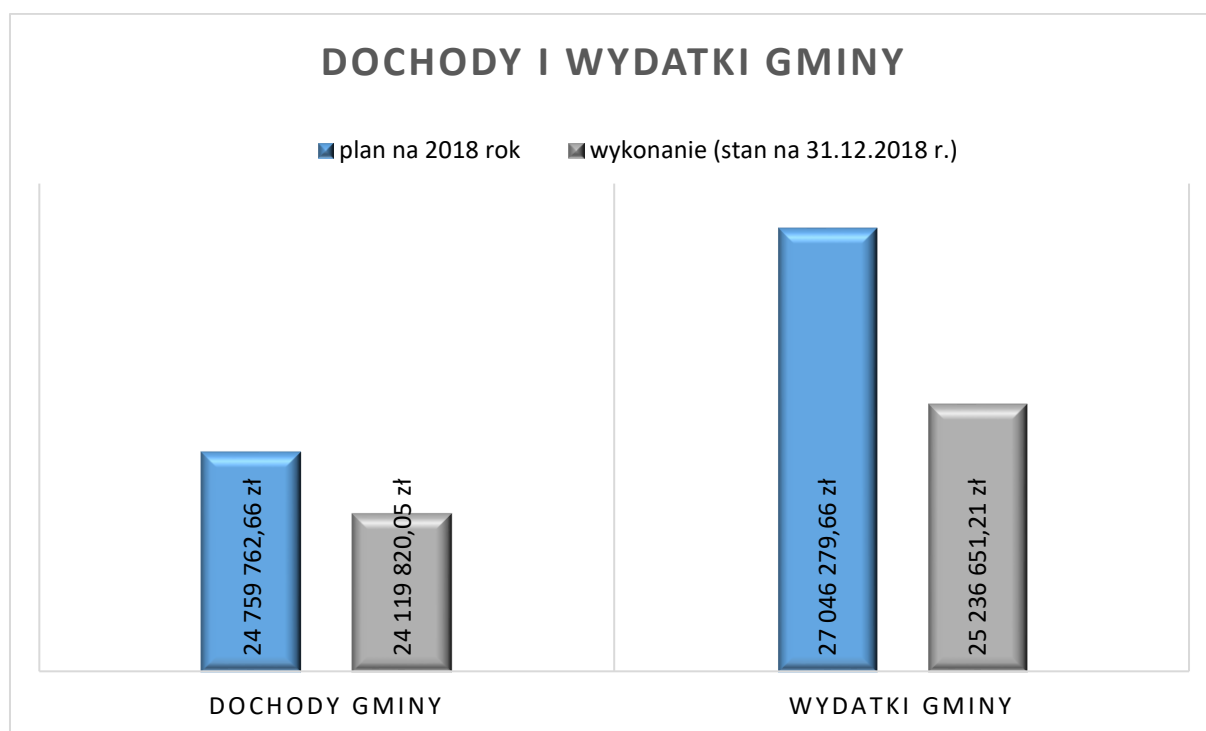

ROZDZIAŁ 2. Finanse Gminy

2.1 Dochody i wydatki Gminy Łagów

Informacja dotycząca stanu finansów Gminy Łagów sporządzona została w oparciu o sprawozdania budżetowe. Uchwała Nr XXXI.226.2017 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2017 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Łagów zatwierdziła budżet na 2018 rok.

Wykres 4. Dochody i wydatki Gminy Łagów w 2018 roku

- **Dochody budżetu** Gminy Łagów na koniec 2018 roku wyniosły 24.119.820,05 zł.

Dochodami budżetu są: dochody własne, subwencje ogólne, dotacje celowe. Szczegółowe określenie źródeł dochodów gmin i powiatów, zasady ich ustalania i gromadzenia oraz zasady ustalania i przekazywania subwencji oraz dotacji celowych z budżetu państwa określa Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2003 Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.).

Dochody budżetu Gminy Łągów w roku 2018 zostały zrealizowane w wysokości 24.119.820,05 zł, co stanowi 97,42% planu, z tego:

Lp.	Rodzaj	Plan	Wykonanie	% wykonania
1.	Dochody bieżące	21.845.634,29 zł	21.720.560,53 zł	99,43 %
2.	Dochody majątkowe	2.914.128,37 zł	2.399.259,52 zł	82,33 %
Razem		24.759.762,66 zł	24.119.820,05 zł	97,42 %

Realizacja dochodów budżetowych:

Lp.	Rodzaj	Wykonanie	Wskaźnik udziału
1.	Dochody bieżące, w tym:	21.720.560,53 zł	90,05 %
	• dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	4.027.826,00 zł	
	• dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego osób prawnych	108.445,93 zł	
	• podatki i opłaty	5.094.385,83 zł	
	• subwencja ogólna	4.729.252,00 zł	
	• dotacje na zadania zlecone i własne oraz pozostałe dochody bieżące	7.760.650,77 zł	
2.	Dochody majątkowe, w tym:	2.399.259,52 zł	9,95 %
	• dochody ze sprzedaży majątku	114.180,00 zł	
	• z tytułu zwrotu nie wykorzystanych środków finansowych (lat ubiegłych)	200.000,00 zł	
	• dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich na inwestycje (kanalizacja w mieście Żelechów)	1.332.362,78 zł	
	• dotacje: (zwrot funduszu sołeckiego) – 2.901,37 zł, PROW – 47.751,37 zł, Program Rządowy (drogi) - 702.064,00 zł	752.716,74	
Razem		24.119.820,05 zł	100,00 %

Z powyższego zestawienia wynika że realizacja dochodów budżetowych w roku 2018 kształtowała się następująco:

- dochody majątkowe stanowiły 9,95% ogółu zrealizowanych dochodów i zostały wykonane w kwocie 2.399.259,52 zł,

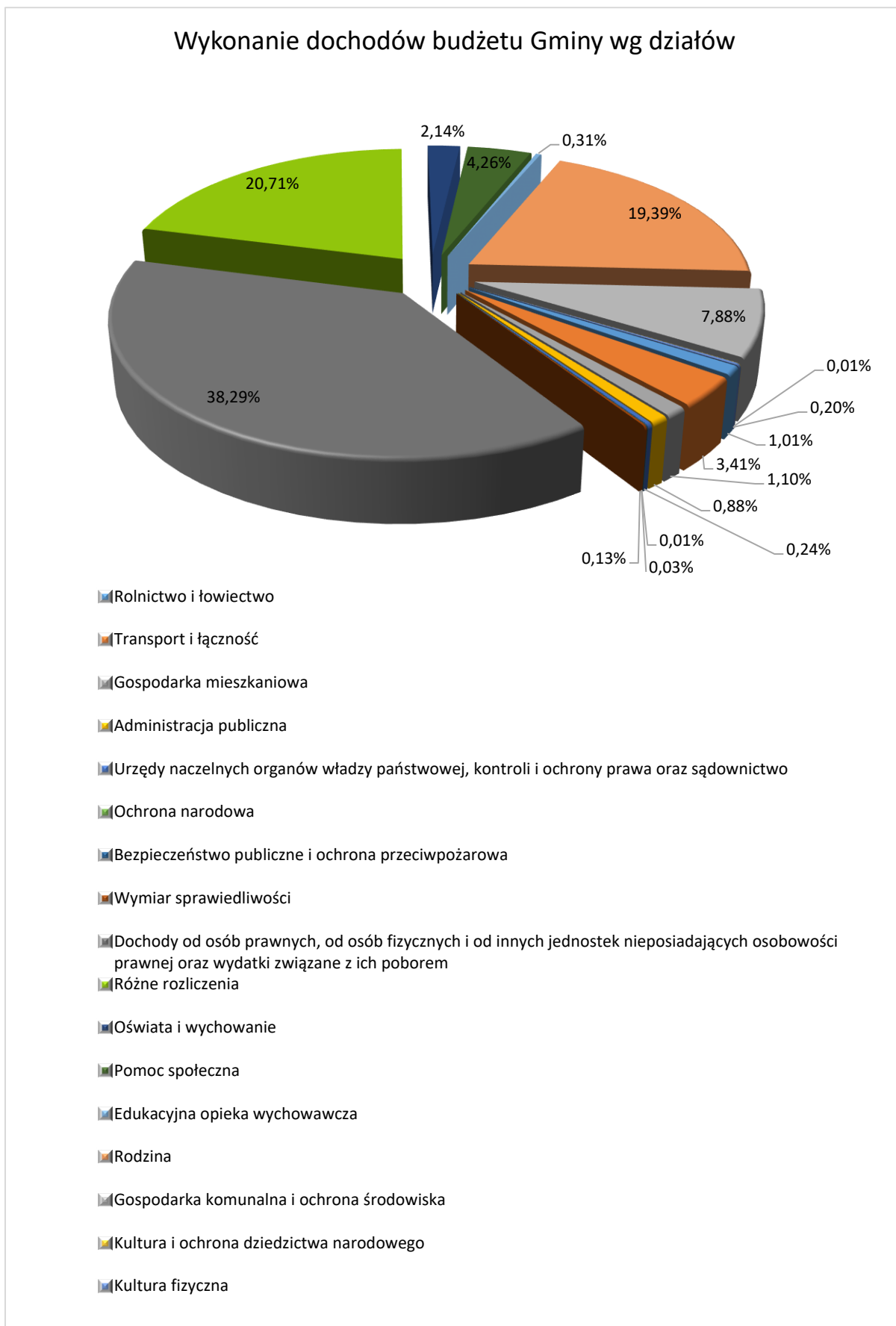
- dochody bieżące stanowiły 90,05% ogółu zrealizowanych dochodów i zostały wykonane w kwocie 21.720.560,53 zł.

Największy udział w wykonaniu dochodów ogółem stanowią dochody z tytułu dotacji środków przeznaczonych na cele bieżące oraz z tytułu podatków i opłat.

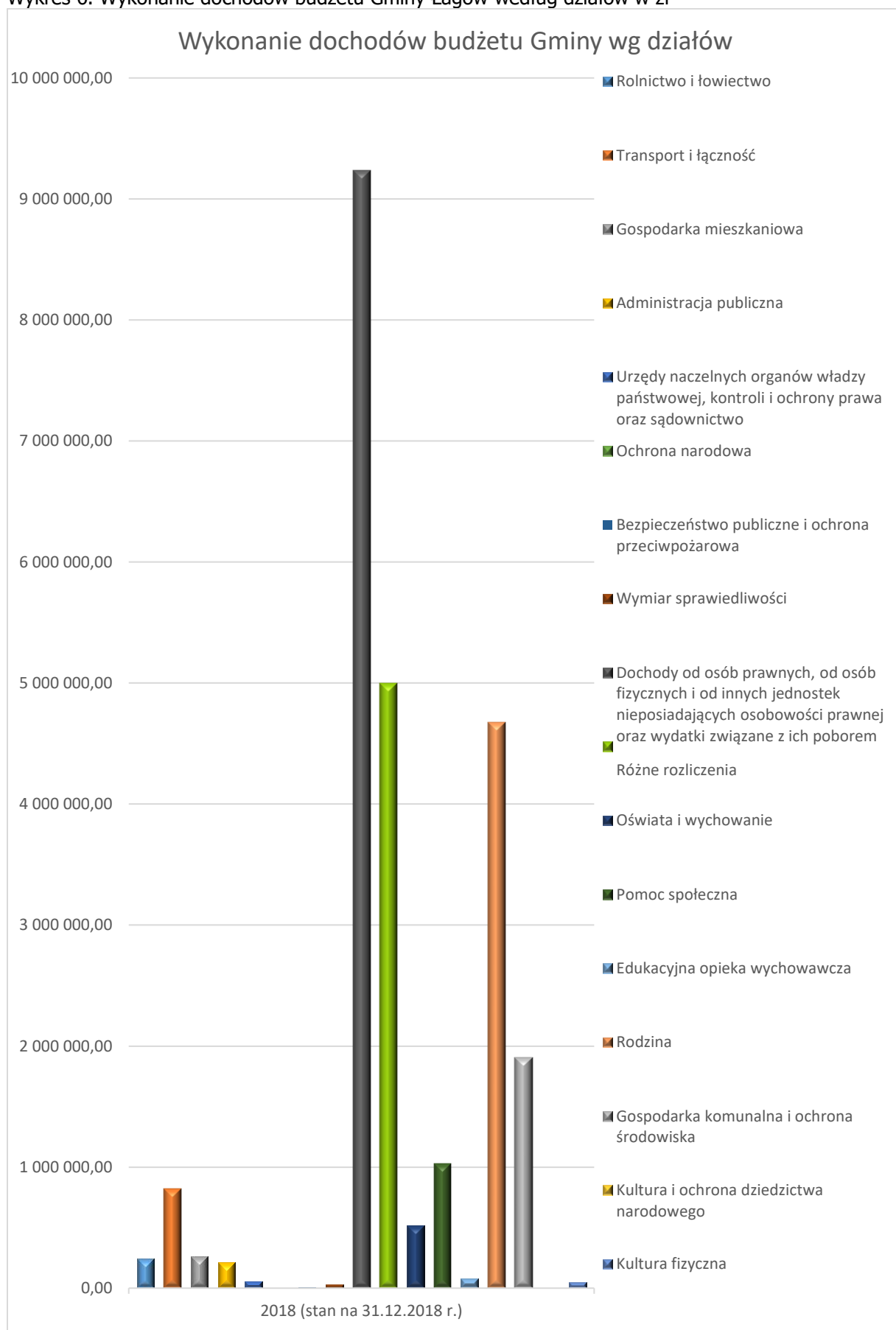
Wykonanie dochodów budżetu Gminy Łagów za 2018 rok według działań:

Dział	Wyszczególnienie	Wykonanie	Wskaźnik udziału
10	Rolnictwo i łowiectwo	244.125,00 zł	1,01 %
600	Transport i łączność	822.064,00 zł	3,41 %
700	Gospodarka mieszkaniowa	264.765,12 zł	1,10 %
750	Administracja publiczna	212.530,04 zł	0,88 %
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwo	57.950,67 zł	0,24 %
752	Ochrona narodowa	2.499,43 zł	0,01 %
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7.500,00 zł	0,03 %
755	Wymiar sprawiedliwości	31.389,93 zł	0,13 %
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	9.234.419,63 zł	38,29 %
758	Różne rozliczenia	4.994.860,86 zł	20,71 %
801	Oświata i wychowanie	517.369,59 zł	2,14 %
852	Pomoc społeczna	1.028.125,82 zł	4,26 %
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	74.995,20 zł	0,31 %
855	Rodzina	4.676.084,71 zł	19,39 %
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1.900.938,68 zł	7,88 %
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2.450,00 zł	0,01 %
926	Kultura fizyczna	47.751,37 zł	0,20 %
Razem		24.119.820,05 zł	100,00 %

Wykres 5. Wykonanie dochodów budżetu Gminy Łagów według działów w %.

Wykres 6. Wykonanie dochodów budżetu Gminy Łagów według działów w zł

Z powyższego zestawienia wynika, że największy udział w wykonaniu dochodów ogółem stanowiły dochody z działu 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, które wyniosły 9.234.419,63 zł, tj. 38,29% wydatków ogółem.

- **Wydatki budżetu** Gminy Łągów na koniec 2018 roku wyniosły 25.236.651,21 zł.

Wydatki są odzwierciedleniem realizacji zadań wykonywanych przez Gminę. W wielkości poszczególnych rodzajów wydatków znajdują odbicie kierunki i zakres zadań powierzonych gminie do wykonania. W strukturze wydatków bieżących największą część stanowią wydatki na finansowanie oświaty i wychowania oraz gospodarki komunalnej i ochrony środowiska.

Wydatki budżetu Gminy Łągów w roku 2018 zostały zrealizowane w wysokości 25.236.651,21 zł, co stanowi 93,31% planu, z tego:

Lp.	Rodzaj	Plan	Wykonanie	% wykonania
1.	Wydatki bieżące	19.722.766,66 zł	18.973.212,91 zł	96,2 %
2.	Wydatki majątkowe	7.323.513,00 zł	6.263.438,30 zł	85,5 %
Razem		27.046.279,66 zł	25.236.651,21 zł	93,31 %

Realizacja wydatków budżetowych:

Lp.	Rodzaj	Wykonanie	Wskaźnik udziału
1.	Wydatki bieżące	18.973.212,91 zł	75,18 %
2.	Wydatki majątkowe	6.263.438,30 zł	24,82 %
Razem		25.236.651,21 zł	100,00 %

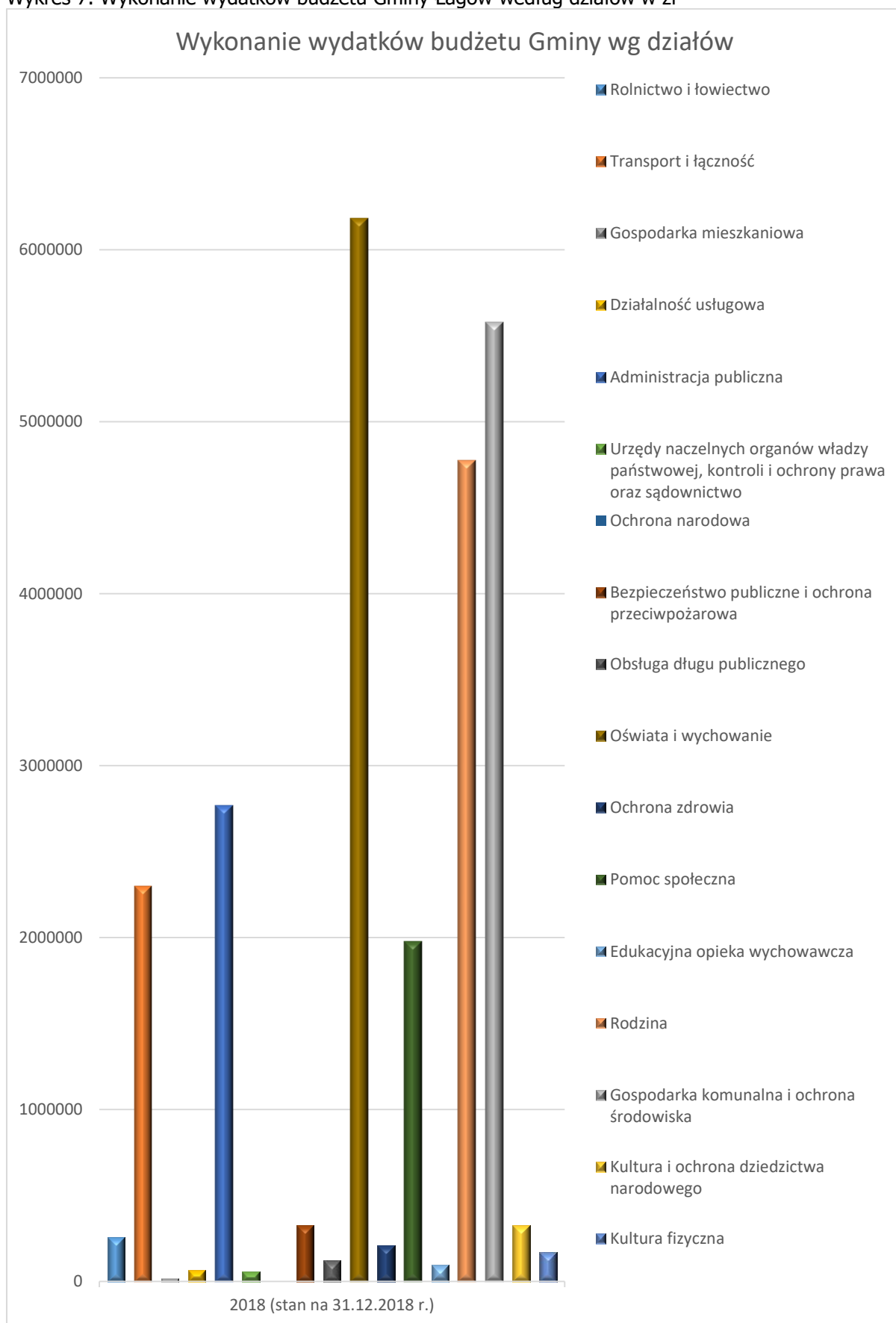
Z powyższego zestawienia wynika że realizacja wydatków budżetowych w roku 2018 kształtowała się następująco:

- wydatki majątkowe stanowiły 24,82% ogółu zrealizowanych wydatków i zostały wykonane w kwocie 6.263.438,30 zł,
- wydatki bieżące stanowiły 75,18% ogółu zrealizowanych wydatków i zostały wykonane w kwocie 18.973.212,91 zł.

Wykonanie wydatków budżetu Gminy Łągów za 2018 rok według działów:

Dział	Wyszczególnienie	Wykonanie	Wskaźnik udziału
010	Rolnictwo i łowiectwo	258.590,05 zł	1,02 %
600	Transport i łączność	2.300.744,46 zł	9,12 %
700	Gospodarka mieszkaniowa	16.995,24 zł	0,07 %
710	Działalność usługowa	65.827,47 zł	0,26 %
750	Administracja publiczna	2.770.894,17 zł	10,98 %
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwo	57.950,67 zł	0,23 %
752	Ochrona narodowa	2.499,43 zł	0,01 %
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	325.414,69 zł	1,29 %
757	Obsługa długu publicznego	123.130,40 zł	0,49 %
801	Oświata i wychowanie	6.181.978,32 zł	24,50 %
851	Ochrona zdrowia	210.616,41 zł	0,83 %
852	Pomoc społeczna	1.976.939,57 zł	7,83 %
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	93.744,00 zł	0,37 %
855	Rodzina	4.776.088,71 zł	18,93 %
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5.577.661,29 zł	22,10 %
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	327.302,53 zł	1,30 %
926	Kultura fizyczna	170.273,80 zł	0,67 %
Razem		25.236.651,21 zł	100,00 %

Wykres 7. Wykonanie wydatków budżetu Gminy Łągów według działów w zł

Z powyższego zestawienia wynika, że największy udział w wykonaniu wydatków ogółem stanowiły wydatki z działu 801 — Oświata i wychowanie, które wyniosły 6.181.978,32 zł, tj. 24,50% wydatków ogółem.

2.2 Przychody i rozchody Gminy Łagów

Przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wolnych środków, a także rozchody z tytułu spłat kredytów i pożyczek w roku 2018 przedstawiają się następująco:

Przychody ogółem:

- plan: 3.254.417,00 zł,
- wykonanie: 3.679.209,87 zł,

w tym:

1. pożyczki i kredyty
plan: 2.664.546,52 zł,
wykonanie: 2.624.921,02 zł,
2. wolne środki - art. 217 ust.2 pkt 6
plan: 589.870,48 zł,
wykonanie: 1.054.288,85 zł;

Rozchody ogółem:

- plan: 967.900,00 zł
- wykonanie: 967.900,00 zł,

w tym:

1. spłaty kredytów i pożyczek - § 992
plan: 967.900,00 zł,
wykonanie: 967.900,00 zł.

Według planu budżetu po zmianach na dzień 31 grudnia 2018 roku deficyt budżetu gminy wynosił 2.286.517,00 zł. Na koniec 2018 roku budżet zamknął się deficytem w wysokości 1.116.831,16 zł.

2.3 Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych

W 2018 roku wykonano w ramach zaplanowanych przedsięwzięć inwestycyjnych następujące inwestycje:

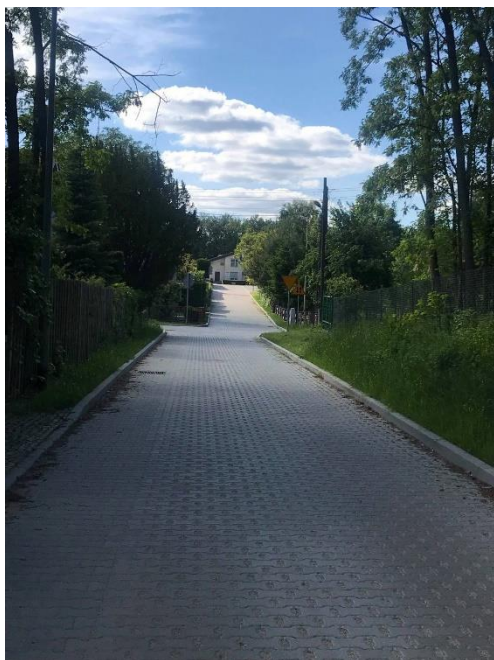
- **„Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Pożrzadło i Żelechów, budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Pożrzadło oraz modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach Żelechów i Sieniawa - Etap 1”** – jedna z największych inwestycji wykonanych przez Gminę Łągów. Wartość inwestycji wyniosła: 5.017.569,11 zł, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 uzyskano dofinansowanie w kwocie: 1.625.737,28 zł oraz pożyczkę w WFOŚiGW w Zielonej Górze na kwotę 2.334.546,52 zł, w tym: remont drogi powiatowej nr 1237F - całkowity koszt 216.000,00 zł – współfinansowanie w wysokości 100.000,00 zł przez Starostwo Powiatowe w Świebodzinie.

Celem realizacji projektu było zwiększenie poziomu skanalizowania aglomeracji. Wnioskowany projekt składał się z 4 etapów, tj. prac przygotowawczych, budowy sieci kanalizacji sanitarnej, nadzoru inżynierskiego oraz promocji projektu. W ramach projektu zrealizowano budowę kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjnym i tłocznym (zastosowanie takiego rozwiązania wymusiła konfiguracja terenu). Podstawowym elementem systemu jest układ przepompowni strefowych i tranzytowych tłocznych ścieki z Żelechowa do Gronowa i dalej do oczyszczalni ścieków w Gronowie. Przewidywany system składa z 5 przepompowni ścieków. Kanały grawitacyjne zaprojektowano z rur PVC-U, kl.S, SN8, Dz200 o średnicach $\varnothing 160$ mm i $\varnothing 200$ mm. Przewody tłoczne ($\varnothing 90$, 160, 125) wykonano z rur i kształtek polietylenowych do kanalizacji ciśnieniowej o połączeniach zgrzewnych. Przepompownie ścieków przyjęto, jako zbiorniki jednolite typu B wykonane z polimerobetonu.

Przepompownie zasilane są energią elektryczną i wyposażone w instalację sterowniczą. Łączna długość sieci wyniosła 7,3 km, w tym: sieci grawitacyjne - 3002 km, rurociągi tłoczne – 5186,9 km.;

- **„Budowa komina zewnętrznego przy budynku szkoły w Toporowie”** – inwestycja obejmowała wykonanie 9 metrowego komina zewnętrznego, zakotwionego w ścianie zewnętrznej budynku szkoły. Budowa była konieczna z uwagi na katastrofalny stan stalowego komina zewnętrznego potwierdzony przez Laboratorium Badań ZINSTAL z Zielonej Góry. Laboratorium, po dokonaniu pomiaru pionowości ustawienia komina stalowego przy SSP i OT Toporów stwierdziło, że pod względem technicznym obiekt znajduje się w bardzo złym stanie technicznym i nie nadaje się do dalszej eksploatacji. Wartość inwestycji to 20.000 zł;
- **„Kompleksowy system modernizacji i budowy infrastruktury drogowej w Gminie Łągów - przebudowa drogi gminnej w Łągowie ul. Słoneczna (nr 003234F)”** – w ramach przeprowadzonej inwestycji przebudowano drogę o długości 620 mb, wykonano nową niweletę drogi, wyprofilowano spadki poprzeczne i podłużne oraz wykonano nową, jednorodną pod względem technicznym i funkcjonalnym nawierzchnię. Nawierzchnia jezdni i zjazdów do posesji została wykonana z kostki betonowej gr. 8, chodniki z kostki betonowej gr. 6 cm. Wartość inwestycji wyniosła 1.146.041,00 zł, w ramach Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej otrzymano dofinansowanie w kwocie 702.064,00 zł; Niewątpliwą korzyścią realizacji inwestycji jest zwiększenie bezpieczeństwa dzieci uczęszczających do placówek świadczących usługi publiczne (szkoła, przedszkole). Dobra jakość drogi przełożyła się bezpośrednio na rozwój bazy turystyczno – wypoczynkowej, usług agroturystycznych. Zrealizowane zadanie przyczyni się w sposób pośredni do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy, która uznawana jest za perełkę turystyczną województwa lubuskiego;

- **„Budowa chodnika w pasie drogi powiatowej nr 1236F w m. Sieniawa Osiedle Górnicze”**
– inwestycja obejmowała wykonanie nawierzchni chodnika z kostki brukowej betonowej typu „Behaton” gr. 6 cm w ilości 195 m², nawierzchnię zjazdów z kostki brukowej betonowej typu „Behaton” gr. 8 cm w ilości 290 m².

Wartość inwestycji to 72.608,41 zł – prace budowlane, zakup materiału w 2018 r. – 19.386,71 zł. Inwestycja została wykonana w ramach środków własnych budżetowych;

- **„Przebudowa ul. Szkolnej w m. Łągów”** – w ramach przeprowadzonej inwestycji zrealizowano przebudowę drogi na długości 165,25 m i szerokości 5,5 m, z kostki betonowej gr. 8 cm ułożonej na podbudowie z tłucznia kamiennego, wybudowano jednostronny chodnik o szerokości 1,5 m z kostki betonowej oraz budowę 6 miejsc postojowych w tym 1 dla osób niepełnosprawnych o wymiarze 3,6 x 5,0 oraz 5 o wymiarze 2,5 x 5,0 m.

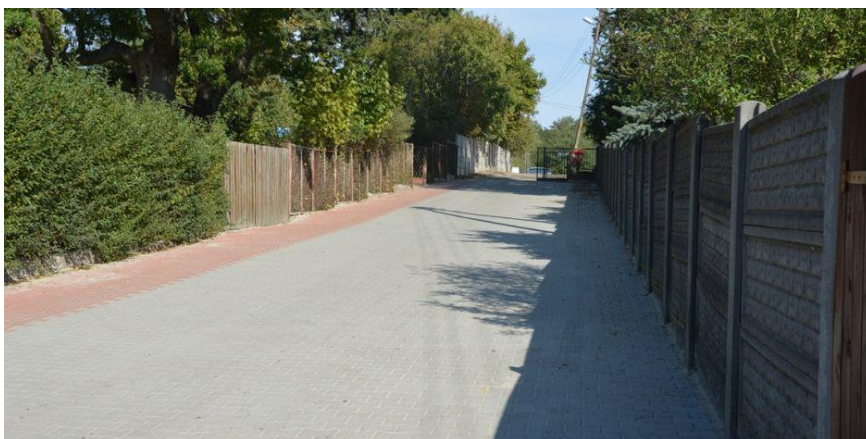
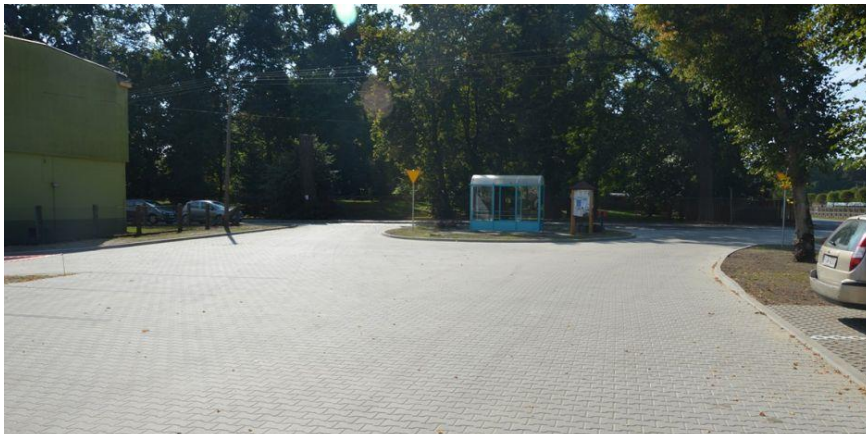
Wartość realizowanych robót to 265.500,00 zł. Inwestycja została zrealizowana w ramach środków własnych.

Droga gminna nr 003251F - ulica Szkolna w Łągowie posiadała nawierzchnię wykonaną z trylinki o grubości ok. 0,12 m oraz nawierzchnię bitumiczną. Fragmentarycznie wykonany był chodnik z płytek chodnikowych 35x35x5 cm. Pas drogowy i szerokość drogi były zamiennej szerokości. Nawierzchnia drogi była w bardzo złym stanie technicznym, występowały liczne nierówności i ubytki w nawierzchni. W okresie opadów atmosferycznych zalegały zastoiny wody;

- **„Przebudowa ul. Kościelnej w m. Toporów wraz z przebudowa drogi do szkoły”** – w ramach inwestycji zrealizowano przebudowę drogi w miejscowości Toporów – ul. Kościelna na drodze biegnącej od drogi powiatowej (ul. Lipowa) do ul. Szkolnej. Remontem została objęta również droga prowadząca do szkoły. Przebudowa polegała na wykonaniu nowej nawierzchni jezdni z kostki betonowej, zjazdów do posesji oraz budowie miejsc postojowych.

Wartość realizowanych robót to 361.194,06 zł. Inwestycje została zrealizowana w ramach środków własnych;

- **„Zakup średniego samochodu bojowego dla OSP Toporów wraz z wyposażeniem”** – inwestycja zrealizowana na kwotę 709.095,00 zł, współfinansowana przez WFOŚIGW W Zielonej Górze, Państwową Straż Pożarną i Lasy Państwowe. Środki pochodzące z budżetu gminy to kwota 114.500,00 zł;

- **„Budowa placów zabaw w m. Łagów i Toporów wraz z budową siłowni zewnętrznej w m. Łagówek”** – w ramach inwestycji zrealizowano budowę placu zabaw w Łagowie (montaż elementów placu zabaw: zestaw o konstrukcji metalowej, huśtawki wagonowe, huśtawki podwójne metalowe, bujaki, zestaw linowy, ławki parkowe), budowę placu zabaw w Toporowie (montaż elementów placu zabaw: drabinki, pomosty zjeżdżalni, wieży zadaszanej, wagonowe; montaż małej infrastruktury: ławki) oraz budowę siłowni zewnętrznej w miejscowości Łagówek (montaż elementów siłowni; montaż małej infrastruktury: ławki, kosze na śmieci na selektywną zbiórkę odpadów, stojak na rowery).

Inwestycja zrealizowana na kwotę 78.996,75 zł, dofinansowana w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PRWO 2014-2020 ramach środków PROW w kwocie: 47.751,00 tys. zł,

- **„Remont ciągu pieszego w pasie drogi powiatowej nr 1225F – ul. Świerczewskiego w m. Toporów gm. Łagów”** - w ramach remontu wykonano: rozebranie starej nawierzchni z kostki brukowej, wykorytowanie podłoża pod chodniki i wjazdy do posesji, wypoziomowanie istniejących krawężników granitowych, ułożenie kostki brukowej (350 m²) na chodnikach i wjazdach do posesji (wraz z podbudową), osadzenie obrzeży drogowych i chodnikowych, wypoziomowanie studzienek rewizyjnych. Koszt realizacji wyniósł 40.000,00 zł,
- **„Remont zagrożonego katastrofą pd-zach naroża murów obronnych – etap I”** – w ramach inwestycji wykonano dokumentację projektową na kwotę 61.377,00 zł.
 Remont murów – 50 m² naroża południowo zachodniego murów - zadanie polegać będzie na wykonaniu prac budowlano konserwatorskich prowadzących do wyeliminowania stanu awaryjnego oraz rewaloryzacji zniszczonych fragmentów. Konieczne jest ustabilizowanie i wzmocnienie strefy posadowienia. Jako wzmocnienie posadowienia murów przewiduje się zastosowanie bezwibracyjnej technologii opartej na ciśnieniowej iniekcji cementowej „jetgrouting”. Wykonane zostaną również spięcia i przeszyca występujących spękań i zarysowań przy wykorzystaniu ściąągów stalowych oraz zapraw iniekcyjnych. W warstwach licowych wykonany zostanie kompleksowy remont z zastosowaniem materiałów dedykowanych do konserwacji zabytków wraz z estetyzacją.
 Celem jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, jakim są XIV w. zabytkowe mury obronne rycerskiego Zamku Joannitów wzniesionego w latach 1340 - 1426 r., poprzez ratowniczy remont zagrożonych zawaleniem fragmentów.
 Stan części murów wymaga niezwłocznej interwencji ze względu na groźbę nieodwracalnego zniszczenia. Realizacja zadania przyczyni się do:
 - zabezpieczenia tj.: likwidacji występującego zagrożenia bezpieczeństwa dla zabytkowej substancji oraz zwiedzających i mieszkańców miejscowości,
 - zachowania tj.: powstrzyma proces postępującego niszczenia murów,
 - utrwalenia tj.: ustabilizuje konstrukcję, konserwuje, estetyzuje mury,
 - udostępnienia zabytku mieszkańcom regionu i turystom z kraju i z zagranicy,
- **Odtworzenie okien w Zamku Joannitów** – koszt realizacji inwestycji wyniósł 42.597,69 zł,
- **„Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie Łagów - budowa nowych przyłączy”** – wykonano odcinek sieci wodociągowej w m. Łagówek na kwotę 30.000,00 zł,

- **„Rozbudowa oświetlenia ulicznego w gminie Łagów”** – budowa nowych punktów świetlnych, montaż 4 lamp solarnych w Łagowie (ul. Chopina, Mostowa), Sieniawie, Jemiołowie – koszt 24.000,00 zł,
- **„Przebudowa drogi gminnej w m. Niedźwiedz – chodnik”**. Koszt realizacji wyniósł 26.000,00 zł,
- **„Zagospodarowanie Parku Przyzamkowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Łagowie”**. Inwestycja w trakcie realizacji. Wykonanie zaplanowano do 30.11.2019 r.,
Projekt ma na celu stworzenie uporządkowanej przestrzeni oraz zaadaptowanie obszaru istniejącego parku do funkcji przyrodniczo-edukacyjnej wraz z aktywizacją społeczną w zakresie świadomości przyrodniczej zarówno turystów jak i mieszkańców. Powstający obiekt w postaci parku wyposażonego w Pawilon dydaktyczny, ścieżki przyrodniczo dydaktyczne stanie się niezwykle ważnym elementem edukacji przyrodniczej i ekologicznej regionu. W zakres prac objętych inwestycją wchodzi:
 - rozbiórka fundamentów po nieistniejącym już budynku,
 - remont zachowanej piwnicy po zabytkowym przyzamkowym budynku gospodarczym w zakresie oczyszczenia piwnicy, remontu nawierzchni na stropie i doprowadzenia sieci oświetlenia,
 - oczyszczenie brzegu jeziora Trzaskowskiego w zakresie niezbędnym dla realizacji planowanej inwestycji,
 - demontaż istniejącego pomostu drewnianego,
 - umocnienie części brzegu poprzez poprowadzenie drewnianej promenady dydaktyczno – widokowej wzdłuż linii brzegowej i wyprowadzeniem jej nad taflę jeziora,
 - montaż elementów małej architektury jako strefy relaksu turystów, w tym strefa zabaw dla dzieci, montaż ławek,
 - oczyszczenie Parku Przyzamkowego,
 - wykonanie niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych na istniejących drzewach i krzewach,
 - wykonanie nowych nasadzeń,
 - wykonanie ścieżek i oświetlenia,
 - monitoring,
 - dojazd do parku od strony amfiteatru,
 - wykonanie nowych bram wjazdowych na teren parku,
 - rozbiórka starego pawilonu i wykonanie nowego o funkcji edukacyjno – wystawienniczej,
 - doprowadzenie niezbędnych instalacji,
 - oznakowanie ścieżek – informacje z zakresu edukacji przyrodniczej,
- **„Budowa miejsc postojowych i chodników przy ul. Spacerowej w m. Łagów”**. Realizacja zostanie wykonana do 30.09.2019 r.,
- **„Budowa chodnika w miejscowości Sieniawa”** – częściowa płatność w 2018 r. – 19.386,71 zł,
- **„Remont chodnika w pasie drogi powiatowej nr 1236F w Łagowie”** – w ramach inwestycji wykonano remont nawierzchni chodnika wzdłuż drogi powiatowej wraz z wjazdami. Koszt całkowity

inwestycji wyniósł 295.976,82 – wydatek współfinansowany w 50% w ramach budżetu Gminy w wysokości 147.988,41 zł.

- **„Remonty dróg gminnych (w tym zakup tłucznia, łatanie i równanie dróg)”**. Koszt realizacji wyniósł 102.777,89 zł.

Oprócz powyższych inwestycji, 21 września 2018 roku w miejscowości Sieniawa został oddany do użytku skwer im. Leśniczego Mariusza Winnika. Zgodnie z porozumieniem zawartym 19 lutego 2018 roku w Urzędzie Gminy Łagów do powstania skweru przyczynili się: Nadleśnictwo Świebodzin, które udostępniło teren, wykonało tablicę upamiętniającą Leśnika Mariusza Winnika, postawiło ogrodzenie i przekazało drzewka do mini Arboretum, oraz zakupiło trzy tablice edukacyjne. Kopalnia Sieniawa pomagała w pracach ziemnych związanych z oczyszczaniem i równaniem terenu oraz zakupiła trzy tablice edukacyjne, Sołectwo na czele z Panią Sołtys i mieszkańcami postavili wiatę i mostek oraz czynnie uczestniczyli w pracach oczyszczania i przygotowywania terenu.

Źródło: www.lagow.pl

2.4 Środki zewnętrzne

Gmina Łagów na realizację różnorodnych zadań pozyskiwała środki finansowe zewnętrzne, w tym środki europejskie, głównie na działania związane z infrastrukturą drogową, techniczną, edukacyjną, sportową, kulturową oraz szeroko rozumianym społeczeństwem.

Pozyskane w roku 2018 środki zewnętrzne, Gmina Łagów przeznaczyła na realizację m.in. następujących projektów:

Lp.	Tytuł zadania	Wartość inwestycji	Wartość dofinansowania	Uwagi
1.	„Zagospodarowanie Parku Przyzamkowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Łagowie”	2.493.532,21 zł	2.119.502,37 zł	Inwestycja została dofinansowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Osi Priorytetowej 4 Środowisko i kultura, Działania 4.5 Kapitał przyrodniczy regionu, Poddziałania 4.5.1 Kapitał przyrodniczy regionu – projekty realizowane poza formułą ZIT. Inwestycja jest w trakcie realizacji.
2.	„Łagów - ogólnodostępne miejsce rekreacji na granicy szlaków w Łagowie”	850.000,00 zł	190.601,43 zł	Wniosek został złożony w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020. Inwestycja w trakcie realizacji.
3.	„Kompleksowy system modernizacji i budowy infrastruktury drogowej w Gminie Łagów - przebudowa drogi gminnej w Łagowie ul. Słoneczna (nr 003234F)”	1.146.041,00 zł	702.064,00 zł	Wniosek został złożony w ramach Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej. Inwestycja zrealizowana.
4.	„Zakup średniego samochodu bojowego dla OSP Toporów wraz z wyposażeniem”	709.095,00 zł	114.500,00 zł	Inwestycja współfinansowana przez WFOŚIGW w Zielonej Górze, Państwową Straż Pożarną i Lasy Państwowe. Inwestycja zrealizowana.
5.	„Doposażenie jednostek gminnych OSP w sprzęt ratowniczy”	31.389,93 zł	31.389,93 zł	Środki z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej Ministerstwa Sprawiedliwości.
6.	„Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Poźrzadło i Żelechów, budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Poźrzadło oraz modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach Żelechów i Sieniawa - Etap 1”	5.017.569,11 zł	1.625.737,28 zł	Inwestycja została dofinansowana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Osi Priorytetowej 4. Środowisko i kultura Działania 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa. Umowa o pożyczkę w WFOŚIGW w Zielonej Górze na kwotę 2.334.546,52 zł. Inwestycja zrealizowana.
7.	„Budowa placów zabaw w m. Łagów i Toporów wraz z budową siłowni zewnętrznej w m. Łagówek”	78.996,75 zł	47.751,00 zł	Inwestycja została dofinansowana w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażania operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020

				ramach środków PROW. Inwestycja zrealizowana.
8.	„Przebudowa przepompowni ścieków w Łagowie i sieci kanalizacyjno – tłocznej (Łagów – Gronów)”	3,2 mln zł	2,2 mln zł	Wniosek złożony w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, Osi Priorytetowej 4. Środowisko i kultura, Działania 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa. Wniosek nie uzyskał dofinansowania.
9.	„Remont zagrożonego katastrofą pd-zach naroża murów obronnych – etap I”	1.400.439,72 zł	1.030.329,79 zł	Środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Wniosek w fazie procedury odwoławczej.

2.5 Informacja o kształtowaniu się Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Łagów za 2018 rok

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Łagów sporządzona została w oparciu o Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 roku w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jst (Dz.U. 2015, poz. 92).

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Łagów uchwalona została Uchwałą nr XXXI.227.2017 roku na lata 2018-2026, tj. na okres planowanych spłat zaciągniętych zobowiązań.

W ciągu 2018 roku trzykrotnie dokonywano zmian WPF tj.:

- Uchwałą Nr XXXII.236.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku,
- Zarządzeniem Nr 18.2018 Wójta Gminy Łagów dnia 16 kwietnia 2018 roku,
- Zarządzeniem Nr 22.2018 Wójta Gminy Łagów z dnia 7 maja 2018 roku.

Wieloletnia Prognoza Finansowa składa się z dwóch części zawierające:

1. dochody i wydatki w latach 2018-2025 (po zmianach) z podziałem na dochody i wydatki bieżące i majątkowe wg źródeł ich pochodzenia, wyodrębnione wydatki na obsługę długu, na usługę organu, rozchody budżetu, spłaty rat kapitałowych oraz wynik budżetu,
2. przedsięwzięcia majątkowe.

Dochody w roku 2018 wykonano w kwocie 24.119.820,05 zł, z tego dochody bieżące wyniosły 21.720.560,53 zł, a dochody majątkowe 2.399.259,52 zł.

Na dochody bieżące składają się między innymi:

- dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – 4.027.826,00 zł,
- dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego osób prawnych – 108.445,93 zł,
- podatki i opłaty – 5.094.385,83 zł, w tym podatek od nieruchomości – 3.459.574,46 zł,
- subwencja ogólna – 4.729.252,00 zł,
- dotacje na zadania zlecone i własne oraz pozostałe dochody bieżące stanowiące kwotę – 7.760.650,77 zł.

Na dochody majątkowe składają się:

- dochody ze sprzedaży majątku – 114.180,00 zł,
- z tytułu zwrotu nie wykorzystanych środków finansowych (lat ubiegłych) – 200.000,00 zł,
- dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich na inwestycje (kanalizacja w mieście Żelechów) – 1.332.362,78 zł,
- dotacje: (zwrot funduszu sołeckiego) – 2.901,37 zł, PROW – 47.751,37 zł, Program Rządowy (drogi) – 702.064,00 zł.

Wydatki w roku 2018 roku wykonano w kwocie 25.236.651,21 zł, z tego wydatki bieżące wyniosły 18.973.212,91 zł a wydatki majątkowe 6.263.438,30 zł.

Wynik budżetu w roku 2018 wyniósł - 1.116.831,16 zł.

Stan zobowiązań Gminy Łagów za 2018 rok to kwota 5.821.726,75 zł, stanowiąca 26,8% ogółu zrealizowanych dochodów bieżących, w tym:

- długoterminowe kredyty i pożyczki zaciągnięte na wcześniej wykonane zadania inwestycyjne na kwotę 5.773.000,95 zł,
- zobowiązania ZGKiM w Gronowie (umowa leasingu) na kwotę 48.725,80 zł.

Pozostały do spłaty następujące kredyty i pożyczki:

1. Kredyty BGK (umowa nr 11/1543) - spłacono w roku 2018 - 148.000,00 zł, pozostało do spłaty 113.823,00 zł,
2. Kredyt BGK (umowa nr 15/1872) - spłacona w roku 2018 - 228.800,00 zł, pozostało do spłaty – 1.464.200,00 zł,

3. Kredyt BGK (umowa nr 15/1873) - spłacono 2018 roku - 37.600,00 zł, pozostało do spłaty 254.400,00 zł,
4. Kredyt BGK (umowa nr 10/2693) - spłacona w 2018 roku - 203.500,00 zł, pozostało do spłaty 352.900,00 zł,
5. Pożyczka WFOŚ i GW (umowa nr 2011/OW/020/P) - spłacono 2018 roku - 350.000,00 zł, pozostało do spłaty 962.756,93 zł,
6. Pożyczka WFOŚ i GW (umowa nr 2017/OW-po/164) - pozostało do spłaty 2.334.546,52 zł,
7. Pożyczka płatnicze WFOŚ i GW (umowa nr P118017 z 2018r.) - 290.374,50 zł.

łącznie spłacono zobowiązań w 2018 roku na kwotę 967.900,00 zł.

W kolejnych latach zgodnie z Uchwałą Nr III.11.2018 Rady Gminy Łągów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Łągów na lata 2019-2025 zaplanowano spłatę zobowiązań w wysokości:

- 2019 rok – 1.281.597,50 zł,
- 2020 rok – 925.800,00 zł,
- 2021 rok – 949.156,93 zł,
- 2022 rok – 686.400,00 zł,
- 2023 rok – 686.400,00 zł,
- 2024 rok – 686.400,00 zł,
- 2025 rok – 557.246,52 zł.

Z prognozy kwoty długu Gminy i jego spłaty wynika, że w latach 2018-2025 (lata objęte prognozą) Gmina Łągów spełnia wskaźnik spłaty, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Przychody budżetu okresu sprawozdawczego:

1. Pożyczki w WFOŚ i GW na kanalizację w miejscowości Żelechów – 2.624.921,02 zł,
2. Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 – 1.054.288,85 zł.

Przy realizacji budżetu Gminy Łągów na koniec 2018 roku zasada równowagi budżetu w rozumieniu art. 242 ustawy o finansach publicznych została zachowana.

Spełnienie relacji – art. 242 ufp	Plan	Wykonanie
Wynik operacyjny brutto = dochody bieżące – wydatki bieżące	2.122.867,63 zł	2.747.347,62 zł
Dochody bieżące – wydatki bieżące + nadwyżka z lat ubiegłych + wolne środki – (art. 242 ust. ufp)	2.712.738,11 zł	3.801.636,47 zł

ROZDZIAŁ 3.

Informacje o stanie mienia komunalnego

Gmina zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r., poz. 506) może samodzielnie decydować o przeznaczeniu i sposobie wykorzystania składników majątkowych przy zachowaniu wymogów zawartych w odrębnych przepisach tworzących mienie komunalne.

Ustawa definiuje pojęcie mienia komunalnego jako własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw. Informacja o stanie mienia komunalnego zawiera dane wynikające z art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 2077, z późn. zm.).

Gmina Łagów jest właścicielem majątku zwanym mieniem komunalnym. Dysponuje zasobem majątkowym w sposób bezpośredni oraz pośredni – przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych.

Szczegółowy podział jednostek organizacyjnych Gminy Łagów przedstawia się następująco:

1. jednostki budżetowe:

- Urząd Gminy Łagów,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa w Łagowie,
- Samorządowe Przedszkole w Łagowie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łagowie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,

2. zakłady budżetowe:

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łagowie z/s Gronów.

Majątek w dyspozycji Gminy Łągów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 82.597.884,82 zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosił 89.112.814,10 zł. Wartość majątku gminnego w poszczególnych grupach w latach 2017-2018 przedstawia się następująco:

Lp.	Grupa	Wartość majątku gminnego na dzień 31.12.2017 r.	Wartość majątku gminnego na dzień 31.12.2018 r.
1.	Wartość gruntów	4.866.229,00 zł	4.884.449,00 zł
2.	Wartość budynków, lokali i obiektów inżynierii lądowej i wodnej	71.025.580,70 zł	77.428.041,73 zł
3.	Wartość urządzeń technicznych i maszyn itp.	1.820.325,88 zł	1.821.187,51 zł
4.	Wartość środków transportu	980.748,00 zł	980.067,56 zł
5.	Wartość środków pozostałych	3.905.001,24 zł	3.999.068,30 zł
Razem		82.597.884,82 zł	89.112.814,10 zł

Wartość majątku gminnego wg jednostek organizacyjnych przedstawia się następująco:

- **Urząd Gminy Łągów:**

a) wartość majątku na dzień 31.12.2017 r. wynosił łącznie - 34.119.427,76 zł,

w tym:

- wartość gruntów - 4.866.229,00 zł,
- wartość budynków, lokali i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 26.070.075,52 zł,
- wartość urządzeń technicznych i maszyn itp. - 513.615,45 zł,
- wartość środków transportu - 657.688,00 zł,
- wartość środków pozostałych - 2.011.819,79 zł,

b) wartość majątku na dzień 31.12.2018 r. wynosił łącznie - 36.163.807,52 zł,

w tym:

- wartość gruntów - 4.884.449,00 zł,
- wartość budynków, lokali i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 28.091.911,42 zł,
- wartość urządzeń technicznych i maszyn itp. - 505.633,45 zł,
- wartość środków transportu - 648.410,00 zł,
- wartość środków pozostałych - 2.033.403,65 zł.

Jak wynika z powyższych danych wartość majątku Urzędu Gminy na przełomie roku 2017/2018 po

rozliczeniu przychodów i rozchodów wzrosła o kwotę 2.044.379,76 zł. Przyczyny wzrostu to:

- odpłatne nabycie gruntów od osoby fizycznej, pod drogę w Łagowie cz. ul. Słoneczna,
- modernizacja obiektu budowlanego - budynku „Zamek” w Łagowie,
- zakończenie budowy altany w Kosobudzu,
- zakupienie siłowni zewnętrznej dla m. Łagówek i Łagów,
- zakupienie nowych ławek dla placów zabaw w miejscowości Łagów i Sieniawa,
- zakończenie budowy kręgu ogniskowego w Łagówku,
- zakończenie budowy wiaty drewnianej w Sieniawie,
- przebudowa drogi gminnej obejmującej ul. Słoneczną w Łagowie,
- przebudowa drogi gminnej obejmującej ul. Szkolną w Łagowie,
- przebudowa drogi gminnej obejmującej ul. Kościelną w Toporowie,
- doposażenie OSP (wszystkie jednostki) w sprzęt ratowniczy, ubiór specjalistyczny, nosze, pilarki,
- doposażenie we wsiach placów zabaw w dodatkowy sprzęt (huśtawki, bujaki),
- doposażenie świetlic wiejskich w sprzęt (klimatyzatory, stoły, krzesła, sprzęt AGD),
- zakupienie oprogramowania i nowych książek dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Łagowie,
- w ramach inwentaryzacji okresowej zlikwidowano sprzęt nie nadający się do użytku;

• **Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej:**

a) wartość majątku na dzień 31.12.2017 r. wynosił łącznie - 37.416.019,50 zł,

w tym:

- wartość budynków, lokali mieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 36.229.280,69 zł,
- wartość urządzeń technicznych i maszyn - 688.145,92 zł,
- wartość środków transportu - 323.060,00 zł,
- wartość środków pozostałych - 175.532,89 zł,

b) wartość majątku na dzień 31.12.2018 r. wynosił łącznie - 41.843.413,04 zł,

w tym:

- wartość budynków, lokali mieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 40.627.740,60 zł,
- wartość urządzeń technicznych i maszyn - 705.235,55 zł,
- wartość środków transportu - 331.657,56 zł,
- wartość środków pozostałych - 178.779,33 zł.

Jak wynika z powyższych danych wartość majątku ZGKiM na przełomie roku 2017/2018 po rozliczeniu przychodów i rozchodów wzrosła o kwotę 4.427.393,54 zł. Wzrost spowodowany został przekazaniem

nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej w miejscowości Żelechów na stan Zakładu oraz doposażenie Zakładu, w tym zakup pomp;

- **Ośrodek Pomocy Społecznej:**

a) wartość majątku na dzień 31.12.2017 r. wynosił łącznie - 137.301,47 zł,

w tym:

- wartość budynków, lokali mieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 43.029,50 zł,
- wartość urządzeń technicznych i maszyn itp. - 7.432,50 zł,
- wartość środków pozostałych - 86.839,47 zł,

b) wartość majątku na dzień 31.12.2018 r. wynosił łącznie - 137.230,29 zł,

w tym:

- wartość budynków, lokali mieszkalnych i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 43.029,50 zł,
- wartość urządzeń technicznych i maszyn itp. - 7.432,50 zł,
- wartość środków pozostałych - 86.768,29 zł.

Jak wynika z powyższych danych wartość majątku OPS na przełomie roku 2017/2018 po rozliczeniu przychodów i rozchodów zmniejszyła się o kwotę 71,18 zł. Przyczyny zmniejszenia:

- różnice w wartości mienia spowodowane są likwidacją pozostałych środków i doposażeniem biur i zakupem licencji na oprogramowanie;

- **Samorządowe Szkoły Podstawowe w: Łagowie, Toporowie i Sieniawie oraz Samorządowe Przedszkole w Łagowie:**

a) wartość majątku na dzień 31.12.2017 r. wynosił łącznie - 10.925.136,09 zł,

w tym:

- wartość budynków, lokali i obiektów inżynierii lądowej i wodnej - 8.683.194,99 zł,
- wartość urządzeń, maszyn itp. - 611.132,01 zł,
- wartość środków pozostałych - 1.630.809,09 zł,

b) wartość majątku na dzień 31.12.2018 r. wynosił łącznie - 10.968.363,25 zł,

w tym:

- wartość budynków, lokali

i obiektów inżynierii lądowej i wodnej	- 8.665.360,21 zł,
– wartość urządzeń, maszyn itp.	- 602.886,01 zł,
– wartość środków pozostałych	- 1.700.117,03 zł.

Jak wynika z powyższych danych wartość majątku Samorządowych Szkół Podstawowych oraz Przedszkola na przełomie roku 2017/2018 wzrosła o kwotę 43.227,16 zł. Przyczyny wzrostu w Samorządowych Szkołach Podstawowych i Samorządowym Przedszkolu to:

- doposażenie szkoły w Łagowie w automat czyszczący do podłogi, drukarkę telewizor, zestaw zabawowy i niszczarkę,
- wyposażenie szkoły w Toporowie o pomoce dydaktyczne, w tym: gabinet przyrodniczy, geograficzny,
- doposażenie szkoły w Sieniawie w sprzęt sprzątający (odkurzacz) oraz zakupienie sprzętu nagłaśniającego i trzech materacy,
- we wszystkich placówkach oświatowych zlikwidowano w ramach inwentaryzacji okresowej sprzęt zużyty i nie nadający się do użytku.

Zestawienie zbiorcze majątku gminnego wg jednostek organizacyjnych:

Lp.	Grupa	Wartość majątku gminnego na dzień 31.12.2017 r.	Wartość majątku gminnego na dzień 31.12.2018 r.
1.	Urząd Gminy Łagów	34.119.427,76 zł	36.163.807,52 zł
2.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	37.416.019,50 zł	41.843.413,04 zł
3.	Ośrodek Pomocy Społecznej	137.301,47 zł	137.230,29 zł
4.	Samorządowe Szkoły Podstawowe w: Łagowie, Toporowie i Sieniawie oraz Samorządowe Przedszkole w Łagowie	10.925.136,09 zł	10.968.363,25 zł
Razem		82.597.884,82 zł	89.112.814,10 zł

Jak wynika z powyższych danych wartość majątku Gminy na przełomie roku 2017/2018 po rozliczeniu przychodów i rozchodów **wzrosła o kwotę 6.514.929,28 zł.**

Grunty

Jednym z podstawowych zasobów mienia komunalnego Gminy Łagów są grunty. Powierzchnia gruntów na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła ogółem 289,3562 ha, w tym:

- grunty orne – 18,7360 ha,
- sady – 0,0919 ha,
- łąki – 1,5083 ha,
- pastwiska – 2,3284 ha,
- lasy i grunty leśne oraz grunty zadrzewione – 4,6724 ha,
- tereny zurbanizowane zielen – 22,7155 ha,
- drogi gminne – 208,0442 ha,
- grunty pod wodami – 7,8200 ha,
- grunty różne (inne) – 2,7236 ha,
- zurbanizowane tereny niezabudowane – 0,1489 ha,
- zurbanizowane tereny mieszkaniowe – 20,5670 ha.

Powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Łagów ulega ciągłym zmianom. Po dokonaniu rozliczenia przychodów i rozchodów (poniżej) powierzchnia gruntów zmniejszyła się w 2018 roku w stosunku do roku 2017 o 0,3151 ha.

Przychody wyniosły 0,0351 ha, w tym:

- odpłatne nabycie prawa własności gruntów od osoby fizycznej w obrębie geodezyjnym Łagów (pod drogę gminną) – 0,0351 ha.

Rozchody wyniosły 0,3502 ha, w tym:

- sprzedaż gruntu – 0,3495 ha,
- inne (wykaz zmian gruntowych) – 0,0007 ha,
- przekształcenie prawa użytkowania w prawo własności – 0,0000 ha.

Sprzedano w 2018 roku łącznie 5 nieruchomości: 2 w obrębie Łagów, 1 w obrębie Sieniawa, 1 w obrębie Jemiołów i jedną w obrębie Łagówek. Wartość 1 m kwadratowego gruntu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 1,69 zł.

Budynki i budowle

Innym składnikiem mienia Gminy Łagów są budynki i budowle. Gmina Łagów jest właścicielem 103 budynków i budowli (stan na 31.12.2018 r.), w tym:

- 21 budynków mieszkalnych, w których znajduje się 38 lokali mieszkalnych,

- 14 budynków użyteczności publicznej (szkoły – 3, w tym 2 z oddziałami przedszkolnymi, przedszkole – 1, kluby i świetlice wiejskie – 9, budynki administracyjne – 1),
- hydrofornie - 10 i 10 ujęć wód,
- przystanki autobusowe - 32,
- inne/pozostałe - 16.

Wodociągi i kanalizacja

W Gminie Łagów łączna długość sieci wodociągowej wynosi 42,2 km i występuje w miejscowościach: Gronów, Stok, Jemiołów, Łagów, Łagówek, Niedźwiedź, Czyste, Żelechów, Toporów, Sieniawa, Sieniawa-Osiedle Górnicze i Wielopole.

Natomiast długość sieci kanalizacyjnych wynosi 53,8 km i występuje w miejscowościach: Gronów, Jemiołów, Łagów, Łagówek, Toporów, Sieniawa, Sieniawa-Osiedle Górnicze i Żelechów.

W Gminie funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: jedna w Gronowie i jedna w Toporowie.

Dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach

Na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Łagów:

- oznaczonej numerem działki 158/26 obręb Łagów została ustalona służebność drogowa celem dojścia i dojazdu do działek 158/11 i 159/5,
- oznaczonej numerem działki 15/5 obręb Sieniawa został ustanowiona służebność drogowa celem dojścia i dojazdu do działek 15/6,
- oznaczonej numerem działki 35/1 obręb Sieniawa została ustalona służebność drogowa celem dojścia i dojazdu do działek 35/2 (na rzecz PKP SA.),
- oznaczonej numerem działki 283/4 obręb Jemiołów została ustalona służebność drogowa celem dojścia i dojazdu do działek 283/3,
- oznaczonej numerem działki 146/7 obręb Łagów została ustalona służebność drogowa celem dojścia i dojazdu do działki 777 (dawne działki: 146/4 i 146/2).

Na pozostałych nieruchomościach stanowiących własność Gminy Łagów nie zostało ustanowione ograniczenia w prawo rzeczowe.

Na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Łągów nie ma ustalonych hipotek obciążających mienie komunalne. Gmina nie posiada żadnych udziałów w spółkach oraz nie posiada żadnych akcji.

Gmina Łągów posiada zawartą ze Skarbem Państwa, Nadleśnictwem Świebodzin umowę dzierżawy nieruchomości od dnia 27 grudnia 2017 roku na czas nieokreślony w obrębie Łągów, obejmującą działkę nr 210/14 o powierzchni 0,0250 ha z przeznaczeniem na cele publiczne - parking oraz umowę dzierżawy z osobą fizyczną (Jabłonka) z dnia 10 września 2018 roku na czas nieokreślony obręb Sieniawa obejmującą część działki nr 186 o powierzchni 0,0030 ha z przeznaczeniem pod przepompownie ścieków.

Dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonania posiadania

Gmina Łągów za rok 2018 uzyskała dochody z tytułu wykonania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonania posiadania na łączną kwotę 269.903,165 zł, z tego z tytułu wpływów:

- ze sprzedaży składników majątkowych w kwocie – 114.180,00 zł,
- z tytułu wpłat rocznych za oddanie gruntów gminnych w użytkowanie wieczyste o powierzchni 3,7962 ha dla 86 użytkowników – 6.841,58 zł,
- z dzierżawy składników majątkowych w kwocie – 148.881,58 zł (jest zawartych łącznie 27 umów dzierżawy).

Dodatkowe informacje o stanie mienia komunalnego Gminy Łągów:

1.	Liczba ludności (osoby)	5.104
2.	Powierzchnia gminy (km ²)	199,1
3.	Liczba wsi sołeckich	12
4.	Ilość gospodarstw rolnych	443
5.	Ilość budynków komunalnych, w tym mieszkalnych	103 21
6.	Ilość mieszkań komunalnych	38
7.	Komunalne ujęcia wody (szt.)	10
8.	Długość sieci wodociągowych (km)	42,2
9.	Oczyszczalnie ścieków	2
10.	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	61,9
11.	Wysypiska śmieci (szt.)	0
12.	Przedszkola	1

13.	Ilość miejsc w przedszkolach	100
14.	Ilość szkół podstawowych	3
15.	Ilość uczniów w szkołach podstawowych	362
16.	Ilość gimnazjum	0
17.	Ilość uczniów w gimnazjum	0
18.	Liczba bibliotek	1
19.	Długość dróg gminnych (km)	92
20.	Przystanki autobusowe	32
21.	Parki i lasy komunalne (ha)	2,4
22.	Cmentarze komunalne	6
23.	Komunalne zbiorniki wodne	9

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Łagów na dzień 31 grudnia 2018 r.

ROZDZIAŁ 4.

Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

Gmina Łagów realizuje przyjęte w ostatnich latach i obowiązujące na dzień sporządzenia niniejszego Raportu programy, strategie i plany rozwojowe. Są to między innymi:

4.1 Strategia Rozwoju Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2017-2023 została przyjęta Uchwałą Nr XXIV.186.2017 Rady Gminy Łagów z dnia 30 marca 2017 roku i stanowi podstawowy dokument, w którym sformułowane zostały najważniejsze dla gminy i społeczności lokalnej priorytety, cele, kierunki i założenia jej zrównoważonego rozwoju na lata 2017-2023, a także wizję gminy w 2023, określoną jako:

„Łagów w 2023 roku, to Gmina Przedsiębiorcza, Elegancka, Racjonalna, Łaskawa, Atrakcyjna, gwarantująca mieszkańcom wysoki poziom życia, przedsiębiorcom doskonałe warunki inwestowania, turystom idealne miejsce wypoczynku i rekreacji, w pełni wykorzystująca historię, architekturę, dziedzictwo kulturowe i walory przyrodnicze”.

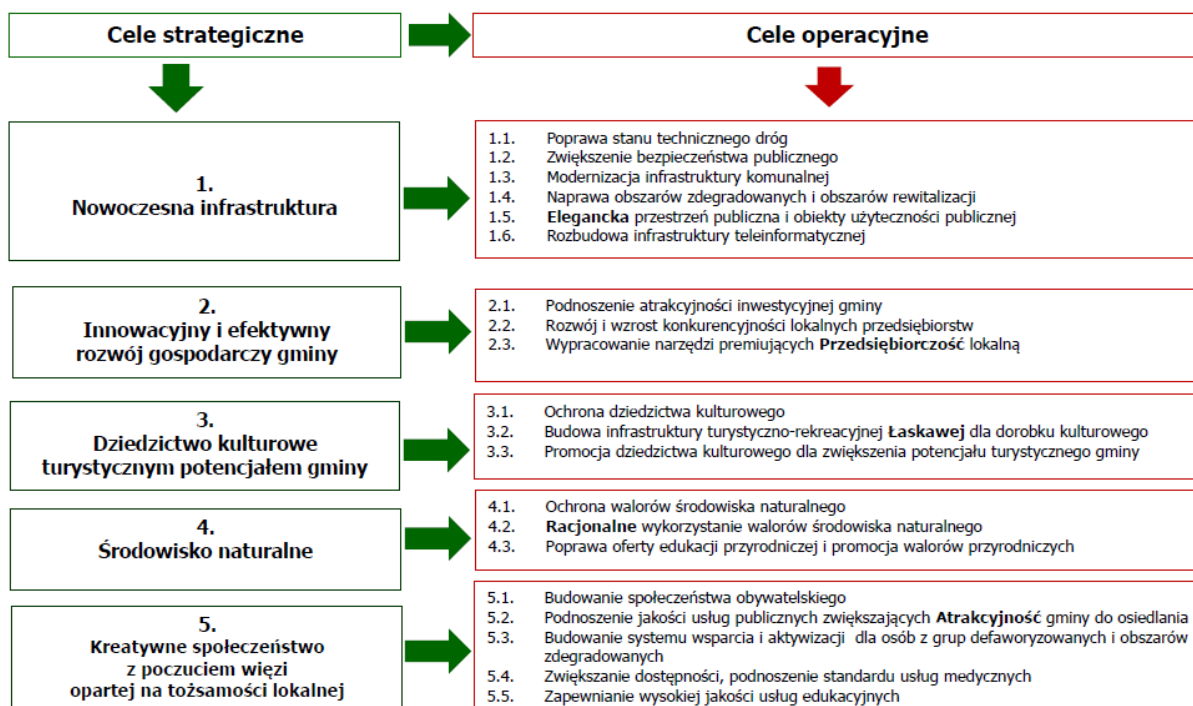
Za bezpośrednie wdrażanie Strategii odpowiada Wójt Gminy Łagów, którego pracę wspierają pracownicy Urzędu Gminy. Rada Gminy Łagów z kolei ustala priorytetowe listy zadań na dany rok budżetowy i kalendarzowy oraz zadań wieloletnich.

Zgodnie ze „Strategią” wizja rozwoju Gminy Łagów do roku 2023 została zdefiniowana w pięciu kluczowych obszarach tematycznych, tj.:

1. Infrastruktura,
2. Gospodarka,
3. Dziedzictwo kulturowe,
4. Środowisko,
5. Społeczeństwo.

Działania w tych obszarach, wyznaczone jako cele operacyjne, wpłyną na poprawę stanu technicznego gminy, jej rozwój infrastrukturalny, ekonomiczny, kulturalno-turystyczny, społeczny i ekologiczny.

Zgodnie ze „Strategią” celami strategicznymi i operacyjnymi są:

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Łągów do roku 2023, Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Gminy Nr XXIV.186.2017 z dnia 30 marca 2017 r.

Warunkiem prawidłowej realizacji celów zapisanych w „Strategii Rozwoju Gminy Łągów” jest uruchomienie znacznych środków finansowych w latach 2017-2020.

Na realizację inwestycji w roku 2018 wymienionych w punkcie 2.3. i 2.4 niniejszego opracowania Gmina Łągów pozyskiwała środki przede wszystkim z Unii Europejskiej i dotacji z budżetu państwa. Gmina w roku 2018 skorzystała m.in. z następujących programów:

- Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020,
- Program na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej Ministerstwa Sprawiedliwości,
- programy realizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

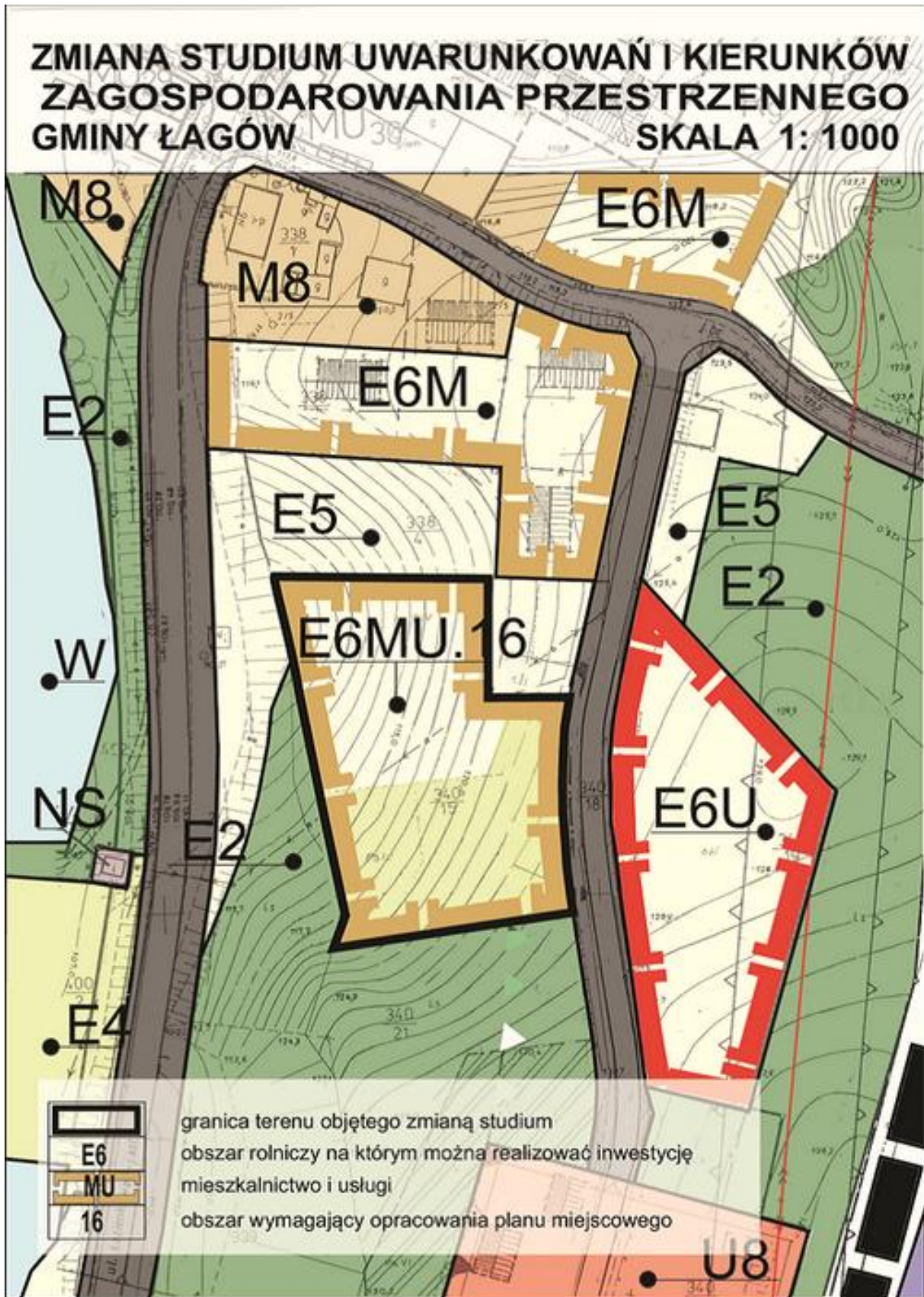
4.2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Przestrzennego Zagospodarowania Gminy

„Studium Uwarunkowań i Kierunków Przestrzennego Zagospodarowania Gminy” jest podstawowym dokumentem planistycznym, służącym do określenia strategicznego rozwoju przestrzennego Gminy Łagów, na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. Nr 15 z 1999 r., poz. 139 ze zm.). Stanowi dokument zawierający syntetyczny zestaw podstawowych informacji na temat środowiska przyrodniczego i kulturowego, stanu zagospodarowania przestrzennego, a także funkcjonowania systemów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej.

Obowiązujące „Studium” Gminy Łagów (Uchwała Nr XXXIII/212/02 Rady Gminy Łagów z dnia 24 czerwca 2002 roku, zmieniona: Uchwałą Nr XXIV/146/06 Rady Gminy Łagów z dnia 28 lutego 2006 roku, Uchwałą Nr XXXVI/258/10 Rady Gminy Łagów z dnia 24 czerwca 2010 roku, Uchwałą Nr XVI/171/13 Rady Gminy Łagów z dnia 28 marca 2013 roku, Uchwałą Nr XXII.163.2016 Rady Gminy Łagów z dnia 21 grudnia 2016 roku oraz Uchwałą Nr XXXVII.263.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku) wyznaczyło kierunek rozwoju przestrzennego.

Ostatnia Uchwała Nr XXXVII.263.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku obejmowała zmianę przeznaczenia na obszarze jednej nieruchomości z terenów użytków zielonych na tereny mieszkaniowo-usługowe.

Na rysunku poniżej przedstawiono granice terenów objętych zmianą „Studium”.

Źródło: Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XXXVII.263.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku.

Przyjęte w studium kierunki przeznaczenia terenu pod zabudowę mieszkaniowo – usługową wiążą się z określonymi standardami urbanistycznymi stanowiącymi miarę jakości przestrzeni:

- wskaźnik intensywności zabudowy netto: $0,30 \div 0,50$,
- wskaźnik zabudowy powierzchni działki: $0,20 \div 0,40$,
- minimalny wskaźnik biologicznie czynnej powierzchni działki: 0,30,
- parametry zabudowy - maksymalna wysokości zabudowy 12m.,
- minimalna wielkość nowo projektowanych działek pod zabudowę $600m^2$,
- minimalna liczba miejsc postojowych dla samochodów osobowych:
 - dla zabudowy mieszkaniowej – nie mniej niż 1 miejsce postojowe lub garaż na lokal mieszkaniowy,
 - w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej należy ustalić indywidualnie dla zamierzonego sposobu użytkowania, jednak nie mniej niż dodatkowo od 2 - 4 miejsc postojowych na każde 10 miejsc hotelowych, lub 3 miejsca postojowych na 10 miejsc w gastronomii, w tym miejsca przeznaczone na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w ilości wynikającej z przepisów odrębnych.

Uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, który został 13-krotnie zmieniony bądź uszczegóławiany przez sporządzenie planów dla wybranych obszarów. Gmina posiada plany miejscowe dla najatrakcyjniejszych terenów oraz obszarów konfliktowych i spodziewanych lokalizacji większych inwestycji.

4.3 Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy

Na terenie Gminy Łagów wg stanu na dzień 31.12.2018 roku stan zasobów mieszkaniowych wyniósł:

- 38 lokali mieszkalnych, w budynkach stanowiących własność Gminy,
- 14 lokali mieszkalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy.

Wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Łagów na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Rok	Lokale mieszkalne w budynkach stanowiących własność Gminy			Lokale mieszkalne w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy	
	Budynki	Lokale socjalne	Lokale mieszkalne	Budynki	Lokale mieszkalne
stan na 31.12.2018	21	0	38	12	14

Sprzedży mieszkań dokonuje się w oparciu o przyjęty przez Radę Gminy w Łagowie Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy. W roku 2018 nie sprzedano żadnego mieszkania.

4.4 Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości

Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2016-2018 przyjęty został Zarządzeniem Nr 2/2016 Wójta Gminy Łągów w dniu 13 stycznia 2016 roku.

Wykonanie zarządzenia powierzono Kierownikowi Referatu Rolnictwa i Gospodarki.

Stan mienia komunalnego na dzień 31.12.2018 r. kształtuje się następująco:

Nieruchomości gruntowe:

- łączna powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Łągów: 288,3562 ha, w tym:
 - grunty oddane w dzierżawę – 1,9124 ha, w tym: na prowadzenie działalności gospodarczej – 0,8776 ha oraz na prowadzenie działalności rolniczej – 1,0348 ha,
 - grunty oddane w użytkowanie – 1,8757 ha,
 - grunty oddane w trwałą zarząd – 1,3725 ha,
 - grunty oddane w użytkowanie wieczyste – 3,7962 ha,
 - grunty przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe – 1.7000 ha,
 - grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako lasy – 2,4284 ha,
- Gmina Łągów włada gruntami nie będącymi środkiem trwałym Gminy Łągów a stanowiącymi własność:
 - Skarbu Państwa (Nadleśnictwo Świebodzin) na czas nieokreślony w obrębie Łągów – 0,0280 ha,
 - osoby fizycznej na czas nieokreślony w obrębie Sieniawa – 0,0030 ha.

Zgodnie z „Planem Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości” Gmina Łągów zamierza udostępnić nieruchomości komunalne poprzez: sprzedaż, dzierżawę, najem, użyczenie oraz nabycie nieruchomości do zasobu.

Wyszczególnienie	Rok 2018 Plan	Rok 2018 Wykonanie
Sprzedaż w drodze przetargu i bezprzetargowo	0,3 ha	0,3495 ha
Sprzedaż użytkowanie wieczyste na własność na rzecz osób fizycznych i prawnych	-	0 ha
Sprzedaż mieszkania wraz z udziałem w gruncie na rzecz najemców	3 szt.	0 szt.
Wydać decyzje przekształceniowe z użytkowania wieczystego na własność	3 szt.	0 szt.
Wydzierżawić nieruchomości gminne	0,5 ha	0,0915 ha
Nabyć nieruchomości do zasobu	0,50 ha	0,0351 ha

W „Planie Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2016-2018” zaplanowano w roku 2018:

- koszty wynikające z przygotowania nieruchomości do sprzedaży na poziomie 10.000 zł oraz
- koszty wynikające z przygotowania nabywania nieruchomości do zasobu na poziomie 5.000 zł.

Na dzień 31.12.2018 r. powyższe koszty wyniosły:

- koszty wynikające z przygotowania nieruchomości do sprzedaży - 3.774,42 zł oraz
- koszty wynikające z przygotowania nabywania nieruchomości do zasobu - 1.876,68 zł.

Wpływy osiągnięte z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oraz opłat z tytułu trwałego zarządu zaplanowano w roku 2018 na poziomie:

- z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy Łagów – 9.500 zł,
- wpływy z opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Łagów – 8.800 zł.

Na dzień 31.12.2018 r. powyższe koszty wyniosły:

- wpływy z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Gminy Łagów – 6.841,58 zł,
- wpływy z opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Łagów wyniosły – 0,00 zł.

Gmina Łagów gospodaruje zasobem nieruchomości zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki, kierując się przy tym zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnej i realizacją zadań publicznych:

- działania związane z remontem, utrzymaniem i budową dróg gminnych,
- działania związane z budową placów zabaw dla dzieci w poszczególnych miejscowościach gminy,
- kontynuowanie działań inwestycyjnych związanych z programem skanalizowania wszystkich miejscowości gminy,
- przyjmowanie do zasobu gruntów od ANR z przeznaczeniem na inwestycje gminne.

Nie ma uchwały w sprawie zasad zagospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Łagów. Rada Gminy każdorazowo podejmuje indywidualną uchwałę dla każdej zbywanej nieruchomości.

4.5 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

„Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łągów” opracowany został w 2016 r. Potrzeba sporządzenia i realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wynika ze zobowiązań, określonych w ratyfikowanym przez Polskę Protokole z Kioto oraz w pakiecie klimatyczno-energetycznym, przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku. Ponadto, opracowanie i wdrażanie PGN jest zgodne z polityką naszego kraju w przedmiocie sprawy i wynika z założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Plan ten pozwala Gminie na uzyskanie dofinansowania między innymi na cele termomodernizacyjne z budżetu Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020.

Realizacja zadań określonych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej zakłada dążenie do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20% w stosunku do poziomu z roku 1990 lub innego, możliwego do inwentaryzacji,
- zwiększenia udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł do 20% w ogólnym zużyciu energii (w przypadku Polski 15%),
- redukcji zużycia energii pierwotnej o 20% w stosunku do prognoz na 2020 rok, czyli podniesienie efektywności energetycznej.

Zadaniami długoterminowymi, poprawiającymi stan środowiska atmosferycznego, ujętymi w Planie są:

- sukcesywna termomodernizacja budynków na terenie gminy, w tym termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- działania w zakresie likwidacji źródeł niskiej emisji.

Planowane efekty działań (zakładane wskaźniki):

- ograniczenie emisji CO₂ o 431 Mg CO₂, tj. o 15,2% do roku 2020,
- ograniczenie zużycia energii o 1.610 MWh, tj. o 15,1% do roku 2020,
- wzrost produkcji energii z OZE o 344 MWh, tj. o 0,1% do roku 2020,
- redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza:
 - redukcja pyłu PM₁₀ do 2020 roku względem roku bazowego – 2 329 kg;
 - redukcja benzo(a)pirenu do 2020 roku względem roku bazowego – 1,27 kg;
 - redukcja arsenu do 2020 roku względem roku bazowego – 0,28 kg.

Cel redukcyjny emisji dwutlenku węgla na obszarze Gminy Łągów określono w oparciu o planowane do

realizacji przez Gminę i mieszkańców zadania inwestycyjne w perspektywie do roku 2020.

Gmina Łagów stara się realizować ww. cele, dlatego w roku 2018 zrealizowano, wspomniane w pkt. 2.3 niniejszego Raportu, następujące zadania inwestycyjne:

- „Kompleksowy system modernizacji i budowy infrastruktury drogowej w Gminie Łagów - przebudowa drogi gminnej w Łagowie ul. Słoneczna (nr 003234F)”,
- „Przebudowa ul. Szkolnej w m. Łagów”,
- „Przebudowa ul. Kościelnej w m. Toporów wraz z przebudowa drogi do szkoły”,
- „Remont ciągu pieszego w pasie drogi powiatowej nr 1225F – ul. Świerczewskiego w m. Toporów gm. Łagów”,
- „Przebudowa drogi gminnej w m. Niedźwiedź - chodnik”,
- „Budowa miejsc postojowych i chodników przy ul. Spacerowej w m. Łagów”,
- „Budowa chodnika w miejscowości Sieniawa”,
- „Remont chodnika w pasie drogi powiatowej nr 1236F w Łagowie”
- „Remonty dróg gminnych (w tym zakup tłucznia, łatanie i równanie dróg)”.

4.6 Program Ochrony Środowiska

W celu realizacji polityki ochrony środowiska w 2014 roku opracowano „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łagów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022”, który ma przyczynić się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie gminy, poprawy jakości środowiska naturalnego i jakości życia mieszkańców, a także do zrównoważonego rozwoju gminy.

Program Ochrony Środowiska wytycza cele polityki ekologicznej Gminy Łagów, takie jak:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych przez zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, a równocześnie wzrost udziału w wykorzystywaniu zasobów odnawialnych,
- ochronę powietrza i ochronę przed hałasem przez redukcję emisji gazów i pyłów oraz emitorów hałasu i wibracji,
- ochronę wód przez właściwą gospodarkę wodno-ściekową oraz racjonalizację zużycia wody,
- ochronę gleb i powierzchni ziemi przez racjonalną gospodarkę rolną i minimalizowanie destrukcyjnych oddziaływań przemysłu oraz komunikacji,
- ochronę zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem bioróżnorodności przez zmniejszanie presji wynikającej z rozwoju gospodarczego.

W roku 2018 **zostały zrealizowane** następujące zadania ekologiczne przewidziane dla Gminy Łągów:

1. W ramach Priorytetu 1 – Gospodarka wodno-ściekowa:

- w ramach budowy i modernizacji systemów kanalizacji zbiorczej zrealizowano:
 - **„Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Poźrzadło i Żelechów, budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Poźrzadło oraz modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach Żelechów i Sieniawa - Etap 1”**,
- w ramach budowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (w uzasadnionych przypadkach jako element kompleksowego projektu) zrealizowano:
 - **„Wykonanie odcinka sieci wodociągowej w m. Łągówek”**,
- w ramach przygotowania dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa) zrealizowano:
 - **„Przebudowa przepompowni ścieków w Łągowie i sieci kanalizacyjno – tłocznej (Łągów – Gronów)”**;

2. W ramach Priorytetu 3 – Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska:

- a) w ramach Działania 3.2 - Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom zrealizowano:
- w ramach projektów: budowanie i doskonalenie stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń naturalnych i stwarzanych poważnymi awariami, w tym: wyposażenie w specjalistyczny sprzęt:
 - **„Doposażenie jednostek gminnych OSP w sprzęt ratowniczy”**,

- w ramach projektu zakupiono specjalistyczny sprzęt niezbędny do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii np. samochody ratownictwa chemicznego, ratownictwa ekologicznego, samochody ratowniczo gaśnicze, pompy, łodzie, sprzęt zaplecza socjalnego dla ewakuowanych, nośniki kontenerów z innym sprzętem specjalistycznym dla Jednostek OSP Toporów, OSP Jemiołów, OSP Poźrzadło, OSP Kosobudz, OSP Żelechów:

– **„Zakup wozu bojowego dla OSP Toporów”;**

3. W ramach Priorytetu 5 – Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych:

a) w ramach działania 5.1 – Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej zrealizowano:

w ramach projektów:

- odbudowa zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych,
- budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, w tym budowa ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń,
- ochrona ex situ i in situ o zagrożonych pulach genowych oraz gatunków chronionych,

– **„Zagospodarowanie Parku Przymarkowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Łagowie”;**

4. W ramach Priorytetu 12 – Kultura i dziedzictwo kulturowe

a) w ramach priorytetu:

1 - Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym,

2 - Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym,

zrealizowano w ramach projektów:

- rewitalizację, rewaloryzację, konserwację, renowację, restaurację, zachowanie, a także adaptację na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów obiektów wraz z ich otoczeniem,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia,

– **„Remont zagrożonego katastrofą pd-zach naroża murów obronnych – etap I”;
Wykonanie dokumentacji projektowej.**

4.7 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łagów został przyjęty Uchwałą Nr V.33.2015 Rady Gminy Łagów z dnia 26 marca 2015 roku w sprawie „przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020”.

Powyższy Program realizowany jest przez przedstawicieli lokalnych instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe założone w Programie oscylują w pięciu najważniejszych obszarach związanych z przeciwdziałaniem przemocy, które są zbieżne z celami strategicznymi i operacyjnymi zawartymi w "Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łagów na lata 2016-2020" oraz "Gminnym Programie Wspieranie Rodziny w Gminie Łagów na lata 2018-2020", i są to:

- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Łagów,
- zwiększanie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie ochrony i możliwości wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą,
- podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie,
- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań.

Powyższe cele są ze sobą ściśle powiązane.

Założeniem „Programu” jest tworzenie sprawnej systemu współpracy wszystkich instytucji i organizacji funkcjonujących w gminie w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorami "Gminnego Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020" są:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie,

- 3) Gminna Komisja do sp. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łagowie,
- 4) Praktyka Lekarza Rodzinnego w Łagowie,
- 5) Zespół Edukacyjny w Łagowie,
- 6) Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie i Toporowie,
- 7) Sąd Rejonowy w Świebodzinie:
 - a) Wydział III Rodzinny i Nieletnich, w tym zawodowi społeczni kuratorzy do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich,
 - b) Wydział II Karny, w tym zawodowi kuratorzy wykonujący orzeczenia w sprawach karnych,
- 8) Prokuratura Rejonowa w Świebodzinie,
- 9) Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Świebodzinie,
- 10) Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Świebodzinie,
- 11) Organizacje pozarządowe:
 - a) Parafialny Zespół Caritas przy Parafii p.w. Św. Jana Chrzciciela w Łagowie,
 - b) Parafialny Zespół Caritas przy Parafii p.w. Narodzenia NMP w Sieniawie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1 - Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łagów.

W realizacji celu szczegółowego dotyczącego określenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łagów włączyli się przedstawiciele wszystkich instytucji wchodzących w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do sp. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie, który zapewnia obsługę administracyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego w 2018 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, podjął próbę przyjrzenia się w sposób szczegółowy danym związanym ze skalą przemocy w rodzinie.

Analizując dane dotyczące zgłoszeń przemocy oraz realizując procedurę „Niebieskich Kart” pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej stworzyli mapę miejsc występowania zjawisk niepożądanych na terenie gminy, z podziałem na poszczególne sołectwa i ulice. Na tej podstawie wskazano 6 miejscowości, w których najczęściej występowały zjawiska przemocy w rodzinie. Były to:

- Sieniawa - 3 wszczęte Procedury „Niebieskich Kart” w 3 rodzinach,
- Toporów - 2 wszczęte Procedury „Niebieskich Kart” w 2 rodzinach,
- Żelechów - 1 wszczęta Procedura „Niebieskich Kart”,
- Poźrzadło - 1 wszczęta Procedura „Niebieskich Kart”,
- Łagów - 1 wszczęta Procedura „Niebieskich Kart”,
- Jemiołów - 1 wszczęta Procedura „Niebieskich Kart”.

W ramach swojej działalności Zespół Interdyscyplinarny realizował działania określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie i podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Zespół Interdyscyplinarny liczył 14 osób, które są przedstawicielami następujących instytucji:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Łagowie - 2 osoby,
- Komendy Powiatowej Policji w Świebodzinie - 2 osoby,
- Gminnej Komisji do sp. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łagowie - 2 osoby,
- Służby Zdrowia - 2 osoby,
- Oświaty - 3 osoby,
- Sądu Rejonowego w Świebodzinie - 2 osoby,
- Organizacji pozarządowych - 1 osoba.

Ponadto, w składzie Zespołu znajduje się Proboszcz lokalnej parafii (Sieniawa).

W toku prowadzonych czynności, Zespół Interdyscyplinarny pozyskał w roku 2018 następujące dane:

- założono 10 Niebieskich Kart w 10 rodzinach. Wszystkie procedury zostały zainicjowane przez Przedstawicieli Policji. Oprócz w/w kart grupy robocze prowadziły pracę z 3 rodzinami, w której Niebieska Karta były założone w 2017 roku. Liczba wszczętych w 2018 roku procedur była mniejsza niż w ubiegłym roku, gdzie uprawnione podmioty założyły 14 kart w 14 rodzinach,
- Przewodnicząca Zespołu powołała 10 grup roboczych. Grupy te spotykały się 39 razy i były zwoływane w zależności od zgłaszanych potrzeb i wynikały z indywidualnych problemów rodzin,
- na spotkania grup roboczych zapraszane były osoby doznające przemocy oraz wzywane osoby stosujące przemoc. Zespół wysłał 8 zaproszeń, dla 8 osób i 8 wezwań dla 8 osób. Podczas tych spotkań były podejmowane działania na rzecz 10 rodzin. W 12 przypadkach zakończono procedurę Niebieskich Kart, gdyż zaplanowane przez grupę roboczą działania zostały zrealizowane,
- podobnie jak w latach ubiegłych główną przyczyną występowania przemocy na terenie Gminy było nadużywanie alkoholu przez osoby stosujące przemoc wobec rodziny. Na 10 wszczętych procedur tylko w dwóch przypadkach nie odnotowano pozostawiania przez sprawcę pod wpływem alkoholu,
- jak w latach ubiegłych osobami doznającymi przemocy były głównie kobiety,
- nie odnotowano występowania problemu przemocy wobec dzieci. Dzieci są uwikłane w problem przemocy, ale nie doświadczają jej bezpośrednio. Z danych wynika, że wśród rodzin z problemem

przemocy, gdzie prowadzono procedurę, małoletnie dzieci (szesnaścioro) było w sześciu rodzinach. Pozostałe przypadki dotyczą rodzin z dorosłymi osobami,

- do Punktu Konsultacyjnego działającym przy Urzędzie Gminy skierowano w sumie 14 osób celem opracowania planu pomocy w tym skorzystania z wsparcia specjalistów przyjmujących w ramach Punktu. Wszystkim osobom skierowanym do Punktu Konsultacyjnego zaproponowano spotkanie z członkami GKRP A i terapeutą dla osób uzależnionych. Na 14 osób skierowanych tylko 3 osoby skorzystały z proponowanej formy wsparcia. Wśród działań podejmowanych wobec osób doznających przemocy 8 osób zostało skierowanych na spotkanie z członkami GKRP A oraz z terapeutą dla osób współuzależnionych. Z propozycji skorzystała tylko jedna osoba. Żadna z osób doznających przemocy w rodzinie nie uczestniczyła w spotkaniach z psychologiem przyjmującym w Punkcie Konsultacyjnym przy OPS,
- skierowano jeden wniosek do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko rodzinie z art. 207 § 1 KK,
- nie kierowano do sądu wniosku o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności,
- jedna osoba stosującą przemoc w rodzinie została skierowana do udziału w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie w Świebodzinie. Z informacji przekazanych przez PCPR nie zgłosiła się na spotkanie i nie wzięła udziału w programie,
- trzy rodziny w tym 17 osób zostało objętych pomocą finansową przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie,
- nie zastosowano procedury odebrania dziecka przez pracownika socjalnego w związku z występowaniem w rodzinie przemocy,
- odbyły się 4 posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do sp. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2 - Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W **Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie** pracownicy socjalni prowadzili monitoring rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieskich Kart”. Regularnie odwiedzali monitorowane środowiska, podejmując działania pomocowe jak i interwencyjne. Częstotliwość wizyt w środowisku uzależniona była od skali problemów występujących w danej rodzinie. Prowadzili również pracę socjalną w rodzinach dotkniętych przemocą, jak również wśród rodzin nią zagrożonych. Diagnozowali rodziny pod kątem rozpoznania potrzeb i sytuacji rodzinnej, opracowywali indywidualne plany pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc.

W ramach prowadzonych działań wielokrotnie kierowali wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób podejrzanych o stosowanie przemocy do Gminnej Komisji do sp. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Świebodzinie wśród przeprowadzanych interwencji 10 zakwalifikowano jako interwencje domowe. W ramach prowadzonych procedur „Niebieskich Kart” dzielnicowi odwiedzali rodziny objęte procedurą w ramach tzw. monitoringu środowiska. Systematyczne wizyty sprawdzających stan bezpieczeństwa w rodzinie dokonywane były średnio raz w miesiącu i w 2018 roku odnotowano ich 48.

Funkcjonariusze w ramach profilaktyki uzależnień kierowali wnioski do Gminnej Komisji do sp. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu przez osoby stosujące przemoc wobec najbliższych. W 2018 roku było ich 10.

Ponadto, Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie w 2018 roku, wszczyniała i prowadziła dochodzenia związane z fizycznym lub psychicznym znęcaniem się nad rodziną (art. 207 § 1 KK).

Gminna Komisja do Spraw Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Gminy Łągów również aktywnie uczestniczyła w zintegrowanych działaniach na rzecz rodzin uwikłanych i zagrożonych przemocą.

W ramach swoich uprawnień członkowie komisji udzielali informacji, m.in. o możliwościach prawnych dotyczących zobowiązania poddania się osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do leczenia odwykowego, w placówkach udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym. Prowadzili również monitoring spotkań ze specjalistami odbywającymi się w Punkcie konsultacyjnym przy Urzędzie Gminy.

W ramach prac **Grup Roboczych**, które zostały powołane do realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny członkowie grup roboczych prowadzili z rodzinami rozmowy na temat konsekwencji doznawania przemocy, odpowiedzialności karnej za znęcanie się nad rodziną. Prowadzono spotkania w ramach grup roboczych z rodziną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3 - Zapewnienie ochrony i możliwości wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

W **Ośrodku Pomocy Społecznej** w Łągowie w 2018 roku, w ramach działań pracownicy socjalni przyjmowali zgłoszenia dotyczące podejrzenia występowania przemocy. Udzielali zainteresowanym

osobom informacji lub też podejmowali szybką interwencję w środowisku. Zgłoszenia wymagające interwencji w środowisku, dotyczące zarówno osób, które korzystają i nie korzystały z pomocy społecznej, były podejmowane przez pracowników socjalnych, właściwych rejonów pracy socjalnej. Pracownicy socjalni weryfikowali wszystkie zgłoszenia dotyczące podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. W uzasadnionych przypadkach pracownicy wszczynali procedurę „Niebieskich Kart”.

W trakcie kontaktów z osobami doznającymi przemocy domowej pracownicy socjalni informowali o możliwości skorzystania z bezpiecznego i bezpłatnego schronienia na terenie woj. lubuskiego. Taką formę wsparcia zapewnia Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzowie Wlkp. Ponadto, pracownicy socjalni wskazywali rodzinom wymagającym działań interwencyjnych możliwość skorzystania z pomocy Ośrodków Interwencji Kryzysowej m.in. w Międzyrzeczu, Gubinie, Sulęcinie, Gorzowie Wlkp., Zielonej Górze czy Żarach. W 2018 roku żadna rodzina dotknięta przemocą w rodzinie nie skorzystała ze schronienia pozostając w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Rodzinom uwikłanym w przemoc proponowano także wsparcie asystenta rodziny. W 2018 roku jedna rodzina kontynuowała współpracę z asystentem. Współpraca mimo zakończenia procedury trwa nadal.

Działania związane ze zwiększeniem pomocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie prowadzili również **Funkcjonariusze Policji**, którzy każdorazowo informowali osoby dotknięte przemocą o możliwości skorzystania z bezpiecznego schronienia. W ramach prowadzonych czynności, w oparciu o teczkę „Przemoc w rodzinie” prowadzone przez dzielnicowych, funkcjonariusze realizowali wytyczne Komendy Głównej Policji w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

W ramach realizacji czynności wynikających z procedury ujawniono w trakcie wykonywanych czynności: 46 osób pokrzywdzonych, w tym: 15 kobiet, 2 kobiety starsze, 5 mężczyzn, 1 starszy i 16 dzieci. Ujawniono 10 sprawców przemocy. W ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem” udzielano również porad, informacji dla ofiar przemocy domowej.

Gminna Komisja do sp. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie włączyła się w działania interwencyjne w związku z nadużywaniem alkoholu przez osoby stosujące przemoc w rodzinie - do GRP A wpłynęło 7 wniosków o obowiązku leczenia odwykowego skierowanych przez Grupy Robocze powołane w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Ważne działania związane ze zwiększeniem pomocy osobom doznającym przemocy prowadziły także **instytucje oświatowo-wychowawcze** z terenu gminy - szkoły i przedszkola podejmowały działania interwencyjne związane ze zgłoszeniami dotyczącymi przemocy w rodzinie. Pedagodzy szkolni i wychowawcy ze szkół i przedszkoli wielokrotnie byli powoływani do Grup Roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w których regularnie uczestniczyli. Sporządzali także opinie dotyczące dzieci z rodzin dotkniętych przemocą, a także podejmowali odpowiednie działania wobec nieletnich

będących ofiarami lub świadkami przemocy domowej - stanowili więc cenne źródło informacji na temat sytuacji dzieci w rodzinach dotkniętych przemocą.

W ramach swoich obowiązków służbowych **kuratorzy zawodowi** dla dorosłych Sądu Rejonowego w Świebodzinie uczestniczyli w posiedzeniach Grup Roboczych w ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” i podejmowali działania leżące w ich gestii zgodnie z przyjętym planem.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie realizowany był bezpłatny program Partner. Adresowany był do pełnoletnich mężczyzn stosujących przemoc wobec partnerek. Celem głównym programu było powstrzymanie osób stosujących przemoc od zachowań niepożądanych i doprowadzenie do zaprzestania stosowania przemocy, a także redukcja zachowań agresywnych uczestników, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec innych osób oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe. Osoby wskazane w procedurze „Niebieskich Kart”, jako osoby podejrzane o stosowanie przemocy wobec rodziny były każdorazowo informowane przez członków grupy roboczej o możliwości wzięcia udziału w programie, a także były do nich wysyłane pisemne zaproszenia do programu. W 2018 roku jeden z mieszkańców gminy został skierowany do udziału w programie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4 - Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawisko związane z przemocą w rodzinie.

W **Ośrodku Pomocy Społecznej** w Łagowie w 2018 roku prowadzony był szereg działań mających na celu pogłębienie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Łagowa. Pracownicy kolejny rok realizowali procedurę „Niebieskich Kart”. Wsparciem pracowników socjalnych w roku 2018 były objęte rodziny dotknięte zagrożone przemocą. Rodzinom udzielono szczegółowej informacji dotyczącej możliwości otrzymania pomocy. Rodziny te otrzymały pomoc finansową oraz rzeczową. Pracownicy socjalni w trakcie pracy w terenie rozpowszechniali wśród podopiecznych materiały informacyjno - edukacyjne związane z przeciwdziałaniem przemocą.

W ramach powyższych działań pracownicy OPS wraz z Funkcjonariuszami Policji z **Komendy Powiatowej Policji** w Świebodzinie uczestniczyli w realizacji ogólnopolskich kampanii społecznych m.in.: „Reaguj na przemoc”. Funkcjonariusze Policji w trakcie wykonywania obowiązków służbowych rozprawdzali wśród mieszkańców Gminy ulotki informacyjno-edukacyjne. Na stronie Komendy Powiatowej Policji znajdują się linki do stron: niebieska linia, lubuska niebieska tarcza, przemoc w rodzinie, przeciwdziałanie przemocą w rodzinie, handel ludźmi, pomoc ofiarom przestępstw i członkom ich rodzin. W Tygodniu Pomocy dla osób Pokrzywdzonych Przystępstwem udział brali Policjanci KPP w Świebodzinie. Prowadzili oni spotkania edukacyjno- informacyjne w szkołach wśród młodzieży. Ponadto, KWP w Gorzowie Wlkp. uruchomiła linie telefoniczne działające w całym województwie oraz utworzyła punkty konsultacyjne, w których dyżurowali policjanci.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Świebodzinie, jako instytucja diagnostyczno - terapeutyczna, świadczyła pomoc nie tylko dzieciom i młodzieży, ale także rodzicom i nauczycielom, obejmując w ten sposób środowisko wychowawcze dziecka. Poradnia objęła indywidualną opieką i wsparciem jedną rodzinę dotkniętą przemocą oraz prowadziła zajęcia grupowe i indywidualne.

Do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie włączyły się także **szkoły i przedszkola** z terenu gminy, które jako instytucje oświatowo - wychowawcze, stanowiły niezwykle ważny element mający wpływ na kształcenie i wychowanie dzieci i młodzieży. Poprzez współpracę z różnymi organizacjami pozarządowymi instytucjami prowadziły one kampanie informacyjno - edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych. W szkołach i przedszkolach prowadzone były także spotkania i zajęcia warsztatowe dla rodziców, których celem było podniesienie ich kompetencji wychowawczych. Prowadzone były także warsztaty na temat asertywności, poczucia własnej wartości oraz rozwiązywania konfliktów bez przemocy. Rozpowszechniano także broszury i ulotki dotyczące zjawiska przemocy, a także informacje o lokalnych programach profilaktycznych.

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych również realizowała swoje statutowe działania.

W 2018 roku **kuratorzy Sądu Rejonowego** w Świebodzinie uczestniczyli w Ogólnopolskiej Kampanii "Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem". Kuratorzy dla dorosłych, w ramach swoich obowiązków służbowych, udzielali pomocy również osobom, wobec których stosowana jest przemoc w rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 5 - Podnoszenie poziomu wiedzy umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań.

W realizacji celu szczegółowego dotyczącego zwiększenia profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej oraz podejmowania skutecznych interwencji w środowiskach uczestniczyć powinni przedstawiciele różnych instytucji.

W kolejnych latach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2020 w dalszym ciągu przeprowadzane będą działania profilaktyczne, dotyczące przemocy w rodzinie oraz różnych jej aspektów, mające na celu zwiększenie świadomości społecznej oraz informowanie o szkodliwości zjawiska przemocy w rodzinie.

4.8 Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łagów na lata 2018-2020 został przyjęty przez Radę Gminy Łagów Uchwałą Nr XXXII.244.2018 z dnia 29 marca 2018 roku. Wykonanie uchwały powierzono Wójtowi Gminy Łagów.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza kierunki działań związane z organizowaniem lokalnego systemu wspierania rodziny przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mający na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji.

Program realizowany jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcję wspierającą:

- Urząd Gminy w Łagowie,
- Gminna Komisja do sp. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łagów,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny do sp. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łagów,
- Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie (Rewiru Dzielnicowych na terenie Gminy Łagów),
- Świetlice gminne, wiejskie, Caritas działające na terenie Gminy Łagów,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie,
- Kuratorzy Sądowi,
- Szkoły i Przedszkola terenu Gminy Łagów,
- Ośrodki zdrowia z terenu Gminy Łagów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie jest instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu wspierania rodziny oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej i rozwoju systemu pomocy dla rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich na terenie gminy.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu, a także wnioskowaniu do kierownika Ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

W 2018 roku pracownicy socjalni objęli pomocą:

- 46 rodzin (178 osób), w których występowała potrzeba ochrony macierzyństwa,
- 77 rodzin (289 osób) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym 22 rodziny niepełne i 19 rodzin wielodzietnych, którym: wskazano i umożliwiono kontakt ze specjalistami (m.in. pedagogiem, psychologiem),

- w 10 rodzinach rozwiązywali problemy związane z występującą w tych rodzinach przemocą,
- dwukrotnie wnioskowali o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

W ramach realizacji zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w roku 2018 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie, pracował jeden asystent rodziny. Asystent ten zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy, w systemie zadaniowym. Koszty wynagrodzenia osoby zatrudnionej na ww. stanowisku pokryte były ze środków własnych Gminy Łagów oraz w ramach dofinansowania zatrudnienia asystenta rodziny (konkurs MPiPS). Celem działań asystenta jest doprowadzenie w rodzinie istotnych zmian w postępowaniu członków rodziny i poprawa ich sytuacji życiowej. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosi ok 4 lat.

W 2018 roku asystent zakończył pracę z 5 rodzinami. Praca asystenta koncentrowała się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których znajdowały się małoletnie dzieci. W 2018 roku asystent rodziny pracował z 14 rodzinami, na które składało się 63 osób, w tym: 30 osób dorosłych i 33 dzieci.

W ramach swoich obowiązków asystent brał udział w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Są to zespoły powoływane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które monitoruje i analizuje sytuację rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do naturalnego środowiska. W 2018 roku asystent uczestniczył w 14 tego typu zespołach.

Ponadto, w 2018 roku w ramach kwalifikacji dzieci przebywających w Domu Dziecka powołano 2 zespoły zadaniowe, które miały na celu wsparcie merytoryczne w realizacji działań w rodzinach objętych asystenturą. Łącznie odbyły się 4 spotkania. Spotkania miały na celu przede wszystkim usystematyzowanie dotychczas podejmowanych działań, ustalenie aktualnej sytuacji rodzin objętych wsparciem asystenta i planu pracy z rodziną oraz podniesienie skuteczności realizowanych zadań.

W ramach organizowania dostępu do **poradnictwa specjalistycznego** Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie realizując to zadanie oferował specjalistyczne wsparcie psychologiczne. Ponadto, rodziny mogły skorzystać z pomocy terapeutów ds. uzależnień przyjmujących w Punkcie Konsultacyjnym przy Urzędzie Gminy.

W 2018 roku ze specjalistycznego poradnictwa w Punkcie Konsultacyjnym przy Urzędzie Gminy Łagów w sumie skorzystało 47 osób, w tym 2 osoby objęte asystą rodzinną. Osoby te uczestniczyły w indywidualnych spotkaniach z członkami GKRPA oraz terapeutami uzależnień. Żadna z tych osób nie uczestniczyła w terapii dla osób uzależnionych w Szpitalu dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w Obrzycach. Rodziny uwikłane w problem uzależnienia od alkoholu korzystały również z innych form wsparcia proponowanych przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych.

Osoby objęte asystą rodzinną zarówno dzieci jak i dorośli, korzystali też z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świebodzinie, w tym wnioskowali o wydanie opinii o dziecku (2 rodzin, w tym 2 dzieci). Ponadto, rodziny korzystały z pomocy psychologa przyjmującego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie. W 2018 roku, na 10 osób uczestniczących w indywidualnych spotkaniach z psychologiem 2 były objęte wsparciem asystenta.

W 2018 roku w pieczy zastępczej przebywało 14 dzieci z terenu Gminy Łagów (4 dzieci w Domu Dziecka w Świebodzinie, 10 dzieci w rodzinach zastępczych). Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie ponosił odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej w sumie 7 dzieci, w tym 5 umieszczonych w rodzinach zastępczych, 2 przebywających w Domu Dziecka w Świebodzinie. Za pobyt w pieczy zastępczej 7 dzieci, Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie w 2018 roku poniósł wydatki w łącznej wysokości 71.491,55 zł, w tym: pobyt w domach dziecka 45.461,78 zł, rodziny zastępcze 26.029,77 zł.

W 2018 roku, Gmina Łagów uczestniczyła po raz kolejny w realizacji „**Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2018**”, którego celem było wspomaganie i wspieranie jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego w budowaniu systemu wspierania rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez dofinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny. Na realizację tego programu pozyskano kwotę 20.689,00 zł, co pozwoliło częściowo pokryć koszty zatrudnienia asystenta rodziny. Wydatki w wysokości 22.969,65 zł, zostały pokryte z budżetu Gminy Łagów.

Ośrodek Pomocy Społecznej 2018 roku kontynuował działania zawarte w ramach programu „**Partnerstwo Rodzina Razem**”. Program ten jest realizowany od 2014 roku, w ramach współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, samorządami lokalnymi oraz innymi podmiotami działającymi na obszarze powiatu świebodzińskiego na rzecz zminimalizowania instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez efektywne wspierania rodziny biologicznej w wypełnianiu przypisanych im funkcji oraz inicjowanie współpracy społeczności lokalnej powiatu świebodzińskiego. W ramach działania odbyły się 4 spotkania, w których uczestniczyło 2 pracowników Ośrodka.

4.9 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 przyjęty został przez Radę Gminy Łagów Uchwałą Nr XXXI.233.2017 z dnia 20 grudnia 2017 roku. Celami programu są:

1. rozpoznawanie specyfiki problemów alkoholowych na terenie Gminy Łagów oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu,

2. zapobieganie problemom, umożliwienie świadomego wyboru modelu „trzeźwego życia” przez dzieci, młodzież i dorosłych,
3. zmniejszanie rozmiarów szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i przemocą w rodzinie,
4. zapewnienie mieszkańcom Gminy Łagów możliwości uzyskania wsparcia oraz profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków oraz przemocy w rodzinie,
5. przeciwdziałanie przemocy związanej z zaburzeniem życia rodzinnego,
6. zwiększenie liczby ofert skierowanych do środowisk trudnych w dziedzinach:
 - podnoszenie kwalifikacji,
 - sport i rekreacja,
 - turystyka,
 - kultura,
7. promowanie warunków i postaw służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków.

Bezpośrednio realizacją zadań kieruje Pełnomocnik ds. profilaktyki i uzależnień, który jest koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Uchwały Nr XXXI.233.2017 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2017 roku na realizację zadań ujętych w programie w budżecie Gminy Łagów na rok 2018 przeznaczono środki w wysokości 220.000 zł. Środki finansowe na realizację programu pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Pełnomocnik składa Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji „Programu”. Zgodnie z wykazem na zrealizowane zadania przeznaczono w 2018 roku 205.616,64 zł, w tym 4.512,00 zł na przeciwdziałanie narkomanii oraz 201.104,64 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Wykonanie budżetu z zakresu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łagów za 2018 rok w podziale na środki przeznaczone na przeciwdziałanie narkomanii i przeciwdziałanie alkoholizmowi przedstawiono poniżej:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota wydatku
Przeciwdziałanie narkomanii		<u>4.512,00 zł</u>
1.	Zakup usług	4.512,00 zł
Przeciwdziałanie alkoholizmowi		<u>201 104,64 zł</u>
1.	Wynagrodzenia osobowe pracowników	40.189,68 zł
2.	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2.065,78 zł
3.	Składki na ubezpieczenie społeczne	5.551,41 zł
4.	Składki na fundusz pracy	611,42 zł
5.	Wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenia)	37.081,90 zł
6.	Zakup materiałów i wyposażenia (zakup art. niezbędnych do prowadzenia zajęć, środki czystości, wyposażenie świetlic, zakup materiałów edukacyjnych)	28.514,05 zł
7.	Zakup art. żywnościowych, dożywianie	16.268,73 zł
8.	Zakup energii (świetlica Łągów)	12.252,00 zł
9.	Zakup usług remontowych (remonty świetlic Stok, Pożrzadło)	16.091,96 zł
10.	Zakup usług pozostałych (koncerty, teatry, wyjazdy) "Zachowaj Trzeźwy Umysł"	39.664,59 zł
11.	Zakup usług dostępu do sieci internet. Świetlica: Łągów, Gronów, Jemiołów opłaty z tytułu zakupu usług telekom., telefonii kom., telefonii stacjonarnej	2.630,78 zł
12.	Podróże służbowe krajowe	182,34 zł
Razem		<u>205.616,64 zł</u>

Harmonogram finansowy realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łągów za 2018 rok:

Lp.	Zadanie do realizacji	Przeznaczone środki	Termin wykonania	Odpowiedzialny za wykonanie zadania	Uwagi
1.	Działalność punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, w tym koszty związane z wynagrodzeniem psychologów i terapeutów uzależnień	7.450,00 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA	psycholog, psychoterapeuta
2.	Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń i integracji środowiska zawodowego osób zajmujących się profilaktyką	182,34 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA	szkolenia komisji i realizatorów programu, policja, pedagog, pracownik socjalny

	i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, szkolenia w tym zakresie				
3.	Programy profilaktyczno-terapeutyczne oraz szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych w zakresie profilaktyki i uzależnień, koszty związane z realizacją programu, w tym umowy, umowy zlecenia dot. realizacji gminnego programu profilaktyki, wynagrodzenie komisji	78.050,19 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA, OPS	umowy, umowy zlecenia realizatorów programu, wynagrodzenia świetlice, komisja, animatorzy sportu i rekreacji
4.	Doposażenie świetlic środowiskowych, zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, koszty związane z modernizacją i bieżącym utrzymaniem świetlic, przygotowaniem terenów zieleni, miejsc wypoczynku dla dzieci młodzieży i dorosłych, zakup materiałów i wyposażenia niezbędnego do prowadzenia zajęć z przeciwdziałania narkomanii	56.838,79 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA	remonty, modernizacja świetlic: Poźrzadło Stok, Sieniawa doposażenie, pozostałe energia, internet, telefony, ubezpieczenie
5.	W ramach popierania zdrowego i trzeźwego stylu życia poprzez sport i rekreację - nagrody konkursowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych	2.250,00 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA	nagrody, dyplomy, puchary
6.	Spektakle teatralne, koncerty, imprezy integracyjne, sportowo-rekreacyjne oraz inne formy propagujące zdrowy i trzeźwy styl życia w środowisku skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych	44.176,59 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA	koncerty, imprezy plenerowe, programy profilaktyczne „Zachowaj Trzeźwy Umysł”
7.	Prowadzenie dokumentacji z realizacji programu w dowolnej formie	400,00 zł	realizacja przez cały rok	Pełnomocnik, Komisja PiRPA	zdjęcia, antyramy
8.	Dożywianie dzieci ze środowisk trudnych	16.268,73 zł	realizacja przez cały rok	OPS, pedagog,	dożywianie OPS
	Razem	205.616,64 zł			

4.10 Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Roczny program współpracy Gminy Łagów na rok 2018 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018 przyjęty został przez Radę Gminy Łagów Uchwałą Nr XXX.223.2017 z dnia 30 listopada 2017 roku.

Program reguluje współpracę pomiędzy Gminą Łagów a organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, określając cele, priorytety i zasady tej współpracy. Pozwala on na wspieranie przez Gminę działalności tych organizacji i podmiotów oraz skuteczną realizację przez nie zadań publicznych na rzecz społeczności lokalnej.

Program współpracy Gminy Łagów z „organizacjami” na rok 2018 obowiązywał od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku.

Celem głównym programu współpracy z „organizacjami” jest efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Łagów. W realizacji programu uczestniczą:

- Rada Gminy Łagów i jej Komisje,
- Wójt,
- Komisja Konkursowa.

Na rok 2018 ustalono następujące zadania priorytetowe Gminy Łagów, które mogły być zlecone do realizacji „organizacjom” między innymi:

- w zakresie kultury fizycznej i sportu:
 - organizacja i koordynacja przedsięwzięć sportowych, sportowo-rekreacyjnych oraz innych form aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy Łagów,
 - uczestnictwo w imprezach sportowych i sportowo-rekreacyjnych o charakterze ponad gminnym,
 - wspieranie merytorycznej działalności klubów sportowych,
 - działania w zakresie tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu.
- w zakresie ratownictwa i ochrony ludności:
 - ochrona ludności i zabezpieczenie imprez rekreacyjno-sportowych,
- w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji:

- upowszechnianie i promocja rodzimej twórczości kulturalnej,
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych:
- wspieranie działalności i rozwój osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z zapisami art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 450 ze zm.) Wójt Gminy Łagów zobowiązany jest przedłożyć Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok poprzedni.

Celem nadrzędnym „Programu” było budowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie stopnia zaspokajania potrzeb społecznych. Gmina Łagów realizując cele Programu współpracy w 2018 roku udzieliła organizacjom pozarządowym wsparcia finansowego, jak również pomocy pozafinansowej. Na realizację zadań publicznych ujętych w programie współpracy z „organizacjami” w budżecie Gminy Łagów na rok 2018 przeznaczono kwotę w wysokości 95.000 zł.

Współpraca Gminy Łagów z organizacjami pozarządowymi miała charakter:

- finansowy - otwarty konkurs ofert,
- finansowy - poza konkursem ofert,
- pozafinansowy.

- **Współpraca finansowa - otwarty konkurs ofert**

Ogłoszono jeden otwarty konkurs ofert na realizację zadań, który został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej www.lagow.pl oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Łagów w dniu 3 lutego 2017 roku. Nabór ofert trwał do 29 stycznia 2018 roku. Wpłynęło 6 ofert, które zgodnie z procedurą konkursową określoną w Programie współpracy zostały zweryfikowane pod względem formalnym i zaopiniowane pozytywnie.

Wójt Gminy Łagów po zapoznaniu się z opinią komisji konkursowej przyznał następujące kwoty:

Lp.	Nazwa organizacji	Rodzaj zadania	Kwota dofinansowania
1.	Klub Sportowy „Błękitni” Toporów	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	26.750 zł
2.	Klub Sportowy „Iskra” Łagów	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	26.750 zł
3.	Klub Sportowy „Brunatni” Sieniawa	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	24.000 zł

4.	Łagowskie Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Pieszkiej	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	6.000 zł
5.	Niezależne Stowarzyszenie Wędkarskie „WODNIK”	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	2.500 zł
6.	Stowarzyszenie Pomoc Medyczna- „Auxilium Medicum”	Ratownictwo i ochrona ludności	5.000 zł

Z przyznanych dotacji umowy podpisało 6 organizacji.

Klub Sportowy „Błękitni Toporów” zawiesił działalność oraz zwrócił niewykorzystane środki w kwocie 7.580 zł.

- **Współpraca finansowa - poza konkursem ofert**

Wpłynęła jedna oferta na realizację zadania publicznego w zakresie kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego złożona przez **Fundację „Łagowski Dom Artysty”**.

Wójt Gminy Łagów przyznał kwotę w wysokości 4.000 zł na realizację tego zadania.

- **Współpraca o charakterze pozafinansowym**

Gmina Łagów wspierała sektor pozarządowy także w formach pozafinansowych poprzez promowanie wydarzeń organizacji na stronie internetowej Gminy, udostępnianie świetlicy na spotkania, udostępnianie amfiteatru na organizowanie wydarzeń.

W trakcie realizacji Programu współpracy nie wpłynął żaden wniosek organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy w sprawie określenia kolejnych zadań (niewymienionych w Programie współpracy) i ogłoszenia konkursów na ich realizację. Nie wpłynęły również uwagi i zastrzeżenia do realizacji Programu współpracy ze strony sektora pozarządowego. W 2018 roku Gmina Łagów współpracowała z organizacjami pozarządowymi na wielu płaszczyznach związanych z rozwojem regionu oraz wspieraniem działań na rzecz różnych grup społecznych. Działania te nakierowane były w szczególności na tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej oraz prowadzenia ciekawych i efektywnych inicjatyw na rzecz mieszkańców.

4.11 Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny jest elementem polityki społecznej, służącej promocji modelu rodziny wielodzietnej. Karta wprowadza system zniżek, a jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny dostępna jest w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Spersonalizowana Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny wielodzietnej spełniającej ww. warunki. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki w szkole lub szkole wyższej, maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej karta przyznawana jest na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych mogą korzystać m.in.:

- z ustawowych zniżek na przejazdy kolejowe – rodzice lub małżonkowie rodziców 37 proc., na bilety jednorazowe oraz 49 proc. na miesięczne;
- z ustawowych zniżek w opłatach paszportowych – 75 proc. w przypadku dzieci i 50 proc. w przypadku rodziców i małżonków rodziców,
- darmowych wstępów do parków narodowych.

Aby otrzymać Kartę Dużej Rodziny należy złożyć wniosek w gminie odpowiadającej miejscu zamieszkania.

W 2018 roku w Gminie Łagów **zostało wydanych 12 Kart Dużej Rodziny.**

ROZDZIAŁ 5.

Realizacja uchwał Rady Gminy

Rada Gminy Łagów w roku 2018 podjęła następujące uchwały:

- **Sesja nr XXXII z dnia 29 marca 2018 roku:**

- Uchwała Nr XXXII.247.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie podziału Gminy Łagów na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych,
- Uchwała Nr XXXII.246.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie podziału Gminy Łagów na stałe okręgi wyborcze oraz ustalenie ich granic, numerów i liczby radnych wybieranych w każdym okręgu,
- Uchwała Nr XXXII.245.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie określenia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Łagów w 2018 roku,
- Uchwała Nr XXXII.244.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020,
- Uchwała Nr XXXII.243.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie rozpatrzenie skargi Pana Sławomira Zimnickiego na Wójta Gminy Łagów,
- Uchwała Nr XXXII.242.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej mienie komunalne Gminy Łagów w drodze bezprzetargowej,
- Uchwała Nr XXXII.241.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej zabudowanej stanowiącej mienie komunalne Gminy Łagów w drodze bezprzetargowej,
- Uchwała Nr XXXII.240.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej mienie komunalne Gminy Łagów w drodze bezprzetargowej,
- Uchwała Nr XXXII.239.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Świebodzińskiemu,
- Uchwała Nr XXXII.238.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie zaciągnięcia pożyczki długoterminowej na wyprzedzające finansowanie działań finansowych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej,

- **Sesja nr XXXIII z dnia 18 maja 2018 roku:**

- Uchwała Nr XXXIII.251.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 18 maja 2018 roku w sprawie nadania nazwy ulicy Sielska drodze gminnej w miejscowości Łagów,
- Uchwała Nr XXXIII.250.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 18 maja 2018 roku w sprawie przyjęcia dotacji ze środków finansowych pozostających w dyspozycji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze,
- Uchwała Nr XXXIII.249.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 18 maja 2018 roku w sprawie określenia sezonu kąpieliskowego oraz wykazu kąpielisk na rok 2018 na terenie Gminy Łagów,
- Uchwała Nr XXXIII.248.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 18 maja 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018;

- **Sesja nr XXXV z dnia 29 czerwca 2018 roku:**

- Uchwała Nr XXXV.258.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli na terenie Gminy Łagów w 2018 r. oraz określenia sezonu kąpielowego;

- **Sesja nr XXXIV z dnia 15 czerwca 2018 roku:**

- Uchwała Nr XXXIV.257.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie przyjęcia dotacji ze środków finansowych pozostających w dyspozycji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze.
- Uchwała Nr XXXIV.256.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki oraz wysokości opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym w publicznych przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Łagów,
- Uchwała Nr XXXIV.255.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy Łagów,
- Uchwała Nr XXXIV.254.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018,
- Uchwała Nr XXXIV.253.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy Łagów z tytułu wykonania budżetu Gminy Łagów za rok 2017,
- Uchwała Nr XXXIV.252.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 czerwca 2018 roku w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za rok 2017;

- **Sesja nr XXXVI z dnia 27 sierpnia 2018 roku:**

- Uchwała Nr XXXVI.260.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 27 sierpnia 2018 roku w sprawie zmiany opisu granic stałych obwodów głosowania w Gminie Łagów,

- Uchwała Nr XXXVI.259.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 27 sierpnia 2018 roku w sprawie zmiany opisu granic stałych okręgów wyborczych w Gminie Łagów;

- **Sesja nr XXXVII z dnia 14 września 2018 roku:**
 - Uchwała Nr XXXVII.266.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku w sprawie zmiany uchwały nr VIII.63.2015 Rady Gminy Łagów z 19.06.2015 roku w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr XXXVII.265.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku w sprawie zmiany uchwały nr XXII.226.2014 Rady Gminy Łagów z 31 marca 2014 roku w sprawie ustanowienia dopłat do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
 - Uchwała Nr XXXVII.264.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku w sprawie powołania doraźnej Komisji Rady Gminy Łagów do przygotowania zmian w Statucie Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr XXXVII.263.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr XXXVII.262.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargową sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr XXXVII.261.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 14 września 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018;

- **Sesja nr XXXVIII z dnia 15 października 2018 roku:**
 - Uchwała Nr XXXVIII.270.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej stanowiącej mienie komunalne Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr XXXVIII.269.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie zmiany w Statucie Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr XXXVIII.268.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości w roku 2019,
 - Uchwała Nr XXXVIII.267.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 15 października 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018;

- **Sesja nr XXXIX z dnia 08 listopada 2018 roku:**
 - Uchwała Nr XXXIX.274.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 08 listopada 2018 roku w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości przez Gminę Łagów,
 - Uchwała Nr XXXIX.273.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 08 listopada 2018 roku w sprawie rozpatrzenia skargi Pana Mariusz Klebieko na Wójta Gminy Łagów,

- Uchwała Nr XXXIX.272.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 08 listopada 2018 roku w sprawie zwolnienia samorządowego zakładu budżetowego - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gronowie - z obowiązku wpłaty nadwyżki środków obrotowych do budżetu Gminy Łagów,
- Uchwała Nr XXXIX.271.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 08 listopada 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018;

- **Sesja nr I z dnia 20 listopada 2018 roku:**
 - Uchwała Nr I.3.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 listopada 2018 roku w sprawie stwierdzenia wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr I.2.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 listopada 2018 roku w sprawie stwierdzenia wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr I.1.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 listopada 2018 roku w sprawie powołania doraźnej Komisji Skrutacyjnej do przeprowadzenia głosowania nad wyborem Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Łagów;

- **Sesja nr II z dnia 04 grudnia 2018 roku:**
 - Uchwała Nr II.09.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 04 grudnia 2018 roku w sprawie wyznaczenia przedstawiciela do reprezentowania Gminy Łagów w Zgromadzeniu Celowego Związku Gmin CZG-12,
 - Uchwała Nr II.08.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 04 grudnia 2018 roku w sprawie zarządzenia wyborów sołtysa i rady sołectkiej Sołectwa Łagów,
 - Uchwała Nr II.07.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 04 grudnia 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018,
 - Uchwała Nr II.06.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 04 grudnia 2018 roku w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr II.05.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 04 grudnia 2018 roku w sprawie powołania Stałych Komisji Rady Gminy Łagów,
 - Uchwała Nr II.04.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 04 grudnia 2018 roku w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Łagów;

- **Sesja nr III z dnia 20 grudnia 2018 roku:**
 - Uchwała Nr III.17.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie: uchwała budżetowa Gminy Łagów na rok 2019,
 - Uchwała Nr III.16.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019,
 - Uchwała Nr III.15.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Łagów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o

których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w 2019r.,

- Uchwała Nr III.14.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr III.13.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr III.12.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr III.11.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Łagów na lata 2019-2025,
- Uchwała Nr III.10.2018 Rady Gminy Łagów z dnia 20 grudnia 2018 roku w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Łagów na rok 2018.

ROZDZIAŁ 6.

Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

W zakresie działania Gminy jest współpraca ze społecznościami lokalnymi z innych regionów, państw. Gmina Łagów jest członkiem organizacji i stowarzyszeń skupiających samorządy o lokalnym oraz ogólnopolskim zasięgu.

6.1 Porozumienia międzygminne

Gmina Łagów jest uczestnikiem Celowego Związku Gmin CZG-12. W roku 2018 Radny Gminy Łagów – Aleksander Sudnik oraz Wójt Gminy Łagów – Czesław Kalbarczyk brali udział w posiedzeniach Zgromadzenia Celowego Związku Gmin CZG-12.

Związek Międzygminny, zorganizowany pod nazwą „Celowy Związek Gmin CZG–12” działa na podstawie Statutu Celowego Związku Gmin CZG-12. Uczestnikami Związku są:

- Gmina Bledzew,
- Gmina Cybinka,
- Gmina Dębno,
- Gmina Górzycyca,
- Miasto Kostrzyn nad Odrą,
- Gmina Krzeszyce,
- Gmina Lubniewice,
- Gmina Łagów,
- Gmina Międzyrzecz,
- Gmina Ośno Lubuskie,
- Gmina Rzepin,
- Gmina Słońsk,
- Gmina Sulęcín,
- Gmina Torzym,
- Gmina Witnica.

Siedzibą Związku jest wieś Długoszyn, gm. Sulęcín. Jego zadaniem jest gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenach gmin uczestników Związku.

W ramach uczestnictwa Gminy Łagów w Celowym Związku Gmin CZG-12, Fundacja „Łagowski Dom Artysty” w partnerstwie z Celowym Związkiem Gmin CZG-12 w 2018 roku podjęła działanie w projekcie „Przygoda warsztatowa – Ja, moja Przyroda i otoczenie”. W projekcie uczestniczyły grupy mieszkańców Gminy w różnym wieku.

Ponadto, zakupiono magnesy edukacyjne oraz torby z nadrukiem.

6.2 Inne formy współdziałania

Gmina Łagów w 2018 r. podobnie jak w latach ubiegłych podtrzymywała współpracę z:

- **Świebodziński Obszar Funkcjonalny**

Gmina Łagów w porozumieniu z Gminą Lubrza i Gminą Świebodzin podjęła działania mające na celu opracowanie koncepcji budowy ścieżek rowerowych łączących miejscowości Łagów – Lubrza – Świebodzin, które w ramach odrębnego opracowania łączą się z pozostałymi gminami powiatu świebodzińskiego tj. Zbąszynek – Szczaniec – Świebodzin.

Trasa objęta opracowaniem znajduje się na terenie powiatu świebodzińskiego, przechodząc przez gminy Świebodzin, Lubrza i Łagów. Łączna długość trasy wynosi około 30,5 km. Projektowana trasa rowerowa bierze swój początek w miejscowości Świebodzin w ul. Łęgowskiej (w okolicy cmentarza komunalnego), następnie przecina drogę krajową nr 92 i prowadzi przez miejscowości Łagów, Lubrza, Staropole, Boryszyn, Sieniawa, Łagów, kończąc się w miejscowości Gronów na skrzyżowaniu z drogą Krajową nr 92. Obecnie gminy posiadają już opracowane koncepcje;

- **LGD Brama Polska**

Udział w tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju początkowo zadeklarowały gminy wiejskie: Lubrza, Skąpe i Szczaniec oraz gmina miejsko-wiejska Świebodzin z wyłączeniem miasta, do których w styczniu 2010 roku dołączyło pięć gmin wiejskich: Bledzew, Przytoczna, Pszczew, Stare Kurowo i Zwierzyn oraz pięć gmin miejsko / wiejskich: Dobiegniew, Drezdenko, Międzyrzecz, Skwierzyna, Strzelce Krajeńskie. W styczniu 2015 r. do grona członków dołączyła piętnasta gmina - Łagów.

W ramach ogłoszonego przez LGD Brama Lubuska naboru wniosków nr 5/2018 Gmina Łagów realizuje wniosek o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 pn. „**Łagów - ogólnodostępne miejsce rekreacji na granicy szlaków**”.

W ramach LGD Gmina Łagów zrealizowała w 2018 roku projekt pn. „**Budowa dwóch placów**”

zabaw w miejscowościach Łagów i Toporów oraz budowa siłowni zewnętrznej w Łagówku” w ramach dofinansowania z „Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Z efektów zrealizowanej inwestycji mogą korzystać wszyscy mieszkańcy, a także turyści. Siłownie zewnętrzne są przeznaczone dla wszystkich niezależnie od wieku: dzieci, młodzieży, dorosłych, a także osób starszych. Takie miejsca nie tylko umożliwiają aktywność fizyczną, ale także stwarzają okazję do nawiązywania nowych znajomości i wspólnego spędzania wolnego czasu. Dzięki bezpośredniemu sąsiedztwu placu zabaw, czas na siłowni będą mogli spędzać całe rodziny.

Budowa kolejnych już placów zabaw to w polityce gminy kontynuowanie planów zagospodarowania terenów gminnych stanowiących centralne części wsi. Wszystkie powstałe place zabaw jak pokazuje doświadczenie przyczynią się do wzrostu aktywności ruchowej oraz bezpieczeństwa wypoczynku i rekreacji mieszkańców tych obszarów wiejskich. Ponadto, rewitalizacja tych bardzo często zdegradowanych miejsc publicznych wpływa znacznie na poprawę wizerunku miejscowości podnosząc zarazem atrakcyjność turystyczną;

- **Zrzeszenie Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Województwa Lubuskiego;**
- **Stowarzyszenie Gmin RP EUROREGION „Sprewa – Nysa – Bóbr”** - Gmina Łagów czynnie uczestniczy w pracach Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr. Łagów kilkakrotnie był miejscem spotkań Konwentu Euroregionu oraz konferencji tematycznych i kulturalnych;
- **Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich z Krakowa** - w dniu 06 września 2018 roku w Łagowie odbyło się spotkanie z przedstawicielami Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich z Krakowa. Podczas spotkania złożono deklarację współpracy z Gminą Łagów, dzierżawcą Zamku Joannitów, Parafią Rzymsko Katolicką oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łagowie. Pierwszym wspólnym przedsięwzięciem była organizacja Opłatka Maltańskiego na Zamku Joannitów w dniu 16 grudnia 2018 roku w Łagowie,
- **Związek Gmin Wiejskich RP,**
- **Stowarzyszenie „LOUTUR” Lubuska Organizacja Turystyczna,**
- **Stowarzyszenie Aglomeracja Zielonogórska.**

6.3 Współpraca międzynarodowa

Władze samorządowe Gminy Łagów, w zakresie nauki, kultury, sztuki, oświaty, sportu, rekreacji, turystyki, gospodarki i handlu, współpracują z zaprzyjaźnionymi gminami partnerskimi m.in. z miastem Buckow z Brandenburgii, które od 2000 roku jest miastem partnerskim Gminy Łagów. Goście z Buckow przyjeżdżają do Łagowa na imprezy rekreacyjno – sportowe. Łagowianie biorą udział w imprezach Święto Róż oraz Turnieju Bohaterów Szwajcarii Marchijskiej. Miejscowość, położona jest 50 km na wschód od Berlina łączy w sobie cechy zarówno wsi jak i miasta. Okolice Buckow, podobnie jak Łagów, z pięknymi jeziorami, wzgórzami i lasami oferują przyjezdnym wspaniałe widoki i spokój.

ROZDZIAŁ 7.

Inne

7.1 Kultura

1. Biblioteka Publiczna w Łagowie

Biblioteka Publiczna w Łagowie jest jednostką budżetową Urzędu Gminy w Łagowie (Uchwała Nr VII/57/2003 Rada Gminy w Łagowie z dnia 30.10.2003 roku w sprawie utworzenia jednostki pod nazwą Biblioteka Publiczna w Łagowie), zaspokajającą potrzeby edukacyjne, kulturalne i informacyjne społeczeństwa.

W roku 2018 zrealizowano:

- Dyskusyjny Klub Książki działający przy Bibliotece Publicznej w Łagowie - uczestnicy spotykają się raz w miesiącu, wspólnie dyskutują o przeczytanych książkach i piszą recenzje. Do dyskusji wytypowano książki: Krystyny Kofty pt. „Fausta”, Zofii Mąkosy pt. „Cierpkie grona”, Zeruyi Shalev pt. „Po rozstaniu”, Beatrice Colin pt. „Zdobyc to, co tak ulotne”,
- Bezpłatny pokaz filmu „Kresy”,
- Prelekcje słowno - muzyczne, „Czesław Niemen — znany i nie w Łagowie”,
- Spotkanie w ramach DKK z Pawłem Wakułą, znanym ilustratorem prasowym oraz autorem książek dla dzieci. Uczniowie klas IV miały okazję poznać twórczość pana Pawła Wakuły. Autor w bardzo ciekawy sposób opowiadał o swoich książkach szczególnie tych, o historii Polski. Wydarzenia opisane w serii książek pt. „Zdarzyło się w Polsce” i „Jagiełło pod prysznicem” w humorystyczny sposób przedstawiają władców Polski i najważniejsze dzieje naszego kraju. Ciekawym urozmaicheniem spotkania były satyryczne rysunki wykonane przez pana Pawła. Po spotkaniu autor chętnie wpisywał dzieciom oryginalne dedykacje do swoich książek,
- Ferie zimowe – zajęcia dla dzieci w bibliotece i świetlicy - zajęcia artystyczne, plastyczne, kulinarne i terapeutyczne. W ramach prowadzonych zajęć przewidziano wyjazdy autokarowe do kina w Świebodzinie oraz do Aquaparku w Sulechowie,
- Kawiarenka angielska - spotkania przy kawie, herbacie kierowane były do osób, które chciałyby porozmawiać w języku angielskim, a na co dzień nie mają do tego okazji.

2. Wspólnie z Regionalnym Centrum Animacji Kultury Gmina Łagów corocznie realizuje Międzynarodowy Festiwal Folkloru. W roku 2018 Festiwal został zorganizowany pod nazwą Oblicza Tradycji Zielona Góra 2018.
3. W łagowskim parku odbył się Kongres Kobiet organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego pod Patronatem Marszałek Elżbiety Anny Polak. W miasteczku kobiet przy otwartym mikrofonie można było usłyszeć panie: Elżbieta Anna Polak – marszałek województwa lubuskiego, Joanna Brodzik – aktorka, prezes Fundacji Opiekun Serca, Małgorzata Szyłak - operatorka kamery w filmie: „Dziki róż”, Monika Sobańska - producentka filmu: „Siostry”, Katarzyna Tomiak – Lubuszaneczka, mieszkanka Gminy Łagów, pierwsza kobieta pilot myśliwca oraz Irena Łużyńska - Fundacja Łagowski Dom Artysty, które opowiadały o swojej pracy ciekawych przeżyciach i problemach dnia codziennego w danym zawodzie. Podczas Kongresu Pani Elżbieta Anna Polak oraz Wójt Gminy Czesław Kalbarczyk podpisali umowę na dofinansowanie przez Urząd Marszałkowski 47. Lubuskiego Lata Filmowego w kwocie 150.000 zł. Poza tym prezentowały się także Stowarzyszenia z Gminy Łagów, w których czynnie biorą udział kobiety: Fundacja Łagowski Dom Artysty, Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Pieszej, Pomoc Medyczna Auxilium Medici oraz Ochotnicza Straż Pożarna Jemiołów. Odbyły się także warsztaty „Wizerunek kobiet w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, Twiter, Youtube)” oraz „Jak wykorzystać środki unijne na własny biznes”.
4. Zorganizowano konsultacje mobilne dla przedsiębiorców w ramach projektu „Lubuskie Bony Rozwojowe w subregionie zielonogórskim”. Organizacja Pracodawców Ziemi Lubuskiej zorganizowała spotkanie konsultacyjne dotyczące największego projektu na dofinansowanie szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców z południowej części województwa lubuskiego pn. „Lubuskie Bony Rozwojowe w subregionie zielonogórskim”, które odbyło się w salce konferencyjnej Urzędu Gminy Łagów.

7.2 Oświata i wychowanie

W ustawie o samorządzie gminnym zapisano, że zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. w zakresie edukacji publicznej należy do zadań własnych gminy. Działalność edukacyjna na terenie Gminy Łagów prowadzona jest w trzech obiektach:

- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łagowie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie.

W Gminie Łagów funkcjonują 3 szkoły podstawowe, dla których gmina jest organem prowadzącym.

Liczba uczniów według szkół:

Lp.	Nazwa placówki	Rok szkolny 2017/2018 (stan faktyczny)	Rok szkolny 2018/2019 (stan faktyczny)
1.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łagowie	248	245
2.	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie	74	84
3.	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie	34	38
	Razem	356	367

Sieć przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych zapewnia opiekę wszystkim dzieciom z terenu Gminy Łagów. Dzieci objęte są opieką przedszkolną w:

- 1 przedszkolu publicznym, w których łącznie funkcjonują 4 oddziały przedszkolne,
- w 2 oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

Liczba dzieci oraz oddziałów według przedszkoli:

L.p.	Placówka	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Średnia liczba dzieci w oddziale
1.	Samorządowe Przedszkole w Łagowie	92	4	23
2.	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie	26	2	13
3.	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie	13	1	13
	Razem	131	7	-

Finansowanie oświaty w roku 2018

Wydatki na oświatę, to znacząca część budżetu niemal każdej jednostki samorządu terytorialnego. Źródła ich pochodzenia to subwencja oświatowa, dotacje, środki własne gminy i inne.

Koszty związane z funkcjonowaniem oświaty w poszczególnych placówkach oświatowych na terenie Gminy Łagów wyniosły:

Przedszkola								
L.p.	Placówka	Rok	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Koszt roczny	Koszt miesięczny	Koszt roczny dziecka	Koszt miesięczny dziecka
1.	Samorządowe Przedszkole w Łągowie	2017	94	4	810.219,96	67.518,33	8.619,36	718,28
		2018	92	4	885.588,02	72.799,00	9.625,96	802,16
2.	Oddział Przedszkolny w Toporowie	2017	30	2	125.350,83	10.445,90	4.178,36	348,20
		2018	26	2	140.467,00	11.705,59	5.402,58	450 21
3.	Oddział Przedszkolny w Sieniawie	2017	10	1	60.970,6	5.080,88	6.097,06	508,09
		2018	13	1	71.352,22	5.946,02	5.488,63	457,38
Razem 2017			134	7	996.541,39	83.045,12	-	-
Razem 2018			131	7	1.097.407,24	91.450,60	-	-

Szkoły podstawowe								
L.p.	Placówka	Rok	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Koszt roczny	Koszt miesięczny	Koszt roczny ucznia	Koszt miesięczny ucznia
1.	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łągowie	2017	182	9	1.769.942,39	147.495,2	6.792,97	565,33
		2018	212	11	1.510.834,89	125.902,90	7.126,58	593,88
2.	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie	2017	74	6	981.089,30	81.757,44	13.257,96	1.104,83
		2018	84	7	1.113.576,55	92.798,05	13.256,87	1.104,74
3.	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie	2017	34	5	640.048,01	53.337,34	18.824,94	1.568,74
		2018	38	5	747.748,39	62.312,37	19.677,59	1.639,80
Razem 2017			290	20	3.910.079,70	282.589,96	-	-
Razem 2018			334	23	3.372.159,83	281.013,32	-	-

Gimnazja*)								
L.p.	Placówka	Rok	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Koszt roczny	Koszt miesięczny	Koszt roczny ucznia	Koszt miesięczny ucznia
1.	Gimnazjum (Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łagowie)	2017	66	4	1.463.345,75	121.945,48	14.061,92	1.171,82
		2018	33	2	790.639,61	65.886,63	23.958,78	1.996,56

*) od 1 września 2019 r. gimnazja nie będą funkcjonować w ustroju szkolnym.

Analiza kosztów utrzymania uczniów w poszczególnych placówkach pokazała, że są one porównywalne w większych, natomiast w mniejszych są zdecydowanie wyższe, związane to jest ściśle z liczbą uczniów w obszarze działania placówki oświatowej.

Koszty utrzymania uczniów w poszczególnych placówkach pokrywane są z subwencji oświatowych oraz z dotacji, środków i innych dochodów własnych.

Wysokość otrzymanej subwencji oświatowej oraz dotacji, środków i innych dochodów własnych dotyczących oświaty w roku 2018 przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018
1.	Subwencja oświatowa	3.596.570,00 zł
2.	Dotacje, środki i inne dochody własne dot. oświaty	477.085,99 zł
Razem		4.073.655,99 zł

Wydatki na oświatę w roku 2018 wyniosły:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018
1.	Wydatki na oświatę - Szkoły	5.296.390,00 zł
2.	Wydatki na oświatę - Przedszkola	885.588,00 zł
Razem		6.181.978,00 zł

Z powyższych danych wynika, że wydatki na oświatę poniesione w 2018 roku były wyższe od otrzymanej subwencji oświatowej, dlatego Gmina Łagów dołożyła w roku 2018 do prawidłowego funkcjonowania oświaty 2.108.322,01 zł.

W okresie od stycznia do grudnia 2018 r. Gmina Łagów otrzymała dotację w kwocie – 38.360 zł na oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (39 przedszkolaków) i 93.160 zł na przedszkole w Łagowie (92 przedszkolaków).

Dowozy szkolne

Gmina Łagów zapewnia uczniom przewóz do i ze szkoły. Dowozami w roku szkolnym 2018 była objęta grupa 202 uczniów z terenu Gminy Łagów. Dowozy te realizowane są 6 autobusami. Dzieci w trakcie dowozów znajdują się pod stałą opieką opiekunów. Koszt dowozu uczniów w 2018 roku wyniósł 277.055,11 zł.

Kształcenie młodocianych

Wykonując obowiązki w zakresie wsparcia pracodawców w szkoleniu młodocianych pracowników zamieszkałych na terenie Gminy Łagów rozpatrywano zgodnie z dyspozycją art. 70b ustawy o systemie oświaty wnioski pracodawców o zwrot kosztów kształcenia młodocianych uczniów, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe i zdali egzamin czeladniczy, lub egzamin potwierdzający uzyskanie kwalifikacji zawodowych. Na dofinansowanie pracodawcom kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników w 2018 roku wypłacono 18.855,67 zł. Skorzystało z tej formy dofinansowania 3 pracodawców, szkółac 3 młodocianych pracowników.

Dotacja na podręczniki

Ustawa o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz innych ustaw przewiduje zapewnienie dotacji celowej dla organów prowadzących szkoły podstawowe i gimnazja. W 2018 roku była ona przeznaczona na zakup podręczników do nauczania języka obcego, materiałów edukacyjnych do jego nauczania lub materiałów ćwiczeniowych oraz innych przedmiotów.

Dotacja celowa jest udzielana do wysokości kosztu zakupu kompletu podręczników lub materiałów edukacyjnych na każdego ucznia w danej klasie. W 2018 r. dotacją zostały przyznane następujące środki: 40.283,60 zł., w tym:

- Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łagowie – 25.829,73 zł,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie – 8.604,45 zł,

- Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Sieniawie – 5.849,42 zł.

Ponadto, na zakup pomocy dydaktycznych, w tym doposażenie gabinetów geograficznego i biologicznego, zakup książek do biblioteki szkolnej Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Toporowie pozyskała subwencję w wysokości 74.674,04 zł.

Programy realizowane w placówkach oświatowych

Jednym z programów realizowanych w placówkach oświatowym podlegających Gminie Łagów jest **Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa**. Celem programu jest wsparcie organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży oraz zakup nowości wydawniczych w latach 2016-2020. Szkoła Podstawowa w Łagowie pozyskała z programu 12.000,00 zł, za które zakupiła 904 egzemplarzy książek. Większość zakupu stanowiły lektury, a resztę beletrystyka i literatura popularno–naukowa.

7.3 Zarządzanie informacją

Gmina Łagów na bieżąco prowadzi politykę informacyjną w oparciu o najnowsze rozwiązania teleinformatyczne z uwzględnieniem przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej:

- Serwis Informacyjny **lagow.pl** jest nadrzędnym serwisem informacyjnym o wydarzeniach i działaniach podejmowanych przez Gminę,
- Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Łagowie **bip.wrota.lubuskie.pl/uglagow/** – prowadzony zgodnie z wymaganiami prawnymi serwis, gdzie publikowane są dokumenty związane z działalnością gminy,
- **portale społecznościowe: Facebook i YouTube** – głównym celem jest promocja gminy, informowanie o bieżących wydarzeniach oraz dialog z mieszkańcami,
- **lagowswiebodzinski.e-mapa.net** – internetowy gminny portal mapowy poświęcony informacjom przestrzennym Gminy Łagów. Serwis prowadzony przez Urząd Gminy Łagów. Główną istotą serwisu jest gromadzenie, zarządzanie, prezentacja oraz analiza danych mających odniesienie przestrzenne,
- **elektroniczne usługi publiczne - Profil Zaufany** bezpłatne narzędzie, dzięki któremu mieszkańcy Gminy Łagów mogą załatwić sprawy urzędowe bez wychodzenia z domu, online w serwisach administracji publicznej. **W 2018 roku po raz pierwszy** najmniejsi przedsiębiorcy – płatnicy VAT, zatrudniający do 10 osób, o obrotach nieprzekraczających 2 mln euro rocznie (także prowadzący jednoosobowe działalności gospodarcze) musieli wysłać do systemu Ministerstwa Finansów Jednolity Plik Kontrolny (JPK_VAT), który przesyłany jest wyłącznie elektronicznie.

7.4 Nagrody dla Gminy

W 2018 roku Gmina Łagów uzyskała tytuł **Diamentu Lubuskiej Turystyki** przyznany przez Lubuskie Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych i uzyskała rekomendację jako miejsce, które należy odwiedzić w województwie lubuskim.

Zdjęcie: LSPT Przewodnik Lubuski

Diament Lubuskiej Turystyki to nagroda przyznawana od 2015 roku przez członków Lubuskiego Stowarzyszenia Przewodników Turystycznych. Instytucje, które zostały nią uhonorowane, mają szczególny wkład w promocję lubuskiej turystyki i wyróżniają się na tle regionu. Instytucje otrzymujące nagrodę są oceniane pod względem dostępności turystycznej, pomysłu i wyjątkowości, przyjazności dla różnych grup turystów oraz zaangażowania zarządzających daną atrakcją. Obiekty nie mogą zgłaszać się same do konkursu. Stowarzyszenie stosuje bowiem formułę tzw. „tajemniczego klienta”.

W 2018 roku Gminie Łagów przyznano również **CERTYFIKAT nr 92**, który jest potwierdzeniem, że Gmina Łagów należy do grona najlepszych samorządów w Polsce i ma prawo użytkować nazwy **WZOROWA GMINA** przez okres ważności certyfikatu, tj. do 31.12.2020 r.

7.5 Gospodarka odpadami komunalnymi

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Łągów obejmuje nieruchomości zamieszkałe. Natomiast miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i budynki użyteczności publicznej są zobowiązane do podpisania umowy na odbiór odpadów z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej, który jest prowadzony przez Wójta Gminy Łągów.

W Gminie Łągów obowiązuje miesięczna opłata od osoby. W ramach przedmiotowej opłaty uchwalonej przez Radę Gminy Uchwała Nr XXXI.229.2017 z dnia 20 grudnia 2017 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XV.102.2016 Rady Gminy Łągów z dnia 24 lutego 2016 roku w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty na terenie Gminy Łągów, miesięczna stawka za odpady w 2018 roku wynosiła 16,00 zł od osoby, jeżeli odpady komunalnie nie były zbierane i odbierane w sposób selektywny oraz 9,00 zł miesięcznie od mieszkańca, jeżeli odpady komunalne były zbierane i odbierane w sposób selektywny.

W 2018 roku odpady komunalne z terenu Gminy Łągów odbierane były przez Wykonawcę - Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Niewiadomski” z Międzyrzecza. Firma ta została wyłoniona w wyniku przeprowadzonego przetargu nieograniczonego.

Właściciele nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Łagów w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą sami dostarczać do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajdującego się w miejscowości Długoszyn 80, 69-200 Sulęcín następujących frakcji i odpadów:

- papier i tektura,
- metale i tworzywa sztuczne,
- szkło i odpady opakowaniowe ze szkła (białe i kolorowe),
- opakowania wielomateriałowe,
- ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- odzież i tekstylia z materiałów naturalnych,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- przeterminowane leki,
- przeterminowane chemikalia,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony,
- odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte baterie i akumulatory,
- odpady zielone.

W ramach opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi dwa razy w roku została zorganizowana przez Gminę w ramach zbiórki tzw. „Wystawka” podczas, której zbierane były od mieszkańców wszelkiego rodzaju odpady wielkogabarytowe tj. meble, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, zabawki, materace, odzież i tekstylia.

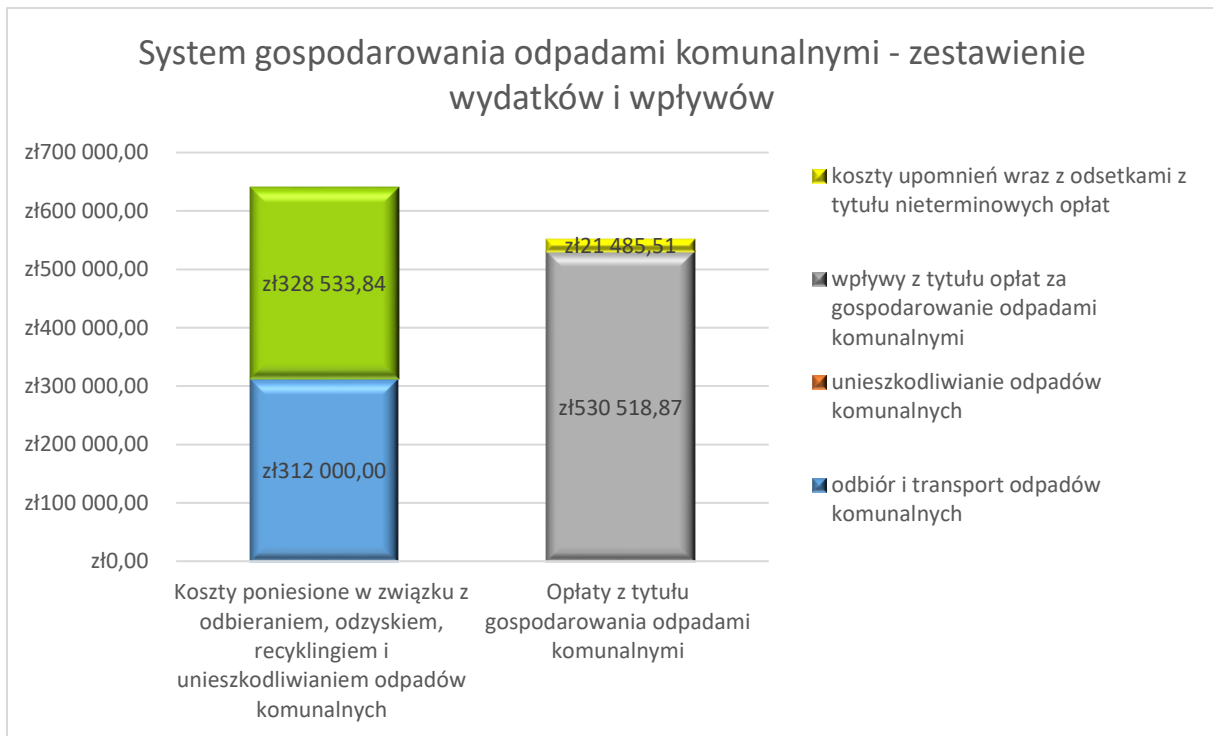
Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w 2018 roku były następujące:

- odbiór i transport odpadów komunalnych: 312.000,00 zł,
- unieszkodliwianie odpadów komunalnych: 328.533,84 zł.

Opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi przedstawiają się następująco:

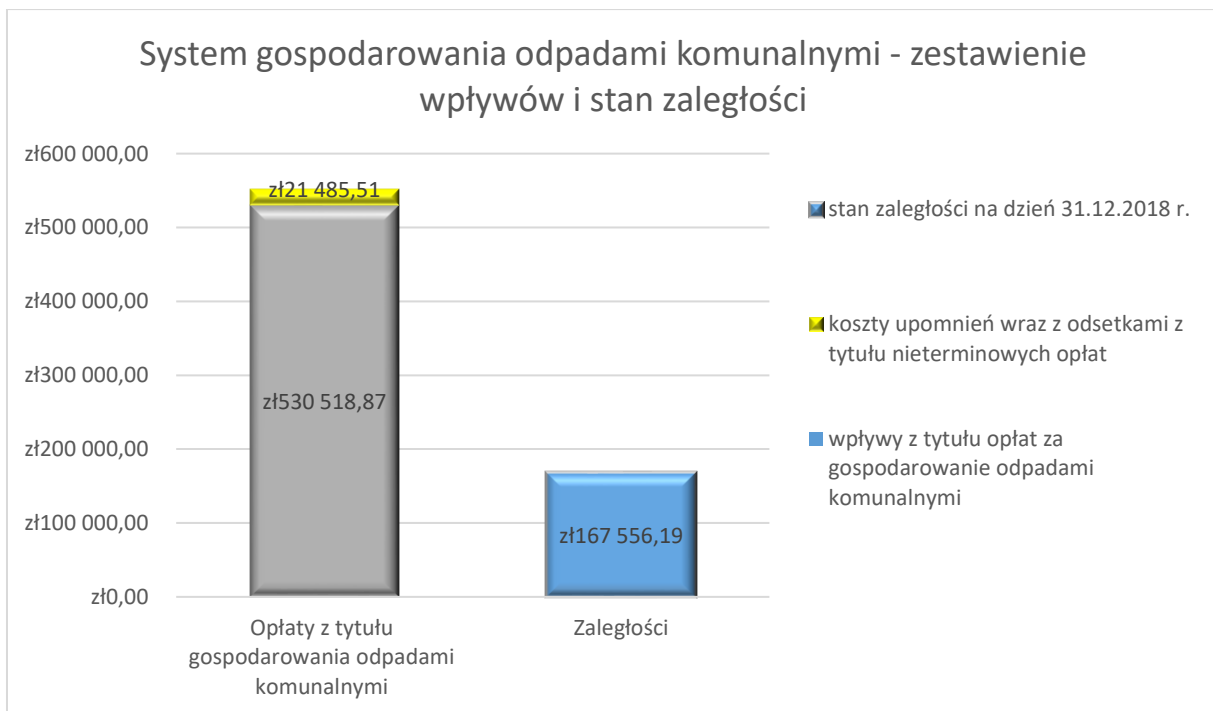
- wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2018 roku: 530.518,87 zł,
- koszty upomnień wraz z odsetkami z tytułu nieterminowych opłat w 2018 roku: 21.485,51 zł,
- zaległości stan na dzień 31.12.2018 roku: 167.556,19 zł,
- nadpłata stan na dzień 31.12.2018 roku: 19.594,19 zł.

Wykres 8. Zestawienie wydatków i wpływów dotyczących funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2018

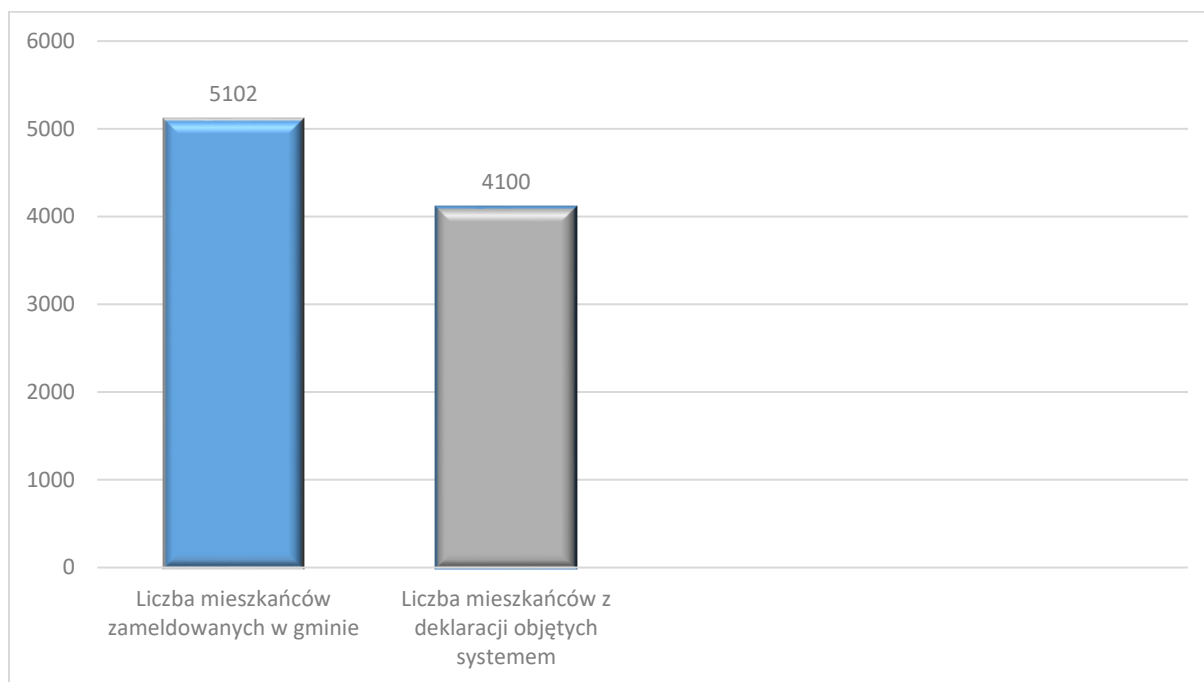
Z powyższego wykresu można zauważyć, że wydatki były wyższe aniżeli wpływy, jednakże należy zwrócić uwagę na wartość zaległości, która na dzień 31.12.2018 roku wyniosła 167.556,19 zł.

Wykres 9. Zestawienie wpływów i stan zaległości w roku 2018

Zgodnie z danymi z bazy Rejestru Mieszkańców w Gminie Łagów na dzień 31.12.2018 roku zamieszkiwało 5.102 osób (zameldowania). Natomiast liczba mieszkańców wg stanu na 31 grudnia 2018 roku na podstawie danych pochodzących ze złożonych deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami to 4.100 osób z okresowymi wahaniami uzależnionymi od urodzeń, zgonów czy innych okoliczności.

Wykres 10. Liczba mieszkańców Gminy Łagów, stan na dzień 31 grudnia 2018 r.

Różnica w liczbie mieszkańców, którzy złożyli deklarację, a liczbą mieszkańców zameldowanych wynika z faktu, iż wielu uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zameldowania, gdzie uiszcza opłatę za gospodarowanie odpadami. Analogiczna sytuacja dotyczy osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają na terenie całego kraju bądź poza jego granicami. Na bieżąco prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych w deklaracjach i sprawdzanie ich ze stanem faktycznym.

Z 4.100 osób objętych systemem 2.515 osób zadeklarowało zbiórkę selektywną odpadów tj. 61,34%. Natomiast 1.585 osób prowadziło zmieszaną zbiórkę odpadów, co dają 38,66%.

Wykres 11. Sposób gromadzenia i oddawania odpadów komunalnych na terenie Gminy Łagów w 2018 roku

Źródło: Roczna analiza systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Łagów za 2018 rok, Łagów, kwiecień 2019

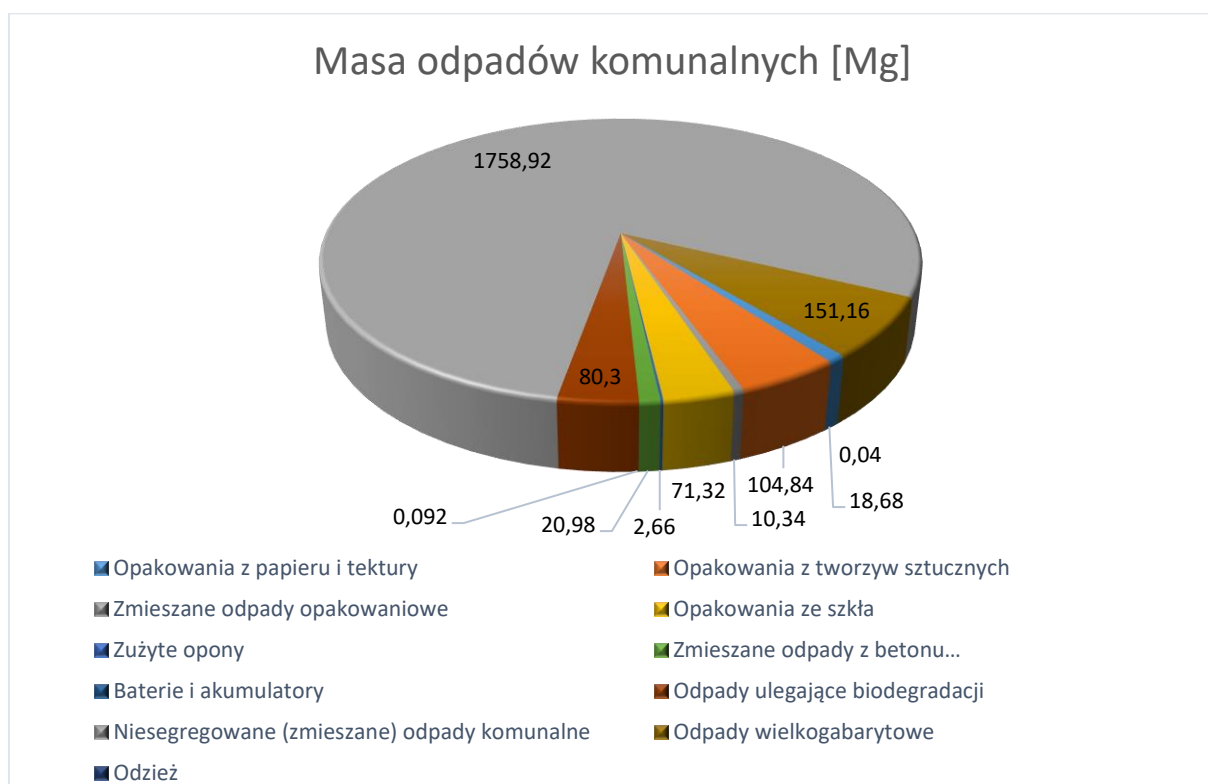
Zgodnie ze „Sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2018 rok” przedstawianym Marszałkowi Województwa Lubuskiego oraz Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska w poniższej tabeli przedstawiono ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy w 2018 roku:

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
150101	Opakowania z papieru i tektury	18,680
150102	Opakowania z tworzyw sztucznych	104,840
150106	Zmieszane odpady opakowaniowe	10,340
150107	Opakowania ze szkła	71,320
160103	Zużyte opony	2,660
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 170106	20,980
200133*	Baterie i akumulatory	0,092

200201	Odpady ulegające biodegradacji	80,300
200301	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1758,920
200307	Odpady wielkogabarytowe	151,160
200110	Odzież	0,040

Źródło: Roczna analiza systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Łagów za 2018 rok, Łagów, kwiecień 2019

Wykres 12. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Łagów w 2018 roku

Źródło: Roczna analiza systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Łagów za 2018r.

Osiągnięte poziomy recyklingu przez Gminę Łagów w 2018 roku:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 32,7%,
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 34,2%,
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: 100%.

7.6 Usuwanie wyrobów zawierających azbest

W 2018 roku na terenie Gminy Łagów po raz kolejny realizowano zadanie pn. **„Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łagów”**. Realizacja zadania była możliwa przy współdziałaniu z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze.

Zadaniem objęto 16 nieruchomości. Właścicielom nieruchomości biorącym udział w projekcie zapewniono demontaż wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na obiektach budowlanych oraz odbiór azbestu składowanego.

W ramach zadania na terenie Gminy Łagów zebrano i przekazano do unieszkodliwienia 30,735 Mg wyrobów zawierających azbest.

Koszt realizacji zadania wyniósł **24.588 zł**. Kwota dofinansowania na realizację zadania wyniosła 24.588 zł, co stanowiło 100% kosztów kwalifikowanych, w tym: 12.294 zł tj. 50% pochodziło ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz 12.294 zł tj. 50% pochodziło ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze.

Prowadzone działania umożliwiły mieszkańcom sprawne pozbycie się wyrobów zawierających azbest bez ponoszenia kosztów oraz unieszkodliwienie odpadów, co wpłynęło na jakość otaczającego środowiska.

7.7 Edukacja ekologiczna

Gmina Łagów w roku 2018 realizowała szereg projektów w zakresie edukacji ekologicznej. Były to różnego rodzaju spotkania, działania, akcje:

- działania informacyjno - promocyjne w zakresie tematu: Rola infrastruktury wodno-ściekowej i nowych technologii w ochronie wód dla jakości środowiska i życia ludzi (gospodarka wodno – ściekowa, systemy odbioru i oczyszczania ścieków, przydomowe oczyszczalnie, naturalna i sztuczna retencja) – wynikające z umowy o dofinansowanie w formie pożyczki zadania pn. „Rozbudowa scentralizowanego systemu unieszkodliwiania ścieków w gminie Łagów poprzez budowę kanalizacji sanitarnej i modernizację sieci wodociągowej w miejscowości Żelechów” w WFOŚiGW w Zielonej Górze,
- spotkania informacyjne w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” - w związku z wdrażaniem Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” na terenie województwa lubuskiego realizowany był cykl spotkań z mieszkańcami, na których pracownicy Wojewódzkiego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska przybliżyli założenia Programu oraz procedurę składania wniosków. Program Priorytetowy „Czyste Powietrze” to możliwość uzyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięcia mającego na celu ograniczenie lub uniknięcie niskiej emisji związanej z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach jednorodzinnych, w szczególności: wymiana źródeł ciepła, ocieplenie domu czy wymiana i montaż stolarki zewnętrznej,

- akcja „Wiosenne porządki w Gminie Łagów”. Intencją akcji było oczyszczenie ze śmieci przestrzeni publicznej, szlaków turystycznych oraz integracja społeczeństwa,
- przygotowanie ulotki informującej o ustawowym zakazie palenia śmieci na terenie nieruchomości i piecach domowych:

Urząd Gminy w Łagowie

INFORMACJA DLA MIESZKAŃCÓW

Wójt Gminy Łagów przypomina mieszkańcom o ustawowym zakazie palenia śmieci na terenie nieruchomości oraz w piecach domowych.

Przepisy prawa określać, czego **nie wolno** spalać w piecach domowych tj.:

Plastikowych butelek i pojemników, plastikowych toreb z polietylenu, przedmiotów sztucznych, opakowań po rozpuszczalnikach i środkach ochrony roślin, opakowań po lakierach i farbach, zużytych opon i odpadów z gum, elementów drewnianych pokrytych lakierem.

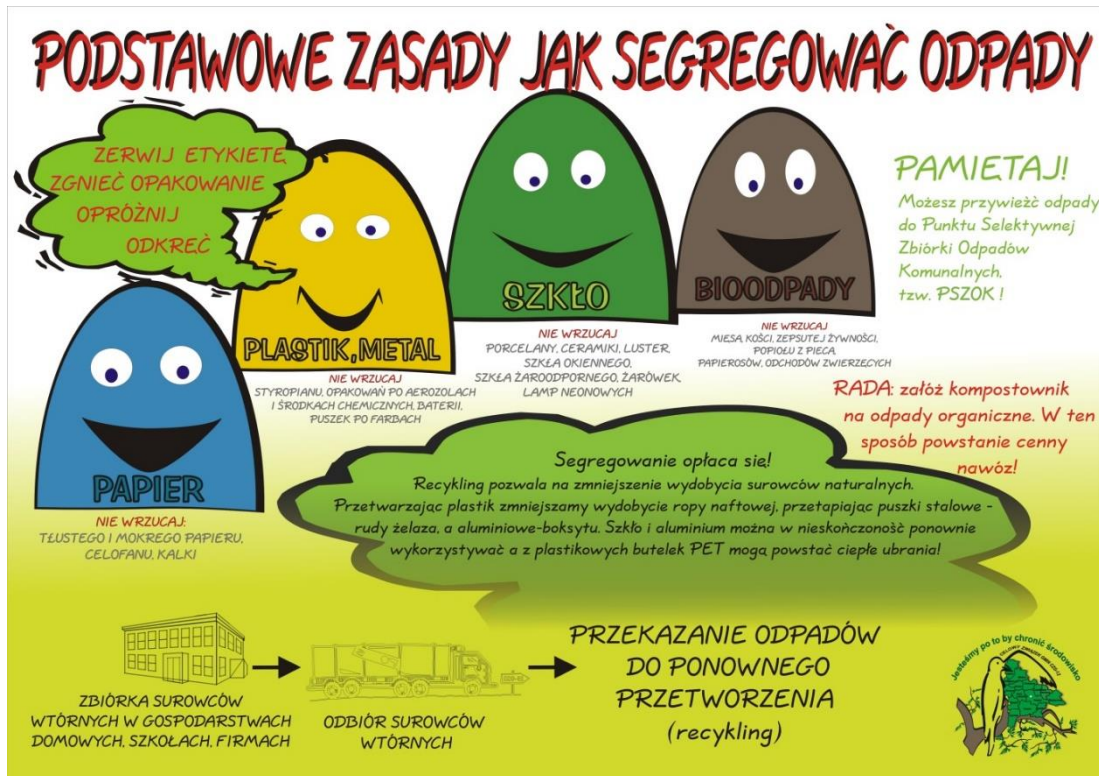
Zgodnie z art. 155 i art. 191 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz. U. z 2018 r., poz. 992 z późn. zm.) „termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się wyłącznie w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów”. Kto nie przestrzega zakazu spalania odpadów poza spalarniami odpadów lub współspalarniami odpadów podlega karze grzywny lub aresztu.

W trosce o zdrowie wszystkich mieszkańców Gminy Łagów apeluję, aby w piecach domowych spalać tylko i wyłącznie odpowiedni dla pieca materiał opalowy, co przyczyni się do poprawy jakości życia nas wszystkich.

Pamiętaj! Paląc śmieci uwalniasz do środowiska wiele szkodliwych substancji, które rozprzestrzeniają się w sposób niekontrolowany i są wdychane przez Ciebie i Twoje dzieci!

- rozpropagowywanie ulotki informującej o sposobie segregacji odpadów:

7.8 Infrastruktura techniczna

Gmina Łągów w dynamiczny sposób realizuje swoje zamierzenia inwestycyjne, szczególnie dotyczy to rozbudowy kanalizacji na terenie miasta Łągów. W przyszłości po uzyskaniu odpowiednich środków, nastąpi w wielu innych miejscowościach uporządkowanie gospodarki ściekami poprzez budowę systemów kanalizacji sanitarnej.

Celem nadrzędnym jest budowa systemu kanalizacji łączących ze sobą zespoły jednostek osadniczych, w celu poprawy warunków bytowych gminy, oraz ochrony wód rzek Łągowa i Pliszka, oraz okolicznych jezior.

W Gminie Łągów systemem sieci kanalizacyjnej objęte są następujące miejscowości: Łągów, Łągówek, Jemiołów, Sieniawa, Wielopole, Gronów, Żelechów. Ścieki z tych terenów oczyszczane są w wybudowanej oczyszczalni w miejscowości Gronów. Natomiast ścieki z kolektorów sanitarnych z tej miejscowości przyjmowane są przez oczyszczalnię ścieków w miejscowości Toporów.

Jak wspomniano w punkcie 2.3 niniejszego opracowania w 2018 roku wykonano rozbudowę sieci kanalizacyjnej w gminie Łągów, polegającej na budowie nowych przyłączy. W ramach prac wykonano odcinek sieci wodociągowej w miejscowości Łągówek na kwotę 30.000 zł.

Jedną z największych inwestycji, którą wykonała Gmina Łagów w roku 2018 była realizacja budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Żelechów realizowana w ramach projektu **„Budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Poźrzadło i Żelechów, budowy sieci wodociągowej dla miejscowości Poźrzadło oraz modernizacji sieci wodociągowej w miejscowościach Żelechów i Sieniawa – Etap I”**. Celem realizacji projektu było zwiększenie poziomu skanalizowania aglomeracji. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Łagów przyczyni się do likwidacji zbiorników bezodpływowych, co wpłynie na ograniczenie ilości zanieczyszczeń biogennych przedostających się do wód i gleby i niewątpliwie wpłynie na ochronę unikatowych walorów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie Gminy Łagów, w efekcie poprawi warunki życia mieszkańców gminy.

Dalsze etapy, tj. Budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Poźrzadło i Żelechów, budowy sieci wodociągowej dla miejscowości Poźrzadło oraz modernizacji sieci wodociągowej w miejscowościach Żelechów i Sieniawa, zostaną wykonane sukcesywnie w miarę posiadanych środków finansowych.

Aplikacja o środki unijne dotyczy również budowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w miejscowości Stok. Projekt budowlany dotyczy skanalizowania i zwodociągowania całej miejscowości wraz z kolektorem przesyłowym do oczyszczalni w miejscowości Gronów. Posiadana dokumentacja projektowa pozwoliła oszacować wartość przedsięwzięcia na kwotę ponad 3 mln zł.

Z uwagi na wciąż rozwijające się tereny przyległe do ul. Kolonia, w najbliższej kilkuletniej perspektywie wszystkie pozostałe odcinki dróg zostaną objęte dokumentacją przewidującą rozwój skanalizowanie i zwodociągowania. Na chwilę obecną Gmina Łagów jest w posiadaniu dokumentacji na budowę kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej przy ul. Chopina, ul. Sienkiewicza oraz w pasach dróg gminnych w miejscowości Łagówek. Przy ul. Chopina (teren byłego tartaku) - została opracowana dokumentacja projektowo - kosztorysowa budowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

7.9 Organizacja imprez gminnych

W roku 2018 zaplanowano i zorganizowano szereg imprez dla mieszkańców i turystów, które miały na celu promocję Gminy:

- „Witamy Nowy Rok”,
- Łagowskie Kolędowanie,
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy – XXVI Finał w Łagowie,
- Marsz Pieszy – XXVI Finał WOŚP w Łagowie,
- „Bal Karnawałowo-Kostiumowy” – Zamek Joannitów,
- Zimowe Szaleństwo – ferie dla dzieci,

- Turniej Piłki Nożnej Orlik 2018,
- Jarmark Świąteczny – Fundacja Łagowski Dom Artysty,
- „W Kobięcym Kręgu” – spotkanie przy herbatce,
- Gminny Konkurs Recytatorski – Gminna Biblioteka Publiczna,
- Marsz Pieszy „Witamy Wiosnę”,
- Lubuski Festiwal Muzyczny – III Lubuski konkurs dętych zespołów kameralnych w Łagowie,
- Wycieczka Rowerowa,
- Zawody Wędkarskie o Puchar Wójta – Stowarzyszenie „Wodnik” Łagówek,
- Zawody Wędkarskie o Puchar Wójta Gminy Łagów,
- „Maluchowa Majówka” w Łagowie – Zlot Fiata 126p,
- Mistrz pięknego czytania – Gminna Biblioteka Publiczna,
- Dziecięce zawody wędkarskie – Stowarzyszenie „Wodnik” Łagówek,
- Dzień Małego Strażaka – Festyn Rodzinny w Remizie Jemiołów,
- „XXIV Bieg Łagowskiego Lata” – impreza plenerowa,
- XII Łagowskie Forum Sztuk Wszelakich,
- „Przedszkole uczy i bawi” – festyn rodzinny w przedszkolu,
- Dni Sieniawy – festyn rodzinny,
- XX Międzynarodowy Festiwal Muzyczny – „Abyśmy Byli Jedno” – koncert „Czerwone Gitary”,
- VII Sympozjum Rzeźbiarskiej – warsztaty rzeźbiarskie dla osób zainteresowanych,
- XXIV Międzynarodowy Plener Malarski – „Niebo w Zieleni” im. Jolanty Zdrzalik – warsztaty malarskie dla osób zainteresowanych,
- Festyn Rodzinny w Żelechowie – impreza plenerowa,
- Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski w Niedźwiedziu,
- 47. Lubuskie Lato Filmowe,
- Festiwal Bel canto – Koncert Filharmonii Zielonogórskiej,
- VIII Łagowski Marsz Lubuskiego Lata Filmowego – Nordic Walking,
- Letnia Galeria „Magiel” – warsztaty plastyczne,
- Letnia Liga Piłkarska „ORLIK 2014” o Puchar Wójta Gminy Łagów,
- XXIII Rock, Blues i Motocykle – Zlot Motocyklowy – impreza plenerowa,
- Przygoda z Operetką – koncert muzyki kameralnej,
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru – impreza plenerowa,
- „Dni Łagowa” – impreza plenerowa,
- XII Wyścig rowerowy MTB „O Srebrny Krzyż Joannitów”,
- „Koncerty u Joannitów” – koncert muzyki kameralnej,
- Muzyczna impreza plenerowa,
- Rock&Blues, Hip-Hop&Funk – impreza plenerowa,
- Turniej piłki nożnej o Puchar Jemiołowa,
- Przygoda z Operetką – koncert muzyki kameralnej,

- „Muzyka u Joannitów” – koncert muzyki kameralnej,
- „II Towarzyskie Zawody Konne w Skokach Przez Przeszkody” – Rancho Kimana,
- Dożynki Gminne – impreza plenerowa,
- Korowód Dożynkowy – Dożynki w Jemiołowie,
- Zawody wędkarskie o Puchar Prezesa – Stowarzyszenie „Wodnik” Łagówek,
- Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne „Łagowska Jesień”,
- Dzień Seniora,
- Święto Niepodległości,
- Światowy Dzień Pluszowego Misia – Gminna Biblioteka Publiczna,
- Spotkanie Wigilijne,
- „Sylwestrowy Marsz z pochodniami”.

Oprócz wyżej wymienionych imprez 9 listopada 2018 roku miała miejsce uroczystość - jubileusz 60-lecia istnienia Samorządowej Szkoły Podstawowej i Oddziału Przedszkolnego w Toporowie.

Sylwester 2018

60-lecie placówki w Toporowie

Dzień Seniora

Dożynki Jemiołów

Dożynki Gminne

Ferie

47. Lubuskie Lato Filmowe

**Festiwal Bel canto
Koncert Filharmonii Zielonogórskiej**

Miasteczko Kobiet w Łagowie

Przywitanie Wiosny

Źródło: www.lagow.pl

7.10 Realizacja Budżetu Obywatelskiego

Gmina Łągów nie realizowała Budżetu Obywatelskiego. Formą udziału społecznego w realizacji przedsięwzięć podjętą w Gminie i realizowaną był fundusz sołecki.

Fundusz sołecki to pieniądze, które mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców gminy. O przeznaczeniu funduszu sołeckiego decydują bezpośrednio mieszkańcy sołectw na zebraniach wiejskich. Aby skorzystać z funduszu sołeckiego w roku 2018, sołectwa do 30 września 2017 r. składały wnioski wraz z podjętą uchwałą Zebrania Wiejskiego, listą obecności i protokołem z Zebrania Wiejskiego. Wniosek sołectwa musi spełniać warunki określone w art. 1 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim z 21 lutego 2014 r., który mówi, że środki z funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć określonych we wniosku sołectwa, które są:

- zadaniami własnymi gminy,
 - służą poprawie warunków życia mieszkańców,
 - są zgodne ze strategią rozwoju gminy,
- ponadto, powyższe warunki muszą być spełnione łącznie.

Zgodnie z Uchwałą nr XXXI.226.2017 z dnia 20 grudnia 2017 r. wydatki budżetu Gminy na 2018 rok obejmują zadania jednostek pomocniczych Gminy na łączną kwotę 223.218,00 zł, w tym ze środków ustalonych według art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 lutego 2004 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r., poz. 301 z późn. zm.) na kwotę 223.218 zł.

Kwoty przyznane oraz wydatkowane w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa sołectwa	Kwota przyznana	Kwota wydatkowana	Zadania
1.	Toporów	32.115,00 zł	31.043,18 zł	<ul style="list-style-type: none"> • zakup paliwa, oleju, żyłki, kwiatów, ziemi, drzew. Koszt 999,40 zł, • rozbudowa części chodnika. Koszt 20.000,00 zł, • doposażenie i remont świetlicy, malowanie zakup opału, gazu, środków czystości, stoły, krzesła meble kuchenne, ogrodzenia przy świetlicy. Koszt 6.308,77 zł. • zakup nagród, dyplomów, słodyczy, gry, zabawy, sprzęt sanitarny, Dożynki, Dzień Kobiet-Matki, Dzień Dziecka, Mikołajki, Dzień sportu, sprzątanie świata, piknik rodzinny, zakup siatki, piłki należących do klubu sportowego przy szkole. Koszt 3.928,88 zł.

2.	Kosobudz	11.887,00 zł	11.965,43 zł	<ul style="list-style-type: none"> zakup pompy wodnej, środków czystości, zakup drewna do kominka. Koszt 1.861,78 zł, budowa wiatki – altanki przy placu zabaw. Koszt 4.965,00 zł, zakup opasek na kasztany. Zakup krzewów wieloletnich. Koszt 1.056,02 zł, organizacja ognisk, Dnia Kobiet, Dnia Matki, Dnia Dziecka, wyjazd integracyjny nad morze. Koszt 4.082,63 zł.
3.	Żelechów	18.033,00 zł	18.023,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie, naprawa, konserwacja kosiarek, zakup paliwa i oleju. Koszenie trawy. Zakup trawy kwiatów i ziemi. Zakup ławek, koszy, rekultywacja terenu, zieleń przy świetlicy i przy stawie. Odnowienie i zakup tablic ogłoszeniowych. Koszt 5.994,99 zł. zakup sprzętu i urządzeń sportowo rekreacyjnych oraz utrzymanie i bieżące remonty tych urządzeń. Koszt 3.000,00 zł. festyny rodzinne, dożynki. W ramach pobudzenia aktywności obywatelskiej; Dzień Dziecka, Majówka, Dożynki, Mikołajki i inne. Koszt 1.997,62 zł. zakup środków czystości, zakup materiałów do pracy z dziećmi, utrzymanie i doposażenie świetlicy, koszty związane z remontem świetlicy i strażackiej remizy. Koszt 7.030,39 zł (5.000,00 zł – remiza).
4.	Stok	11.178,00 zł	11.116,74 zł	<ul style="list-style-type: none"> imprezy integracyjne. Koszt 1.491,71 zł, utrzymanie i konserwacja obiektów i urządzeń sołectwa. Koszt 1.175,03 zł, odtworzenie i budowa kanalizacji wiejskiej – budowa przyłącza. Koszt 8.450,00 zł.
5.	Jemiołów	16.378,00 zł	16.323,90 zł	<ul style="list-style-type: none"> koszenie trawników, utrzymanie placów zielonych, utrzymanie i remonty sprzętu do koszenia, zakupy części zamiennych i paliwa, sanitarne cięcia drzew, akcje porządkowe – zakupy worków na śmieci i sprzętu. Koszt 171,80 zł, utrzymanie boiska sportowego, organizacja imprez sportowych, zakupy nagród. Koszt 989,90 zł, renowacja i konserwacja placu zabaw, utrzymanie i konserwacja sprzętu (eksponatów) w skansenie, koszty związane z budową obeliska cmentarnego, zakup grilla na potrzeby mieszkańców, zakup potrzebnych sprzętów i urządzeń do świetlicy (żyrandole, szafka pod zlewozmywak itp.). Koszt 8.845,95 zł, utrzymanie Dziecięcej Drużyny Pożarniczej (koszty transportowe, wyjazd dzieci na szkolenia), organizacja działań integracyjnych dla mieszkańców

				– dożynki wiejskie i gminne, spotkania okolicznościowe tj. Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Mikołajki, ferie zimowe i wypoczynek letni dla dzieci, dzień Seniora, turnieje piłkarskie i tenisa stołowego. Koszt 6.316,25 zł.
6.	Łagów	33.769,80 zł	32.376,87 zł	<ul style="list-style-type: none"> • zakup kwiatów i krzewów na teren sołectwa Łagów. Koszt 5.019,45 zł, • utrzymanie placów zabaw, uzupełnienie w sprzęt, konserwacja, zakup ławeczek, koszy, utrzymanie bramy Polskiej oraz instalacji, chodników i oświetlenia. Koszt 22.762,91 zł, • dzień sportu, dzień młodzieży, Dzień Kobiet, festyn sołecki połączony z Dożynkami, Łagowski Dom Artysty, Harcerze. Koszt 5.994,51 zł.
7.	Sieniawa	33.770,00 zł	32.989,14 zł	<ul style="list-style-type: none"> • koszenie terenów zielonych, remont kosiarki, zakup paliwa, kwiatów, krzewów. Koszt 2.689,35 zł, • remont drogi gminnej. Koszt 19.386,71 zł, • organizacja: Dożynki, Dzień Dziecka, Dzień Kobiet, wyjazd dzieci do teatru, organizacja zawodów wędkarskich. Koszt 9.133,39 zł, • zakup materiałów budowlanych w celu wykonania bieżących remontów i napraw. Koszt 932,27 zł, • naprawa podłogi w świetlicy II sala. Koszt 847,42 zł.
8.	Kłodnica	8.105,00 zł	7.987,43 zł	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie sprzętu tj. kosiarek, zakup paliwa, oleju i naprawy sprzętu. Koszt 999,00 zł, • spotkanie integracyjne: Dzień Kobiet. Koszt 384,56 zł, • zakup kruszywa na drogi. Koszt 6.603,87 zł.
9.	Łagówek	18.438,00 zł	18.438,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> • zakup sanitariatu, który będzie zamontowany przy świetlicy, zakup klimatyzatora, który będzie zamontowany w świetlicy. Koszt 14.059,27 zł, • zakup paliwa do kosiarki, remonty kosiarki, zakup kwiatów, krzewów, impregnatów, farb do konserwacji. Koszt 830,00 zł, • Dożynki, Dzień matki i Ojca, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka. Koszt 3.548,73 zł.
10.	Gronów	10.502,00 zł	10.410,81 zł	<ul style="list-style-type: none"> • zakup kwiatów, koszenie traw, zakup paliwa, żyłek, usługa za koszenie traw. Koszt 1.419,75 zł, • wspierania i upowszechniania idei samorządowej. Koszt 794,75 zł, • zaspokojenie zbiorowych potrzeb, zadania własne na rzecz gminnych dróg. Koszt 8.000,00 zł.
11.	Niedźwiedz	16.108,00 zł	17.108,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> • koszty utrzymania estetycznego wyglądu wsi; koszenie, zakup części do kosiarki, zakup paliwa, oleju. Zakup kwiatów i donic. Koszt 505,02 zł, • impregnacja rzeźb. Koszt 1.000,00 zł,

				<ul style="list-style-type: none"> • imprezy integracyjne: Dzień Dziecka, piknik rodzinny, bal karnawałowy, Dożynki gminne, dyskoteka pod gwiazdami, Dzień Kobiet, organizacji wycieczek kulturoznawczych (wynajem autobusów), spotkania tematyczne, zaproszenie prelegentów tematycznych. Koszt 298,63 zł, • przebudowa drogi gminnej. Koszt 15.304,35 zł.
12.	Pórzadło	12.934,00 zł	16.801,49 zł	<ul style="list-style-type: none"> • kosiarka, paliwo, olej, żyłka – naprawa. Krzewy, kwiaty, donice. Koszt 233,83, • rozbudowa świetlicy wiejskiej, (zaplecza socjalnego), środki czystości, wyposażenie Świetlicy, wykończenie świetlicy wg. projektu. Koszt 12.933,83, • Wieczór Kolęd, Dzień Dziecka, Dzień Matki, Kulig, Dzień Kobiet. Koszt 1.700,00, • rozbudowa świetlicy wiejskiej. Koszt 1.933,83 zł.
Razem		223.217,80 zł	224.583,99 zł	

ROZDZIAŁ 8.

Podsumowanie

Zgodnie z przedstawionym Raportem o stanie Gminy Łagów za rok 2018 Gmina Łagów realizuje nałożone na nią obowiązki, w tym dokłada wszelkich starań by realizować założenia polityk, programów i strategii obowiązujących w Gminie.

Jak przedstawiono to w niniejszym Raporcie (patrz rozdział 4.) w 2018 roku Gmina Łagów podejmowała aktywne działania w ramach realizacji założeń następujących strategii i planów:

- Strategia Rozwoju Gminy Łagów do roku 2023,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łagów,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Łagów na lata 2018-2025,
- Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości na lata 2016-2018,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łagów,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łagów na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018,
- Roczny program współpracy Gminy Łagów na rok 2018 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Zgodnie z założeniami powyższych polityk rozwojowych w 2018 roku Gmina Łagów podjęła się realizacji następujących przedsięwzięć inwestycyjnych (patrz pkt 2.3 i 2.4):

- „Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Poźrzadło i Żelechów, budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Poźrzadło oraz modernizacja sieci wodociągowej w miejscowościach Żelechów i Sieniawa - Etap 1”,
- „Budowa komina zewnętrznego przy budynku szkoły w Toporowie”,
- „Kompleksowy system modernizacji i budowy infrastruktury drogowej w Gminie Łagów - przebudowa drogi gminnej w Łagowie ul. Słoneczna (nr 003234F)”,

- „Budowa chodnika w pasie drogi powiatowej nr 1236F w m. Sieniawa Osiedle Górnicze”,
- „Przebudowa ul. Szkolnej w m. Łagów”,
- „Przebudowa ul. Kościelnej w m. Toporów wraz z przebudowa drogi do szkoły”,
- „Zakup średniego samochodu bojowego dla OSP Toporów wraz z wyposażeniem”,
- „Budowa placów zabaw w m. Łagów i Toporów wraz z budową siłowni zewnętrznej w m. Łagówek”,
- „Remont ciągu pieszego w pasie drogi powiatowej nr 1225F – ul. Świerczewskiego w m. Toporów gm. Łagów”,
- „Remont zagrożonego katastrofą pd-zach naroża murów obronnych – etap I”,
- Odtworzenie okien w Zamku Joannitów,
- „Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie Łagów - budowa nowych przyłączy”,
- „Rozbudowa oświetlenia ulicznego w gminie Łagów”,
- „Przebudowa drogi gminnej w m. Niedźwiedź - chodnik”,
- „Zagospodarowanie Parku Przyzamkowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Łagowie”,
- „Budowa miejsc postojowych i chodników przy ul. Spacerowej w m. Łagów”,
- „Budowa chodnika w miejscowości Sieniawa”,
- „Remont chodnika w pasie drogi powiatowej nr 1236F w Łagowie”
- „Remonty dróg gminnych (w tym zakup tłucznia, łatanie i równanie dróg)”,
- „Łagów - ogólnodostępne miejsce rekreacji na granicy szlaków w Łagowie”,
- „Doposażenie jednostek gminnych OSP w sprzęt ratowniczy”
- „Przebudowa przepompowni ścieków w Łagowie i sieci kanalizacyjno – tłocznej (Łagów – Gronów)”,
- Oddanie do użytku skweru im. Leśniczego Mariusza Winnika w miejscowości Sieniawa.

W ramach swojej działalności na obszarze Gminy Łagów odbyło się szereg przedsięwzięć kulturalno-turystycznych (patrz pkt 7.9). Ponadto, Gmina aktywnie działała w ramach Celowego Związku Gmin CZG-12 oraz Stowarzyszeń, Fundacji i innych społeczności samorządowych (patrz rozdział 6.)

W 2018 roku Gmina Łagów uzyskała tytuł **Diamentu Lubuskiej Turystyki** przyznany przez Lubuskie Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych oraz **Certyfikat nr 92**, który jest potwierdzeniem, że Gmina należy do grona najlepszych samorządów w Polsce i ma prawo używać nazwy **Wzorowa Gmina** do dnia 31 grudnia 2020 roku (patrz pkt 7.4).

Ponadto, zgodnie z przedstawionym w rozdziale 2 niniejszego opracowania, informacjami o finansach Gminy, Gmina Łagów spełnia wskaźnik spłaty długu, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych oraz przy realizacji budżetu Gminy Łagów na koniec 2018 roku zasada równowagi budżetu w rozumieniu art. 242 ustawy o finansach publicznych została zachowana, co potwierdza Opinia Regionalnej Izby Rozrachunkowej w Zielonej Górze z dnia 29 kwietnia 2019 roku. Sprawozdanie z

wykonania budżetu za 2018 rok został opracowany zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów ustawy o finansach publicznych i umożliwiają ocenę z wykonania budżetu Gminy.